

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2018

Petr Langr

Univerzita Pardubice

Filozofická fakulta

Literární kavárna FRA v kontextu nakladatelské praxe

Petr Langr

Bakalářská práce

2018

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petr Langr**
Osobní číslo: **H15193**
Studijní program: **B7105 Historické vědy**
Studijní obor: **Historicko-literární studia**
Název tématu: **Literární kavárna FRA v kontextu nakladatelské praxe**
Zadávající katedra: **Katedra literární kultury a slavistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce bude mapovat a následně analyzovat aktivity Literární kavárny nakladatelství FRA v kontextu současné české literární kultury, a to včetně působení na sociálních sítích a v ostatních mediálních prostorech. Výzkumná pozornost se v rámci uvedené práce zaměří nejenom na obsahové, ale též žánrové a obecně strukturní, sémantické aspekty programových činností zmíněné kavárny v přímé souvislosti se knižní produkcí nakladatelství FRA.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- Webové stránky nakladatelství, facebookový profil a twitterový účet FRA.**
BOURDIEU, Pierre: Pravidla umění. Vznik a struktura literárního pole, Brno 2010.
FIŠER, Zbyněk, HAVLÍK, Vladimír, HORÁČEK, Radek: Slovem akcí obrazem. Příspěvky k interdisciplinaritě tvůrčího procesu, Brno 2010.
FIALOVÁ, Alena (ed.): V souřadnicích mnohosti. Česká literatura první dekády 21. století v souvislostech a interpretacích, Praha 2014.
FEDROVÁ, Stanislava (ed.): Česká literatura v intermediální perspektivě. IV. kongres světové literární bohemistiky. Jiná literatura?, Praha 2011.
HALADA, Jan: Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006, Praha 2007.
OSVALDOVÁ, Barbora, TEJKALOVÁ, Alice: Žurnalistika v informační společnosti. Proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky, Praha 2009.
PIORECKÝ, Karel: Česká literatura a nová média, Praha 2016.

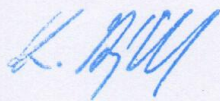
Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jiří Studený, Ph.D.

Katedra literární kultury a slavistiky

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2017**

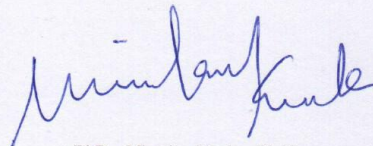
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2018**

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Miroslav Kouba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2017

Prohlášení autora

Prohlašuji: Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 25. 6. 2018

Petr Langr

Poděkování

Rád bych poděkoval svému vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Jiřímu Studenému, Ph. D. za jeho cenné rady, připomínky, ochotu, a skvělý přístup k vedení práce.

Dále děkuji Michalu Rydvalovi za jeho ochotu poskytnout mi všechny informace o chodu nakladatelství, které jsem potřeboval.

V poslední řadě chci poděkovat své rodině a přátelům za podporu.

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na činnost literární kavárny a nakladatelství Fra. V první části jsou vysvětleny pojmy související s nakladatelskou a redaktorskou prací, knižním trhem, literární, knižní kulturou a teorií paratextů. Druhá část se věnuje samotné činnosti literární kavárny Fra, akcím a autorským čtením pořádaným nakladatelstvím. Třetí část práce obsahuje analýzu ediční činnosti nakladatelství a věnuje pozornost rovněž autorům, kteří jsou na internetových stránkách Fra popsáni jako „Lidé FRA“.

Klíčová slova

literární kavárna Fra, nakladatelství Fra, autorské čtení, edice Fra

Title

Literary Café FRA and its publishing activity

Annotation

This work is based on analysing activity of literary café and publishing house Fra. In the first part are described concepts related to publishing work, book market, literary, book culture and theory of paratexts. The second part consists of the work of Café Fra, their events and author readings found by publishing house. In the third part are described editions, authors known as „Lidé FRA“.

Keywords

literary Café Fra, publishing house Fra, author reading, editions Fra

Obsah

Úvod.....	1
1. Literární a knižní kultura	3
2. Knižní trh od založení nakladatelství Fra	4
3. Knižní obchod	7
4. Hodnota a funkce knihy.....	7
5. Nakladatelské, literární žánry, druhy	9
6. Práce nakladatelského redaktora	11
6.1 Práce redaktora s textem	12
7. Nakladatelství a jeho činnost.....	13
8. Strategie nakladatelství Fra	15
9. Počátky nakladatelství Fra	16
10. Produkce nakladatelství Fra	17
11. Internet, e-knihy, sociální sítě a aktivita nakladatelství Fra	18
11.1 Internet a Fra	18
11.2 E-knihy a Fra	18
11.3 Sociální sítě a Fra	20
12. Prezentace nakladatelství Fra	22
13. Teorie paratextů.....	25
14. Literární kavárna Fra.....	27
15. Akce, autorská čtení, rozhovory, Fra Book Club	28
16. Edice	31
17. Edice v nakladatelství Fra	33
18. Edice Česká poezie	33
Závěr k edici Česká poezie	42
19. Edice Česká próza	42
Závěr k edici Česká próza, antologie.....	46
20. Další edice	46
20.1 Světová poezie.....	46
20.2 Slovenská poezie	47
20.3 Světová próza	47
20.4 Vizuální teorie.....	48
20.5 Eseje	48
20.6 Libri prohibiti	49

20.7	Novelas.....	49
20.8	Film a divadlo	49
20.9	Pro FRA	50
20.10	Monografie.....	50
20.11	Autorské knihy.....	50
21.	Lidé FRA (překladaelé)	50
	Závěr	53

Úvod

Jako student Univerzity Pardubice jsem se dostal k několika publikacím nakladatelství Fra při studiu předmětu SCEPO (Současná česká poezie) a zaujaly mne sbírky Petra Borkovce a Jakuba Řeháka. Kvůli výrazné, neobvyklé grafické úpravě, kterou se nakladatelství vyznačuje, se mi jeho název otiskl do paměti. Když jsem v zimě roku 2017 četl odborné knihy od Rolanda Barthesa, mou pozornost upoutalo to samé, jako u zmíněných sbírek. K tomu jsem byl překvapen rozsahem vydávaných publikací, myslel jsem, že vydávají jen beletrii. Téma jsem si tedy vybral, abych zjistil, jak nakladatelství funguje, podle čeho vybírá tituly, které posléze vydává, jak velká je jeho role na českém knižním trhu. Největší zájem u mne vzbudily české beletristické tituly, které ve Fra vydávají. Proto práci, v níž analyzuji ediční profil nakladatelství, koncipuji tímto směrem.

V práci se pokusím představit nakladatelskou činnost Fra v co největším možném záběru. Nejvíce prostoru věnuji nejvýraznějším edicím česky píšících autorů Česká poezie a Česká próza. Tyto edice jsou přímo spojené s lidmi, kteří pro Fra ve větší či menší míře externě/interně pracují. Nejprve představím a do kontextu zasadím nejzajímavější zástupce autorů, kteří byli za svoji tvůrčí činnost oceněni nějakou literární cenou, zajímavé z literárního hlediska. Na závěr těchto dvou edic také zmíním vydané antologie a odkaz na webové stránky nakladatelství, kde je možné dohledat také zbylé autory, kterým jsem v práci nemohl věnovat bližší pozornost. S edicemi spojená teoretická část je také kapitola nakladatelské, literární žánry, druhy.

V úvodní části své práce analyzuji pojmy z oblasti nakladatelské činnosti. Pro zasazení do kulturního kontextu nejdříve vysvětlím, co znamenají pojmy literární kultura a knižní kultura. Poté se soustředím na vývoj českého knižního trhu při vstupu nakladatelství Fra, na vysvětlení pojmů knižní obchod, hodnotu a funkci knih. Po těchto úvodních kapitolách se s podporou odborné literatury zaměřuji na obecné vysvětlení nakladatelské činnosti, strategii nakladatelství Fra, jeho počátky a produkci. Analyzuji, nejdříve obecně, co obnáší práce nakladatelského redaktora, následně jakou roli má ve Fra. Větší část textu také věnuji analýze sociálních sítí, které Fra využívá pro svou propagaci. Plynule poté přecházím do prezentace nakladatelství, s čímž souvisí také teorie paratextů.

V praktické části se zaměřuji na Literární kavárnu Fra, s ní spojené akce pro veřejnost (autorská čtení atd.), výše zmíněnou ediční činnost nakladatelství, v níž uvedu všechny edice, které nakladatelství vydává a přiblížím jejich obsah. Dále se budu věnovat také kmenovým autorům nakladatelství (uvedených na internetových stránkách kavárny jako „Lidé FRA“) a zde působícím překladatelům.

Informace budu čerpat z internetových stránek nakladatelství,¹ z odborné literatury o nakladatelské činnosti, redaktorské činnosti, marketingu, z odborné literatury o knižní a literární kultuře a internetu. Dále z různých internetových stránek. Důležitým pramenem pro konkrétní vymezení činnosti nakladatelství (v mé práci) je e-mailová korespondence s redaktorem Fra Michalem Rydvalem, který mi pomohl upřesnit chybné údaje, doplnit informace, které do této doby nebyly k nalezení. K vysvětlení odborných termínů jsem využil *TDKIV – Českou terminologickou databázi knihovnictví a informační vědy*.²

---

¹ Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-22]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.

² Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy [online]. [cit. 2018-06-22]. Dostupné z: <http://tdkiv.nkp.cz/>.

1. Literární a knižní kultura

Činnost a fungování nakladatelství je přímo spojeno s pojmy literární a knižní kultura. Abychom mohli pochopit význam nakladatelství, je dobré si uvědomit, o jaké prostředí se jedná. Prostor knižní kultury potřebuje svého zprostředkovatele, aby se tituly mohly dostat do rukou veřejnosti. Jednu z možných definic knižní kultury najdeme na stránkách *TDKIV*: „*Oblast kultury, která zahrnuje vznik, výrobu, distribuci a působení knihy ve společnosti. V užším slova smyslu se jedná o knižní umění zahrnující výzdobu, která ovlivňuje uměleckou úroveň knihy. Knižní kulturou se také rozumí společenská funkce knihy spočívající ve zprostředkování intelektuálních obsahů knihy.*“³

Pojem literární kultura musíme najít v jiných publikacích. Důležité informace k pojmu nalezneme v *Průvodci po světové literární teorii 20. století*.⁴ Pavel Janoušek v něm pojednává o práci Janusze Slawinského *Dílo-jazyk-tradice*.⁵ Slawinský využívá analýzu zvrstvení a analýzu vnějších vztahů literární veřejnosti. Literární veřejnost v tomto případě znamená společenství propojené výhradně literaturou. Literární kultura je jednotným kódem, který účastníkům komunikace zajišťuje dorozumění skrze dílo. Tvoří ji znalost hotových literárních děl, vkus a literární kompetence.⁶ Podobné pojetí významu pojmu literární kultura vysvětluje Petr Poslední v knize *Měřítka souvislosti*.⁷ V určitém období se autoři, nakladatelé, čtenáři, kritika, vědci, propagátoři literární produkce, organizátoři kulturního života, řídí souborem zobecněných představ o podstatě a funkcích literatury. Z komunikačního hlediska představy promítají autora, dílo a čtenáře na společné kulturní pozadí. Společní jmenovatelé umožňují komunikaci, porozumění, co je myšleno pojmem „literatura“.⁸

Články řetězce literární kultury, respektive literární komunikace - autor, dílo a čtenář, jsou vzájemně propojené a navzájem se ovlivňují. Funkcí nakladatelství je podnikat na knižním trhu, pokud možno vydělat, tvořit, šířit a ovlivňovat literární kultura, atd. V nakladatelství FRA se tak rozhodně děje.

---

³ UHLÍŘ, Zdeněk. Knižní kultura. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002562&local_base=KTD.

⁴ MACURA, Vladimír - JEDLIČKOVÁ, Alice, (eds.): *Průvodce po světové literární teorii 20. století*. Brno: Host, 2012.

⁵ SLAWINSKI, Janusz. *Dzielo, jezyk, tradycja*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1974.

⁶ MACURA, Vladimír - JEDLIČKOVÁ, Alice, (eds.): *Průvodce po světové literární teorii 20. století*. Brno: Host, 2012. s. 668-669.

⁷ POSLEDNÍ, Petr: *Měřítka souvislosti: česká a polská literární kultura po roce 1945*. Praha: Euroslavica, 2000.

⁸ Tamtéž, s. 14.

2. Knižní trh od založení nakladatelství Fra

V další části se soustředím na knižní trh a jeho vývoj od založení nakladatelství Fra. Nejjednodušší a nejuvěstičnější definici knižního trhu najdeme znovu na stránkách *TDKIV*: „Trh, na kterém se obchoduje s knihami a dalšími druhy dokumentů. Základními subjekty působícími na knižním trhu jsou vydavatelství, knižní distributoři, knižní velkoobchod a nakladatelství.“⁹ Nakladatelství Fra bylo založeno v roce 2001. Situace před nástupem a při nástupu nakladatelství na trh popisuje Jiří Trávníček v knize *Knihy kupovati*.¹⁰ Období od roku 1992 až po současnost nazývá stabilizační fází. Knižní trh je nasycen, naplno propukly krize z odbytu (v roce 1991 jsou sklady plné knih, které nikdo nechce). Zdá se, že není žádné místo k zaplnění, náklady klesají od desetitisíců na tisícové, stovkové. Nakladatelé, spisovatelé a knihkupci mají problémy: „...někteří začínají mluvit o novém umlčování autorů (cenzuře), nyní z důvodů ekonomických“.¹¹ Titulů naproti tomu ale vychází stále více, permanentně vzrůstá počet nakladatelů. Roste cena knih, v devadesátých letech krachují i úspěšní nakladatelé.¹² Za období 25 let (Trávníček porovnává roky 1985-2010), se český knižní trh naprosto liberalizoval. Trh se proměnil, je mnohem otevřenější a pružnější, je schopen uspokojit jak různé čtenářské subkultury a dílčí segmenty, tak většinového čtenáře. V nabídce titulů se od osmdesátých let více jak čtyřikrát zvětšil, více než kdy dříve je napojen na trendy celosvětové a celoevropské.¹³

Podle Trávníčka je celosvětovým trendem příklon k odborným publikacím a literatuře faktu, k velkým ilustrovaným knihám a komiksům, odklon od beletristických publikací a nejvíce je trh ovlivněn nástupem elektronických médií. Od paperbacků se postupně zvyšuje odbyt vázaných knih.¹⁴ Přesto je v České republice, podle výroční zprávy Svazu českých knihkupců a nakladatelů z roku 2017, vydáváno nejvíce beletristických a všeobecných publikací (rok 2015: 42%, rok 2016: 45,1 %).¹⁵ Zájem o non-fiction tedy rostl a roste, zaplňující mezeru, která zde vznikla situací před rokem 1989. Přesto je důležité zmínit, že je tato statistika zkreslená. Zkreslenost ve statistice způsobují hlavně různé informační brožury,

⁹ CELBOVÁ, Iva. Knižní trh. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2018-05-31]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002641&local_base=KTD.

¹⁰ ŠIMEČEK, Zdeněk – TRÁVNÍČEK, Jiří: *Knihy kupovati--: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia).

¹¹ Tamtéž, s. 390.

¹² HALADA, Jan: *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri, 2007.

¹³ ŠIMEČEK, Zdeněk - TRÁVNÍČEK Jiří: *Knihy kupovati--: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia). s. 400.

¹⁴ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. s. 22.

¹⁵ TUREČKOVÁ, Marcela: *Zpráva o českém knižním trhu 2016/2017*. Praha: SČKN, 2017.

sbírky zákonů a podobné. Ty totiž také nesou ISBN a počítají se do statistiky. Pokud by se daly všechny tyto marginální tisky stranou (to zatím nikdo neudělal), vyšla by výrazně jiná čísla.

V nakladatelství Fra se snaží nenechat se trhem ovlivnit do míry takové, aby to měnilo vkus a výběr potenciálně vydaných knih. Nejvíce vydaných publikací je beletristických. Výraznou pomocí, jak říká sám redaktor Michal Rydval pro web Artycok.tv, je vydávání paperbacků. Ty jsou levné a díky jednoduchému formátu jich mohou vydávat více. Zkoušeli i vázané knihy, ale přišlo jim zbytečné investovat tolik peněz. Za stejné peníze mohou vydat více menších svazků. Vydávají hlavně prózu a poezii, důvod je jednoduchý. Jednoduše kvůli menšímu množství vynaloženého času a práce, které jsou nutné k přípravám na vydání titulu. A to platí hlavně u poezie.¹⁶ Přes aplikaci issuu představují elektronické knihy,¹⁷ pro hlavní část distribuce využívají Kosmas, poté prodej v Café Fra a až poté e-shop Fra.¹⁸ Pod hlavičkou Fra najdeme také 10 titulů v knižním velkoobchodu Kosmas.¹⁹ Přes Kosmas distribuují českou poezii a české romány, sbírky Petra Borkovce *Milostné básně*,²⁰ *Komponent*²¹ Ondřeje Lipára, *Past na Brigitu*²² Jakuba Řeháka, *Zřetelně nevyprávíš*²³ Alžběty Michalové, *Pomlčka v těle*²⁴ Kristiny Láníkové, *Chůze po dunách*²⁵ Kateřiny Rudčenkové, *Beránek*²⁶ Karla Urianka, *Filtrační papíry*²⁷ Petra Maděry, *Vypadáme, že máváme*²⁸ Luboše Svobody a *Amensch*²⁹ Lukáše Horáka. Romány *Nonstop Eufkrat*³⁰ od Veroniky Bendové a *Zázemí*³¹ Jany Šrámkové, ostatní publikace bychom museli hledat pod Agite/Fra. Nakladatelství jako společnost s ručeným omezením se přejmenovalo z původního Agite/Fra na Éditions Fra, i když jsou tedy tituly vydávané stejným nakladatelstvím, jsou pod jiným

---

¹⁶ ŠEVČÍKOVÁ, Barbora: NOZ: NAKLADATELSTVÍ FRA A MICHAL RYDVAL. *Artycok.tv* [online]. Artycok, 2015 [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: <https://artycok.tv/27790/noz-nakladatelstvi-fra>.

¹⁷ Éditions Fra, issuu [online]. [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: <https://issuu.com/fracz>.

¹⁸ E-shop Moleskine [online]. [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: <https://www.moleskine.cz/moleskine-cz/eshop/3-1-Knihy>.

¹⁹ Kosmas:nakladatelství FRA [online]. [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/hledej/?Filters.Display=Squares&Filters.PublisherId=5442&Filters.Part=EKniha&sortBy=datum&Filters.CategoryId=1304>.

²⁰ BORKOVEC, Petr: *Milostné básně*. Praha: Fra, 2012. Česká poezie (Fra).

²¹ LIPÁR, Ondřej: *Komponent*. Praha: Fra, 2014. Česká poezie (Fra).

²² ŘEHÁK, Jakub: *Past na Brigitu*. Praha: Fra, 2012. Česká poezie (Fra).

²³ MICHALOVÁ, Alžběta: *Zřetelně nevyprávíš*. Praha: Fra, 2014. Česká poezie (Fra).

²⁴ LÁNÍKOVÁ, Kristina: *Pomlčka v těle*. Praha: Fra, 2015. Česká poezie (Fra).

²⁵ RUDČENKOVÁ, Kateřina: *Chůze po dunách*. Praha: Fra, 2013. Česká poezie (Fra).

²⁶ URIANEK, Karel, RYDVAL, Michal - ŘEHÁK, Jakub ed.: *Beránek*. Praha: Fra, 2012. Česká poezie (Fra).

²⁷ MADĚRA, Petr: *Filtrační papíry*. Praha: Fra, 2014. Česká poezie (Fra).

²⁸ SVOBODA, Luboš: *Vypadáme, že máváme*. Praha: Fra, 2014. Česká poezie (Fra).

²⁹ HORÁK, Lukáš: *Amensch*. Praha: Fra, 2014. Česká poezie (Fra).

³⁰ BENDOVIÁ, Veronika: *Nonstop Eufkrat*. Praha: Fra, 2012. Česká próza (Fra).

³¹ ŠRÁMKOVÁ, Jana: *Zázemí*. Praha: Fra, 2013.

názvem. Michal Rydval, má různé zkušenosti s distribucí jinou než přes vlastní e-shop. Knihkupci a distributoři odmítají propagaci (až na pár výjimek), distribuce nabízí jen knihy pro čtenáře známé (z médií, pultů,...), ty které se prodávají.³² Aby se toto změnilo, musel by nakladatel investovat více času a peněz.

Dalším tématem přímo spojeným s knižním trhem je čtenář. Čtenář, jako kupující síla, je velice důležitou složkou knižního trhu. Odborníkem na průzkum čtenářství u nás je Jiří Trávníček, pojednává, nejen o něm, v knihách *Čteme?: Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize*³³ a *Čtenáři a internauti: Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)*.³⁴ Trávníček je průkopníkem, protože do roku 2007 jsme u nás neměli žádný reprezentativní výzkum čtení. Jeho výsledky společně s jejich interpretací byly poté ještě doplněny v roce 2010. Čtení samotné je aktivita, která nás někam zařazuje, zanechává po sobě otisky. I tím, že něco čteme o samotě, se zařazujeme do určité skupiny.³⁵ Interpretaci textu čtenářem řeší Stanley Fish ve své teorii čtenářských/interpretačních komunit. Ten naprosto neuznává, že je text něco daného, formální záměr textu, jeho vlastnosti i čtenářova zkušenost jsou různými referenty k jeho interpretaci. Jakýkoliv jev, který interpretaci předchází, je podle něj jejím produktem.³⁶ Čtení se tedy protíná s aktivitami, snahami a rozhodnutími ostatních lidí. Někdo nám knihu mohl doporučit a my ji na základě toho zakoupit a přečíst.³⁷ V malém nakladatelství, jako je Fra, je tento aspekt velice důležitým. Rozpočet nedosahuje velikosti středně velkých a velkých nakladatelství, proto není možné peněžně utáhnout velké propagační akce. Slovní doporučení a renomé, úroveň, hraje velkou roli. Podle Trávníčka získáváme informace o knihách nejčastěji od blízkých a známých (18 %), na internetu (9 %), prostřednictvím tisku (8 %), v knihkupectví (8 %), prostřednictvím nakladatelských katalogů a letáků (6,5 %), v knihovnách (6 %), v televizi (3 %), v rozhlasu (2 %), jinde (1 %).³⁸

---

³² Jak šířit nekomerční literaturu? A2. [online]. A2, 2007 [cit. 2018-06-02]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2007/6/jak-sirit-nekomercni-literaturu>.

³³ TRÁVNÍČEK, Jiří: *Čteme?: Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize*. Brno: HOST, 2008.

³⁴ TRÁVNÍČEK, Jiří: *Čtenáři a internauti: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)*. Brno: Host ve spolupráci s Národní knihovnou České republiky, 2011.

³⁵ Tamtéž, s. 39.

³⁶ FISH, Stanley: Je v této třídě nějaký text? Autorita interpretačních komunit. [online]. 2004 [cit. 2018-06-02]. Dostupné z:

<http://www.ucl.cas.cz/edicee/images/data/prirucky/obsah/pruvodce/Je%20v%20t%C3%A9to%20t%C5%99%C3%ADd%C4%9B%20n%C4%9Bjak%C3%BD%20text.pdf>

³⁷ TRÁVNÍČEK, Jiří: *Čtenáři a internauti: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)*. Brno: Host ve spolupráci s Národní knihovnou České republiky, 2011. s. 39.

³⁸ Tamtéž, s. 91.

3. Knižní obchod

Dále budu analyzovat pojem knižní obchod. Nakladatel má své plány, cíle, záměry, ale potřebuje zprostředkovatele. Neznamená to, že nemusí být schopen sám svůj prodej nějakým způsobem uskutečnit. Ale ve větší či menší míře používají nakladatelství knihkupectví jako své zprostředkovatele. Nakladatelé Fra nosí své knihy přímo do knihkupectví, většinou do pár vybraných v Praze a dalších městech, kde se to vyplatí a prodává se více, aby na knize více vydělali. Distribuce si totiž bere přibližně 47-50 % z ceny knihy, knihkupec jen 30-35 %. Hlavně, ale prodej zprostředkovávají distributoři, kterých je u nás několik.³⁹ Pro literaturu je u nás dominantní a nepostradatelný Kosmas. Prodej výtisků, publikací, v dnešní době i například audioknih, může mít mnoho podob. Formu si může vybrat nakladatel sám. A také podle toho buď oslovit knihkupectví, nebo si zařídit prodej sám. Menší knihkupectví spojené právě s nakladatelstvími mohou být například součástí literární kavárny. V dnešní době je díky propojení s internetem distribuce vlastních titulů snažší. Éditions Fra, s.r.o. má svůj vlastní internetový obchod <https://www.moleskine.cz/>. Je navíc zastupitelem pro Českou republiku a Slovensko celosvětové značky Moleskine, prodávající diáře, tašky, pouzdra, sešity, zápisníky, psací potřeby, diáře. atd. Součástí tohoto e-shopu je i kategorie Knihy. Zde nabízí všechny publikace vydané pod hlavičkou nakladatelství Fra. Jako jediný zástupce firmy Moleskine na našem území mají k literární kavárně také svůj kamenný obchod. Ke spolupráci mezi Fra a Moleskine došlo tak, že je z nakladatelství oslovili. Začali Moleskine distribuovat kolem roku 2005 a začátky byly těžké. Moleskine byla v té době začínající firma, u nás velkou neznámou, měli také velice omezený sortiment. S nápadem přišel Michal Rydval, který znal moleskiny z Francie. Líbily se mu, tak to chtěl zkusit a vyšlo to. Moleskiny jsou doteď hlavním příjmem nakladatelství Fra. Bez nich by nevydávalo skoro nic.⁴⁰

4. Hodnota a funkce knihy

Na předchozích stránkách jsem analyzoval pojem knižní trh. Je samozřejmostí, že by knižní trh nemohl existovat bez knihy samotné. Nakladatelství a jeho práce by nemohlo fungovat bez knihy. Proto se v této kapitole své práce budu snažit popsat hodnotu a funkce knihy. Pojem hodnota knihy mi pomůže objasnit Pierre Bourdieu v knize *Pravidla Umění*,⁴¹

---

³⁹ E-mailová korespondence s Michalem Rydvaem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ BOURDIEU, Pierre: *Pravidla umění: geneze a struktura literárního pole*. Brno: Host, 2010. Teoretická knihovna.

funkce knihy Jan Halada v *Člověk a kniha*.⁴² Umělecký a literární svět je zvláštní. Je sice relativně autonomní, také je ale relativně závislý na ekonomickém poli. Knižní ekonomie je otočená naruby, má vlastní logiku. Celkovým problémem spojující literární a umělecký svět je podstata symbolických statků. Ty jsou jak zbožím, tak i nositelem významu. Přitom hodnota tržní a symbolická na sobě zůstávají relativně nezávislé.⁴³ Kniha je specifický druh zboží. Spojuje v sobě několik aspektů, hlavně kulturní a ekonomické. Ty vytváří jeho hodnotu jako prodejního produktu a kulturního statku.⁴⁴ Teoreticky se strategie výrobců knih pohybují mezi dvěma krajními póly. Jeden pól je absolutní nezávislost vůči trhu a jeho požadavkům, na druhé straně totální podřízenost poptávce. Bourdieu upřednostňuje hodnotu knihy před čistým ekonomickým ziskem, spojuje pojem symbolický kapitál s čistotou literatury. Používá výraz „*antieconomická ekonomika čistého umění*.“⁴⁵ Na komerčním pólu jsou důležitější čísla. Výroba vychází naprosto vstříc poptávce zákazníka, účelem je co největší zisk. Záleží na tom, co je módní a co se rychle prodá (nedá se to vždy odhadnout, ale záměr takový je). Jedná se o krátkodobé investice. Z hlediska investic dlouhodobých, je zisk nejistý. Neodpovídá přímo na poptávku, hodnota knihy je důležitější, než ekonomická stránka věci.⁴⁶ Tato teorie je velice ostře vyhraněná. Přesto na reálném trhu může být pravdivá, dobré nakladatelství, vydavatelství, knihkupec se snaží najít zlatou střední cestu mezi oběma póly. Je důležitá symbolická hodnota i ekonomický zisk z knihy.

U nakladatelství Fra je na prvním místě symbolická hodnota knihy a možnost vydávat, co chtějí. Reagují na poptávku, ale spíše v návaznosti na tituly úspěšné, které již vydali v minulosti. Šéfredaktor Erik Lukavský bere za úspěch hlavně vydobytý respekt u nadšenců a odborné veřejnosti.⁴⁷ Máloliteré nakladatelství je tak vzdáleno konceptu vydávání toho, co se v masivní poptávce veřejnosti chce.

Přímo spojený s hodnotou knihy je také její funkce. Ty jsou velmi rozmanité, nedají se přesně určit, samotný termín kniha je definován různě. Převažuje vymezení historické nebo materiálně technické, důležitější než definice je objasnění rolí a funkcí v životě člověka. Přesnou představu o funkci knihy má Jan Halada, ten rozděluje funkce knihy na:

---

⁴² HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993.

⁴³ BOURDIEU, Pierre: *Pravidla umění: geneze a struktura literárního pole*. Brno: Host, 2010. Teoretická knihovna. s. 190.

⁴⁴ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 30.

⁴⁵ BOURDIEU, Pierre: *Pravidla umění: geneze a struktura literárního pole*. Brno: Host, 2010. Teoretická knihovna. s. 191.

⁴⁶ Tamtéž, s. 191.

⁴⁷ KOUBA, Karel: Kniha je užitečný archaismus. A2 [online]. A2, 2009 [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2009/8/kniha-je-uzitecny-archaismus>.

1. funkce duchovně materializační – kniha je výtvor lidského ducha a ruky
2. funkce axiologická a estetická – kniha tvoří a uchovává kulturu
3. funkce heuristická – kniha je historickým svědectvím doby
4. funkce sociálně psychologická – kniha je součástí procesu humanizace osobnosti
5. funkce noetická a edukativní - kniha je hlavní nástroj výchovy a vzdělání
6. funkce komunikativní – kniha je informační médium
7. funkce ekonomická – kniha je zboží⁴⁸

5. Nakladatelské, literární žánry, druhy

V další části budu analyzovat nakladatelské/literární žánry, druhy. Francouzský výraz *genre* znamená rod, druh. Tento pojem je rozšířený do všech oblastí lidské činnosti. V literární vědě jde o skupiny či soubory literárních děl. Ty mají společné literární znaky, z hlediska formy nebo, a to především, tematické a kompoziční. Hranice mezi žánry se mohou posouvat a vzájemně prolínat.⁴⁹ Nejběžnějším členěním je z pohledu užití druhového schématu. Jsou to žánry lyrické, epické, dramatické. Pokud půjdeme hlouběji, vnitřně je můžeme dělit na povídkové, románové a další. Podle specifických rysů na synkretické, kompoziční a tematické.⁵⁰ Nejdůkladnější rozbor žánrů získáme v knize Pavla Šidáka *Úvod do studia genologie*.⁵¹ V této publikaci je vysvětlen pojem podrobněji a trochu jinak než u Halady. Vysvětluje přímo literární žánr. „*Žánr je souhrn recepčně-genetických vztahů a signálů, provázaný systém autorských výzev, čtenářských instrukcí, interpretačních možností i formálních a funkčních složek uměleckého díla svázaný s širším uměleckým i mimouměleckým kontextem.*“⁵² Funkcí žánru je systematizace, popisovaný text usouvztažňuje s dalšími texty, podobnými. Marginalizuje jisté rysy, které daný žánr má, určuje místo textu/díla v obecně uměleckém a literárním okolí. Označuje vztah jednoho textu ke všem dalším textům téhož žánru, je projevem intertextuality. Organizuje texty, vkládá do nich smysl, zejména pak kontextový.⁵³ Žánrová pravidla nemůžeme ignorovat, bez nich by se text mohl stát nepochopitelným, nečitelným. Vztah žánru a textu určitým způsobem připomíná vztah jazyka a promluvy. Autor vždy musí stát v žánrovém systému, není možné, aby napsal text žánrově

⁴⁸ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 8-9.

⁴⁹ Tamtéž, s. 104.

⁵⁰ Tamtéž, s. 105.

⁵¹ ŠIDÁK, Pavel: *Úvod do studia genologie: teorie literárního žánru a žánrová krajina*. Praha: Akropolis, 2013.

⁵² Tamtéž, s. 66.

⁵³ Tamtéž, s. 66.

neutrální. Každé dílo je ovlivněno konvencemi, které jej ovlivňují, jsou to hlubinná a apriorní pravidla. Ty jsou daná pevně.⁵⁴ Každá doba má jistá specifická pravidla, jimiž se řídí v žánrovém vymezení. Z historie víme, že byly a jsou různé žánrové požadavky. Někdy se vyžaduje jejich striktní dodržování, jindy se proti nim autoři bouří a snaží se co nejvíce zavedenou formu narušit. Je to ale velice proměnlivé, žánry se také prolínají a směřují.

Literární žánr je nutné odlišit od rozdělení druhového. Druhové členění používá nadčasových kategorií a obecných, většinou estetických principů.⁵⁵ Přístupů k druhové problematice je mnoho, to vede k vyhoceným debatám. Teoretici věří v trojici epiky, lyriky a dramatu, přesto jsou přítomny i pokusy o revizi literárnědruhového konceptu.⁵⁶

Po obecném rozebrání pojmů, se musíme dostat k praktickému využití a významu žánrového dělení. Pro nás důležitý je pojem nakladatelský žánr. Halada o tom píše: „*Nakladatel si ve smyslu žánrového členění a určení vytváří svá vlastní kritéria, která vychází a opírají se o kritéria literární vědy, případně i literární kritiky, ale základ tvoří vlastní tvorba edičního plánu, skladba edic a jejich obsahová i formální náplň.*“⁵⁷

U nakladatelství Fra je žánrové a druhové vymezení součástí obchodní strategie. Jak budu analyzovat důkladněji níže, ve Fra je vždy upřednostněn a na prvním místě samotný text. Ne, že by grafická stránka nebyla důležitým faktorem, ale snaží se udržet hlavní fokus na jednoduchosti a přehlednosti. Proto edice, o kterých budu mluvit dále v textu, mají název literárního druhu a k tomu odkud publikace vycházejí. Žánrově vymezené, už jen svým názvem jsou například Eseje, Libri Prohibiti, Novelas.⁵⁸ Fra se v tomto ohledu podařilo propojit jasné žánrové a druhové vyhranění přehledným rozřazením do edic.

Žánrové rozmezí, které měli Michal Rydval a Erik Lukavský při založení Fra na mysli, se do současnosti nezměnilo. Velkou změnou je rozšíření záběru. Přibylo mnoho původních básnických sbírek, prózy a mnoho debutů. Nebylo to původně v plánu, ale museli se přizpůsobit. Jejich představa na počátku byla: „...*přinášet výběry/antologie u nás neznámých autorů/skupin/směrů s důrazem na francouzsky, anglicky a španělsky psanou literaturu.*“⁵⁹

---

⁵⁴ Tamtéž, s. 66-67.

⁵⁵ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 104-105.

⁵⁶ ŠIDÁK, Pavel: *Úvod do studia genologie: teorie literárního žánru a žánrová krajina*. Praha: Akropolis, 2013. s. 39.

⁵⁷ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 109.

⁵⁸ éditions Fra [online]. [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: www.fra.cz

⁵⁹ E-mailová korespondence s Michalem Rydvačem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

6. Práce nakladatelského redaktora

U každého připravovaného titulu je potřeba všestranná péče. Je to základní stavební kámen a zásadní bod pro možnost vzniku samotné knihy. V tom lpí úloha nakladatelského redaktora.⁶⁰

Co je hlavními úkoly redaktora? Akvizice titulů, vymýšlení a jejich realizace, příprava jednotlivých titulů.⁶¹ Je nutné rozlišit také funkci editora, který tituly vybírá a edituje je, a funkci redaktora, který obecně vzato odpovídá za supervizi, korektury, redigování, doprovodné a propagační texty a také zařazení dotyčného titulu do edičního plánu.⁶² Jeho práci lze podle Dagmar Magincové rozdělit na dva okruhy. „První je svou podstatou koncepční, druhý zahrnuje především práci s textem.“⁶³ Redaktor by neměl ovládat jen redakční práci, ale měl by se také orientovat a vyznat ve speciálních oblastech, ať už jde o výtvarné umění, historii, učebnice. Měl by znát část trhu, pro který připravuje dané tituly, sledovat celkové produkce titulů určitého žánrového vymezení. Redaktoři jsou proto povětšinou velice úzce specializovaní. Nelze srovnávat redaktora u překladové a dětské literatury. Pokud bychom jim vyměnili role, těžko by se orientovali v oblasti toho druhého. Pro redaktory, hlavně u překladů, platí, že musí dobře ovládat jazyk, z kterého překládají. V dané jazykové oblasti musí znát literaturu a dbát na přesnost žánru a výrazu.⁶⁴ Nakladatelství Fra se zabývá na poměry menšího nakladatelství velkým množstvím překladové literatury. O překlady se starají různí překladatelé, s ohledem na jazyk a autora. Nejčastěji pro Fra překládá Petr Zavadil a Erik Lukavský.⁶⁵ Při překladu je důležité nezvyknout si na překladatelovy jazykové excesy. To znamená, nenechat se pohltit jeho jazykem a dočasně jej vnímat jako zavedenou normu.⁶⁶

Fra vydává odbornou literaturu v podobě vizuální teorie. Vydávají také knihy v edici Eseje, jakkoliv často zahrnují eseje prvky odborného stylu, v případě Fra se jedná o eseje literární. Proto se nedají do odborné literatury počítat. Zato knihy pod hlavičkou edice Vizuální teorie ano. V nich řeší, jak vypovídá samotný název, náležitosti umění pořídit fotografii. U takovéto edice musí redaktor ověřovat odbornou terminologii, transkripci

---

⁶⁰ MAGINCOVÁ, Dagmar: *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008. s. 9.

⁶¹ PISTORIUS, Vladimír: *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. s. 143.

⁶² MAGINCOVÁ, Dagmar: *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008. s. 9.

⁶³ Tamtéž, s. 14.

⁶⁴ PISTORIUS, Vladimír: *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. s. 143.

⁶⁵ E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

⁶⁶ MAGINCOVÁ, Dagmar: *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008. s. 26.

místních názvů, dbát na to aby byl význam slov naprosto přesný a také aby byl význam překladu přehledný.⁶⁷ Krom jedné knihy jsou v edici Vizualní teorie všechny publikace od zahraničních autorů. Proto je poznámka o přesném významu překladu důležitá.

V kavárně/nakladatelství Fra jsou v současnosti členy stálé redakce Erik Lukavský, Petr Borkovec, Ondřej Lipár, Michal Rydval a externě Petr Zavadil. Petr Borkovec se stará hlavně o edici České poezie, je dramaturgem programu Café Fra. Erik Lukavský a Petr Zavadil se starají o překladovou literaturu, Ondřej Lipár o komunikaci na Facebooku, na webu a připravuje Fra Book Club, který prozkoumám více do hloubky níže. Grafickou úpravu a design má na starosti Michal Rydval. Hlavní slovo v redakci má Erik Lukavský.⁶⁸

6.1 Práce redaktora s textem

Redaktor musí adekvátně připravit text. K tomu musí mít teoretické znalosti, umožňující mu správně text analyzovat a interpretovat. Pokud bychom měli říct co nejjednodušeji, v čem spočívá práce redaktora s textem, měl by uvádět chyby na pravou míru. Nic víc a nic méně.⁶⁹ Těžiště nakladatelského redaktora se nachází v největší míře v úpravě textů beletristických. Zabývá se stylistickými a mluvnickými nedostatky v textu způsobené neznalostí různých typů jazyka.⁷⁰

Kolik stihne redaktor zredigovat knih za rok záleží na jeho schopnostech, na délce publikace a obtížnosti. Vždy závisí na velikosti redakce a rozdělení práce. Pokud se má redaktor považovat za svědomitého, víc titulů než 10-15 by neměl stíhat. Samozřejmě existují výjimky, ale kvalita práce redaktora je pro budoucí publikování knihy zásadní.⁷¹ V nakladatelství Fra to není problémem. Když vydají za rok, myšleno celkově, kolem 6-10 titulů, berou to jako frekventovaný rok. K tomu se jednotlivé tituly rozdělují mezi jednotlivé redaktory.⁷²

Na rozdíl od západní Evropy u nás redaktoři spolupracují s překladatelem a většinou čtou i všechny korektury. K vybírání jednotlivých titulů a domlouvání autorských smluv je to práce, která vezme redaktorům více času. Na západ od naší republiky pracují redaktoři spíše koncepčně. Oba póly mají svá pozitiva i negativa. V nakladatelství Fra musí redaktoři obsáhnout práci a komunikaci s překladatelem (pokud jím nejsou oni sami, jako například

---

⁶⁷ PISTORIUS, Vladimír: *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. s. 143.

⁶⁸ E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

⁶⁹ MAGINCOVÁ, Dagmar: *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008. s. 18.

⁷⁰ Tamtéž, s. 26.

⁷¹ Tamtéž, s. 144.

⁷² E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

Erik Lukavský) i obstarat všechny korektury. Nejenom, že je to u nás jiné než v západní Evropě, záleží také na velikosti nakladatelství a jeho finančních možnostech. Ve Fra se snaží udržet náklady na minimu a udělat co nejvíce práce sami. Tím je myšleno sami redaktori. Odpovědný redaktor je odpovědný za náležitou prezentaci, musí uzavřít smlouvy (všechny autorskoprávní smlouvy i smlouvy o dílo týkající se určené publikace). Musí zkontrolovat náležitosti knihy.⁷³ Ve Fra to tak ale není. Práva a další náležitosti obvykle domlouvají sami majitelé, popřípadě přes překladatele (pokud neumí jazykem, z kterého je dílo překládáno), a také proto, aby „usmlouvali“ cenu, protože jsou to obvykle přátelé autorů. Víceméně jde o kontrolu správnosti. Zda jsou všechny údaje na obálce v pořádku, zda jsou všechny korektury a všechny údaje v tiráži správně. Má „pod palcem“ také materiály, nutné k propagaci knihy. To jsou doprovodné texty na záložkách, na obálce a za anotace.⁷⁴

7. Nakladatelství a jeho činnost

Majitel nakladatelství má hodně povinností a musí být srozuměn s chodem celého nakladatelství. A to obzvláště v menších nakladatelstvích. Musí se orientovat v mnoha odvětvích, profesích. Nejde o absolutní ovládnutí dané profese, ale o tom vyznat se v ní. V historii bylo běžné, že si nakladatelé museli své znalosti osvojit na základě zkušeností. Jedna z věcí, které zůstávají stejné od dob minulých, je, že lidé, kteří se chtějí stát/stanou se nakladateli, se většinou pohybují kolem knižní kultury.⁷⁵

Proces, v kterém se kniha dostane od autora ke čtenáři, má čtyři subjekty. Zpravidla to jsou: Autor, nakladatel, knihkupec a čtenář. Nakladatel knihu realizuje a prodává, proto má specifickou úlohu.⁷⁶ Pojem nakladatelství je v databázi TDKV vysvětlen takto: „*Fyzická nebo právnická osoba odpovědná za uvedení neperiodické publikace (knihy, hudebniny, reprodukce, mapy, fotografie, apod.) na knižní trh. Zajišťuje hmotné prostředky k vydávání publikací, pečuje o odbornou a výtvarnou stránku vydávaných publikací, zajišťuje jejich vytištění, též distribuci.*“⁷⁷

---

⁷³ MAGINCOVÁ, Dagmar: *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008. s. 144.

⁷⁴ Tamtéž, s. 144.

⁷⁵ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993.

⁷⁶ PISTORIUS, Vladimír: *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. s. 134.

⁷⁷ CELBOVÁ, Iva. Nakladatelství. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002661&local_base=KTD.

Dnes se ve většině nakladatelství o nakladatelské úkony dělí samostatná oddělení. Mimo jiné záleží na velikosti nakladatelství. Nakladatel je vedoucí pozicí, musí mít přehled, hlavní slovo. Sleduje jejich činnost a průběžně je směřuje správným směrem.⁷⁸ Vladimír Pistorius v *Jak se dělá kniha*⁷⁹ rozděluje práci v nakladatelství na šest základních činností:

1. Akvizice rukopisů – vyhledávání nových titulů a autorů redakcí nakladatelství. K tomu výběr vhodných knih vydávaných v zahraničí a iniciace vzniku publikací, které mají šanci uplatnit se na knižním trhu.
2. Autorskoprávní agenda – uzavřít licenční smlouvy, nejen s autorem textu, ale také s tvůrcem obálky, překladatelem, typografem, ilustrátorem, atd. Na všechny činnosti související s vydáním knihy musí být vydána licenční smlouva, podle autorského zákona.
3. Redakční příprava – technická příprava knihy pro tisk, má mnoho kroků. Jde o provedení prací, na něž byly sepsány licenční smlouvy.
4. Výroba knih – finanční a organizační zajištění polygrafických prací. Nakladatel se musí dohodnout s tiskárnou na použití materiálu, konkrétní ceně a na termínu dodávky.
5. Marketingová příprava a propagace titulů – vytvoření optimálních podmínek pro prodej každé knihy. Jde jak o propagaci před vydáním publikace (hlavně), tak i propagace po vydání. Zadat inzerci, uspořádat autogramiádu,...
6. Prodej – jedná se o zajištění prodeje vlastních knih, s tím spojená fakturace, zajištění skladu neprodaných zásob. Také musí vyhodnotit všechny odbytové kanály, najít způsoby, jak je zlepšit a hledat kanály nové.

Jedná se o obecné rozdělení, činnosti jsou v různých nakladatelstvích různé, povětšinou se však tyto základní body objevují.⁸⁰

Ve Fra se, podle článku v časopisu A2, o hlavní slovo dělí Michal Rydval a Erik Lukavský.⁸¹ Pravdou je, že už je dnes stejně důležitým článkem v řízení nakladatelství Petr Borkovec,

---

⁷⁸ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 55.

⁷⁹ PISTORIUS, Vladimír: *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011.

⁸⁰ Tamtéž, s. 134-135.

⁸¹ KOUBA, Karel: *Kniha je užitečný archaismus*. A2 [online]. A2, 2009 [cit. 2018-06-05]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2009/8/kniha-je-uzitecny-archaismus>.

který má zásluhy na objevování nových jmen, organizuje autorská čtení, stará se o českou literaturu atd.⁸² Tito tři lidé tvoří kostru nakladatelství a řídí jej.

Aby nakladatelství náležitě fungovalo, musí mít jasné vědomí o zaměření celého nakladatelství a jednotlivých edic. Práce v nakladatelství je do jisté míry kolektivní. Pověřují redaktory vykonáváním dílčích rozhodnutí.⁸³ V případě pozice nakladatele můžou působit spíše jako manažeři – ve srovnání s běžným provozem současného kapitalismu je ale pravdou, že spojení funkce majitele a hlavního manažera je dnes spíše výjimečné, proto se také mluví někdy o „manažerském kapitalismu“. Znovu rozhoduje velikost a finanční prostředky nakladatelství. Ve Fra funkce manažera, nakladatele, redaktora, splývá. Všechny tyto role se prolínají a musí zvládnout úkony z ostatních odvětví. Nakladatel se musí soustředit na oblast, kterou chce vydáváním publikací pokrýt a kterou čtenáři nabízí. Jako v ostatním podnikání by si měl vybrat správné spolupracovníky, být obeznámen s konkurencí, pracovat na viditelnosti značky, budovat image nakladatelství, správně zorganizovat vlastní mobilní organizaci. Nakladatel by také měl mít pevný ediční plán, důležitý pro plánování vydávaných titulů. Musí být schopný shánět informace o odbytu, trhu. Je důležité, aby byl schopen odhadnout potenciální kupce a jejich kupní sílu. V jednání s literárními agenty a knihkupci nabízet práva, uplatnit koedice, zasadit se o realizaci nových vydání, mít přehled o stavu zásob.⁸⁴ Plán nakladatelství ve Fra stanovují různě. Idealisticky na 1-2 roky, s ohledem na různé průtahy se poté ale stává, že několik titulů mají v edičním plánu třeba i 10 let. Průměrně trvá příprava knihy přibližně rok. Někdy to může být jeden měsíc, někdy deset let.⁸⁵

8. Strategie nakladatelství Fra

Každé nakladatelství by mělo mít dobrou strategii, mělo by pracovat s dlouhodobou perspektivou. Výplní této práce je neustálé hledání, udržování a rozšiřování vlastního místa na trhu.⁸⁶ Ve Fra na počátku neměli strategii úplně vyhrazenou, přesto měli vždy jasnou představu o autenticitě a výrazné autorské estetice. Na dotaz, jaké byly jejich začátky, mi Michal Rydval s nadsázkou sdělil, že byly namyšlené, ztrátové, hektické, plné diskuzí a alkoholu. V porovnání s dneškem se situace značně vylepšila, v současné době je to méně

---

⁸² E-mailová korespondence s Michalem Rydvaem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

⁸³ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 55.

⁸⁴ Tamtéž, s. 55.

⁸⁵ E-mailová korespondence s Michalem Rydvaem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

⁸⁶ PISTORIUS, Vladimír: *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. s. 146.

namyšlené, podobně ztrátové, diskuzí a alkoholu je mnohem méně.⁸⁷ Strategie je v současnosti postavena na „*bizarním spojení širokých edičních řad (poezie, próza, teorie) a vysoce náročného zaměření.*“⁸⁸ Tím, že produkce Fra není a nebude zisková, konkurenci nevnímají jako konkurenci. V porovnání s ostatními nakladatelstvími se jim zdá, že podobně zaměřené nakladatelství tu není.⁸⁹

9. Počátky nakladatelství Fra

Nakladatelství založili v roce 2002 Erik Lukavský a Michal Rydval. Název Fra je volný k interpretaci, slovy redaktora Petra Borkovce: „*Nikdo, opravdu nikdo neví, co znamená název Fra, možná Francii a francouzskou literaturu, možná fratelli (přátelé), možná něco jiného.*“⁹⁰ Ze všeho nejdříve se podíváme na první titul, který byl vydán nakladatelstvím Fra. První publikací je *Modlitba za úsměv luny*⁹¹ Thomase Ernesta Hulma. Hlavní impulsy k založení vlastního nakladatelství byly dva. Prvním, rozličná zkušenost s prací v různých nakladatelstvích (zakladatelé Michal Rydval jako designér a Erik Lukavský jako překladatel a redaktor), druhým chuť dělat si to po svém a jejich přátelství, respekt k práci toho druhého. Problémy na úplném počátku nebyly skoro žádné, oběma zakladatelům bylo 28 let. Při založení Fra Rydval věděl, že bude/budou muset nakladatelství financovat jinou prací, počítalo se s tím, že bude neziskovým projektem. Jediným problémem, který přetrvává dodnes, bylo a je, jak dostat tituly do knihkupectví. Do této doby, za 16 let fungování nakladatelství, se tuto situaci nepodařilo vyřešit. Je snad ještě horší než na úplném začátku. Díky distribuci přes Kosmas, prodeji v Café a knihkupectví Fra a e-shopu je to únosné. Tři roky po založení nakladatelství, v roce 2005, se redakce začala rozrůstat a díky šťastné náhodě našli ideální prostor pro kavárnu a knihkupectví. Nepřímou inspirací pro kavárnu a nakladatelství v jednom byly malé francouzské nakladatelství a kavárny. Přímou inspiraci neměli.⁹²

---

⁸⁷ E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ BORKOVEC, Petr: Pecha Kucha Night vol. 2 – „Ni zisk, ni slávu“. [online]. 2016 [cit. 2018-06-17]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2016/3/18/pecha-kucha>.

⁹¹ HULME, Thomas Ernest – MIKEŠ Petr: *Modlitba za úsměv luny: básně, eseje, dokumenty*. Ilustroval Helena ŠANTAVÁ. Praha: Fra, 2002. Poezie (Fra).

⁹² E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

10. Produkce nakladatelství Fra

Produkci nakladatelství porovnám na základě e-mailové korespondence s Michalem Rydvalem a údaji z *České národní bibliografie*.⁹³ V nakladatelství Fra se podle Rydvala do dnešního dne vydalo přibližně 170 titulů a méně.⁹⁴ *Česká národní bibliografie*⁹⁵ uvádí k červnu roku 2018 pouze 153 vydaných titulů. Vysvětlení se naskýtá jednoduché, a to je neaktualizování seznamů vydané literatury nebo prostě jen chyba. Dalším možným a pravděpodobnějším vysvětlením je, že se nakladatelství jmenovalo do určitého roku (nedohledatelné) Agite/Fra. To vycházelo z konceptu, že Agite vydává výtvarné monografie, pohledy, produkuje výstavy a podobné, Fra knihy. Několik titulů zde vůbec není zmíněno (například e-knihy vydávané pro/na Kubu) jindy dávali ISBN i na sadu pohledů, hrnky Fra a tak dále. Všechno to tím pádem pro ně bylo evidováno jako kniha. Přesto je přes 30 evidovaných titulů velký rozdíl a je těžké, ba přímo nemožné, dobrat se přesného čísla. Nedá se to dohledat ani interně. Protože se v práci dále zajímám hlavně o poetické a prozaické tituly, zmíním jen jejich čísla. Básnických sbírek je z produkce nakladatelství 59 (edice Světová poezie a Česká poezie dohromady), prozaických publikací 56 (edice Světová próza a Česká próza dohromady). Průměrný náklad vydávaných titulů je proměnlivý. V horizontu patnácti let se obecně i v konkrétním případě nakladatelství Fra rapidně změnil. Poezie vycházela v průměrném nákladu přibližně 650 kusů, próza mezi 1000-4000 kusy, teorie mezi 1000-5000. Dnes je průměrný náklad u poezie přibližně 350-650 kusů, u prózy 750-1000 kusů, u teorie 1000-3000 kusů.⁹⁶ Během let se obvykle vždy doprodá celý náklad vydaných knih. Nakladatelství má přibližně 10 zaměstnanců s různými závazky (myšleno i s distribucí Moleskine), co se týká čistě produkce knih Fra, je to přibližně 5 zaměstnanců. Nové tituly vybírají primárně podle svého vkusu a zájmu, během let jim autoři a překladatelé nabízejí stále více vlastních textů a překladů, vybírají i z nich. Nejúspěšnější jsou pro nakladatelství teoretické texty, všechny tituly autora Rolanda Barthese (analyzovat budu u edic). I když má rozhodující slovo o tom, zda se nový titul vydá nebo ne hlavně Erik Lukavský, skoro nikdy (snad jen v jednom až třech případech) se nestalo, že by spolu s Michalem Rydvalem a Petrem Borkovcem byli v neshodě. V podstatě se znají tak dobře, že s titulem, který by ostatní

---

⁹³ *Česká národní bibliografie* [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: www.aleph.nkp.cz/F.

⁹⁴ E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

⁹⁵ *Česká národní bibliografie* [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: www.aleph.nkp.cz/F.

⁹⁶ E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

nepřijali, ani nepřijdou. I když se jim nějaký text nemusí líbit, respektují volbu toho druhého.⁹⁷

11. Internet, e-knihy, sociální síť a aktivita nakladatelství Fra

11.1 Internet a Fra

Naše čtenářské návyky, poměr k psanému textu a knize se příchodem internetu změnil. Je nutné vyvarovat se skepticizmu, nýbrž reflektovat realitu praktickými údaji. Rozhodně se totiž nedá brát, že by internet šel proti čtení nebo knize. Uživatelé internetu, jiným slovem internauti, podle Trávníčka sledují méně televize než nečtenáři a také více čtou. Velkým rozdílem je rozdíl věkový. Generace mladší, která se narodila již do doby počítačové kultury a internetu, jej bere jako samozřejmost a nástroj ke každodennímu životu. Pro generace, které začali používat internet sekundárně, je hlavně situace se čtením e-knih a používáním e-shopu přirozeně složitější, lidi narození před vznikem internetu jsou zvyklí na tradiční podobu knihy a stránky. Digitální hranice je proto nejvíce hranicí generační.⁹⁸ Velkou výhodou Fra je možnost výběru pro kohokoliv, kdo má zájem o jejich publikaci. Protože fungují jako kavárna a knihkupectví, není problémem knihu koupit ve fyzické podobě přímo na adrese kavárny. Jinou možností jak nabýt knihu vycházející ve Fra, je koupit ji v kamenné prodejně jednoho z distributorů. Pokud už ke stávajícímu dobře fungujícímu systému přidáme možnost objednat knihu přes e-shop a možnost koupit knihu jen v elektronické podobě přes Kosmas, Fra vychází vstříc všem generacím a všem čtenářům, ať preferují četbu v knihy, jakou chtějí. Je také nutné zmínit se o pojmu elektronické literatury, z důvodu jednoduchosti špatného pochopení pojmu. Elektronickou literaturou je literatura experimentální, mimo její koncept jsou literární texty, které digitální médium využívají jako formu distribuce.⁹⁹ Jako to platí v příkladu nakladatelství Fra.

11.2 E-knihy a Fra

Záznamová média a technologie se během historie mění. Papír ve své době vystřídal nosiče uchovávaných informací, je možné, že v budoucnu bude vystřídán jiným médiem/médii. Pro elektronická média hraje hlavně nízká cena uložení informace, která je

---

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ TRÁVNÍČEK, Jiří: *Čtenáři a internauti: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)*. Brno: Host ve spolupráci s Národní knihovnou České republiky, 2011. s. 27-28.

⁹⁹ PIORECKÝ, Karel: *Česká literatura a nová média*. Praha: Academia, 2016. Literární řada. s. 60.

oproti papírovým médiím až tisíckrát nižší.¹⁰⁰ Jednoznačnou výhodou pro uživatele, čtenáře je pohodlnost. Nemusí kupovat knihu v knihkupectví, má ji během chvíle k dispozici. Pro nakladatele/vydavatele jsou velkou výhodou teoreticky nulové polygrafické náklady (i když musí být text jako e-kniha připraven, zformátován, apod.), cenu snižuje také jednoduchá distribuce přes internet. E-knihy jsou stále závislé na trhu s papírovými knihami. Důležitým sítím nezáživných textů, je v případě zájmu o vydání knihy, nutnost investovat větší finanční prostředky do vydání papírové knihy.¹⁰¹ Ve Fra využívají publikační platformu issuu. Profil na této stránce si může založit úplně kdokoli, stačí se zaregistrovat na www.issuu.com. Výhodou je to, že se z těchto stránek dá číst bez nutnosti otevření Adobe Reader nebo Google dokumentů, kde na nějakých počítačích nelze stránka otevřít.¹⁰² Tyto stránky fungují jako představení textů. Většinou si zde čtenář může zobrazit 24 stránek z dané publikace. Uvidí zde přední a zadní obálku, úvodní strany. Stránky jsou volně ke stažení, nemusí se za ně platit.¹⁰³ Hlavním distributorem e-knih pro Fra jsou internetové stránky knihkupectví Kosmas.¹⁰⁴ Čtenář má možnost si vybrat formát mezi PDF, ePUB, Mobi. Cena e-knih je přibližně tři pětiny ceny tištěné v těchto konkrétních případech. Úspěšná kniha či autor se většinou prosadí s klasickou knihou, prodávání e-knih na to dále navazuje. Největší propagací a reklamou e-knih jsou tedy v zásadě tištěné knihy. Podle papírových knih se orientuje mnoho čtenářů. Trh s tištěnými knihami plní důležitou funkci informativní, čtenář se, obzvláště u nové produkce, může orientovat podle nakladatelských obálek nebo edic. Pokud by mělo nastat zhroucení trhu s klasickými knihami, čtenáři by přišli o tradiční a efektivní způsob orientace. Pro celkový pohled, sledování nových edic publikací je rozhodně lepší a efektivnější navštěvovat knihkupectví.¹⁰⁵ Nebo se naučit chodit do nakladatelství/kavárny, jako ve Fra. Prodej e-knih v nakladatelství Fra je marginální, celkem řádově kusy měsíčně. Ukázky (a skrytě i plně pro recenzenty, atd.) knih na issuu chápou jako službu čtenářům.¹⁰⁶

---

¹⁰⁰ PISTORIUS, Vladimír: *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. s. 223-224.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 224-226.

¹⁰² ČERNÝ, Michal: Issuu: publikační platforma i sociální síť. *Čtenářská gramotnost a projektové vyučování* [online]. 2012 [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <http://www.ctenarska-gramotnost.cz/medialni-vychova/mv-casopisy/issuu>.

¹⁰³ Éditions Fra, issuu [online]. [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <https://issuu.com/fracz>.

¹⁰⁴ Kosmas:nakladatelství FRA [online]. [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/hledej/?Filters.Display=Squares&Filters.PublisherId=5442&Filters.Part=EKniha&sortBy=datum&Filters.CategoryId=1304>.

¹⁰⁵ PISTORIUS, Vladimír: *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. s. 226.

¹⁰⁶ E-mailová korespondence s Michalem Rydvačem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

11.3 Sociální sítě a Fra

Pro definici pojmu sociální síť se poohlédneme do sociologie. Je to propojená skupina lidí, navzájem se ovlivňujících. Tvoří se na základě společných zájmů, rodinných vazeb nebo z jiných důvodů, pragmatických, např. kulturní, ekonomický či politický zájem. Internetové servery zaměřené na sociální sítě (Facebook, Instagram, Twitter atd.) se snaží upoutat a získat pozornost uživatelů všemi možnými způsoby. Soustředí se na podporu co nejvíce doplňkových služeb. Hlavním důvodem, proč uživatelé do internetových sociálních sítí vstupují, jsou jejich známí, nikoli funkčnost. Proto jsou samotní uživatelé hlavní esencí každé sociální sítě. Internetové sociální sítě přenášejí do digitálního světa vazby z reálného světa, otvírají možnost jednoduchého sdílení informací a komunikace s ostatními lidmi.¹⁰⁷

V této části práce si přiblížíme, jak využívá nakladatelství sociální sítě k sdílení novinek o knihách, autorských čteních, jak poskytuje všechny možné nejaktuálnější informace. Ve Fra jsou aktivní hlavně na sociální síti Facebook, v posledních třech měsících také na Instagramu. Hlavně v počátcích byla pro Fra nejefektivnější komunikace přes Facebook. Jednoduše kvůli tomu, že je její používání zdarma. Využívají jej ze všech sítí stále nejvíce, ale poslední dobou, co se změnilo zobrazování událostí, daleko méně než dříve.¹⁰⁸ Dříve využívali také sociální síť Twitter (roky 2012, 2013), ale protože nebyl zájem o příspěvky, v květnu roku 2013 přestali.¹⁰⁹

Důležité k pochopení, jak využívá Fra Facebook, jsou pro nás pojmy stránky a události. Základním komunikačním nástrojem na Facebooku je stránka. Umožňuje informovat okolí, své fanoušky o svých aktivitách, skrze příspěvky přidávat videa, text, video či odkaz na své zdi. Uživatel má možnost označit stránku symbolem „to se mi líbí“, stát se fanouškem. Poté uvidí příspěvky dané stránky. Tímto se stane přímým odběratelem kanálu zpráv. Informace o tom, jaké stránky se uživateli líbí, se zobrazí jeho přátelům, a tím pádem danou stránku dál propaguje. K stránce je možné připojit specifické, doplňkové strukturované informace, jako jsou například provozní doba, adresa obchodu či odkazy na e-shop. Jednou z nejefektivnějších možností, jak informovat či pozvat uživatele na konkrétní událost (autorské čtení atd.), je vytvoření události. Událost může vytvořit jak jednotlivec, tak stránka či skupina. Jde o založení jednoduché stránky, která obsahuje základní informace o události. Na stránce události uživatel najde datum, kdy se událost koná, místo kde se koná, přesný čas a další

---

¹⁰⁷ PAVLÍČEK, Antonín: *Nová média a sociální sítě*. Praha: Oeconomica, 2010. s. 125.

¹⁰⁸ E-mailová korespondence s Michalem Rydvaem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

¹⁰⁹ Twitter Fra [online]. [cit. 2018-06-17]. Dostupné z: <https://twitter.com/fracz>.

ostatní podrobnosti. Když vytváří událost stránka, musí mít svého správce. Toho, kdo přidává příspěvky a událost založí. Každý uživatel může pozvat kohokoliv ze svých přátel. Ti si potom vyberou, zda se zúčastní, nezúčastní nebo možná se zúčastní. To může dát dobré podvědomí, organizátorům akce, o tom kolik lidí přibližně přijde.¹¹⁰

Fra má na své facebookové stránce 4 197 fanoušků (ke dni 4. 6. 2018), aktivitu na stránce sleduje 4 149 lidí.¹¹¹ V informacích najdeme telefonní číslo do kavárny, adresu kavárny, otevírací dobu kavárny, rok založení, odkaz na webové stránky a hlavní mailovou adresu nakladatelství. K tomu také jména redaktorů a kontakty na ně, webové stránky Moleskine, působnost prodejní sítě Fra.¹¹² Aktivitu na hlavní zdi stránky budu analyzovat v měsících březen-květen letošního roku. V březnu přidali na své stránky 25 příspěvků, v dubnu 10, v květnu 24. Příspěvky nejsou zveřejňovány ve stálých intervalech. Jedinou podobnost můžeme najít v tom, že se přidávají jednou za čas a poté klidně hned několik za jeden den. Protože působí jako pozvánky na události, ohlašování novinek, audio a fotografie z autorských čtení, záleží na aktuální aktivitě v těchto různých odvětvích. Drtivou většinu příspěvků tedy mohou rozdělit do čtyř skupin. Do první skupiny patří příspěvky s nadpisem Doporučujeme. To jsou příspěvky, které nemusí být přímo spojeny s nakladatelstvím, ale také události, knihy, kulturní akce, které chce kavárna/nakladatelství podpořit. Další skupinou jsou pozvánky na události. Protože je nakladatelství velice aktivní v pořádání autorských čtení, budu je analyzovat v textu na dalších stránkách, vytvářejí události, kam zvou fanoušky stránky. Na to navazuje další typ příspěvku a to je audio a fotografie z už uskutečněných autorských čtení. Tyto příspěvky nás odkáží na internetové stránky Fra, kde najdeme krátký popis autorského čtení, odkaz na fotky¹¹³ a na audio záznam.¹¹⁴ Poslední v této řadě jsou příspěvky s názvem Novinky. Jde o nové publikace, které nakladatelství vydává. Do textu příspěvku napíše většinou krátký životopis a dosavadní úspěchy autora, krátké shrnutí o čem v dané knize jde. K tomu odkaz na svůj e-shop¹¹⁵ a stránky, kde si zájemce může publikaci koupit jako e-knihu.¹¹⁶

---

¹¹⁰ PAVLÍČEK, Antonín: *Nová média a sociální síť*. Praha: Oeconomica, 2010. s. 140-143.

¹¹¹ Facebook Fra [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/editionsfra/>

¹¹² Facebook Fra, informace [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z:

https://www.facebook.com/pg/editionsfra/about/?ref=page_internal

¹¹³ Flickr Fra [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.flickr.com/photos/fraclickr/>.

¹¹⁴ Soundcloud Fra [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://soundcloud.com/fracz>.

¹¹⁵ E-shop Moleskine [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.moleskine.cz/moleskine-cz/eshop/3-1-Knihy>.

¹¹⁶ Éditions Fra, issuu [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://issuu.com/fracz>.

Na facebookových stránkách si dále můžeme nechat zasílat novinky e-mailem. V sekci Poslat program e-mailem stačí vyplnit jméno, příjmení a e-mailovou adresu a budou nám přicházet informace o aktuálním a chystaném dění v kavárně a nakladatelství.¹¹⁷ V hodnocení, v levém sloupci stránky můžeme najít recenze uživatelů a fanoušků. Zatím má Fra pět hvězdiček z pěti, stránky recenzovalo 11 lidí.¹¹⁸ Za zmínku stojí také sekce Videá. Zde jsou videa jen z jednoho autorského čtení, které se konalo v listopadu 2017.¹¹⁹ Ve sloupci Obchod, je nabídka knih, které nás po otevření odkáží na e-shop.¹²⁰ Všechny tyto informace jsou aktuální ke dni 4. 6. 2018.

Krátce také musím zmínit druhou nejvyžívanější sociální síť nakladatelství Fra, a tou je Instagram. Instagram je třetí nepoužívanější sociální síť v České republice, v posledních dvou letech zaznamenal obrovský progres. Hlavně kvůli funkci Insta Stories, kde uživatel může sdílet fotky a videa své každodenní činnosti okamžitě, online. Tyto příspěvky poté uvidí všichni uživatelé, kteří stránku sledují. U nás má tato síť 1,5 milionu uživatelů.¹²¹ Fra jsou zde aktivní teprve od 5. března 2015, přesto už „nasdíleli“ 41 fotek/příspěvků.¹²² Na Instagramu pokrývají stejné okruhy jako na svých facebookových stránkách.

12. Prezentace nakladatelství Fra

Obzvláště v dnešní době je velice důležitá prezentace nakladatelství na veřejnosti a mezi konkurencí. Obrazová složka má v prezentaci publikace velkou sílu. Grafická, vzhledová stránka může přesvědčit nezaujatého čtenáře. V dnešní době se vynakládá mnoho prostředků na prezentaci podniku. V tomto případě to znamená i aktivitu na sociálních sítích. Pro mladší generace se sociální sítě staly každodenní nutností. Hledání informací online, nakupování online umožňuje naprosto přímou a nekomplikovanou cestu od nakladatele, distributora ke čtenáři. Grafická úprava se tedy nezaměřuje jen na grafickou úpravu knihy samotné, ale i na prezentaci celého nakladatelství. Samozřejmě je důležitá lokace

---

¹¹⁷ Facebook Fra, program e-mailem [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/editionsfra/app/100265896690345> .

¹¹⁸ Facebook Fra, Hodnocení [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/editionsfra/reviews/?ref=page_internal

¹¹⁹ Facebook Fra, Videá [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/editionsfra/videos/?ref=page_internal

¹²⁰ Facebook Fra, Obchod [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/editionsfra/shop/?ref=page_internal

¹²¹ LORENC, Jakub: Jak se daří jednotlivým sociálním sítím v České republice? *LinkedIn* [online]. LinkedIn, 2017 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/pulse/jak-se-da%C5%99%C3%AD-jednotliv%C3%BDm-soci%C3%A1ln%C3%ADm-s%C3%ADt%C3%AD-v-%C4%8Desk%C3%A9-republice-jakub-lorenc>.

¹²² Instagram Fra [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/editionsfra/>.

nakladatelství, místo samotné určuje určitou prestiž. Literární kavárna v Praze, je pro toto ideální. Přesto jsou hlavním cílem Fra knihy a jejich obsah, ne design. Redaktor Michal Rydval o tom říká: „*Vadilo mi, že se strašně přemýšlí o tom, jaké písmo, jakou vazbu... přišlo mi to úplně ujetý. Chtěl jsem vymyslet něco jednoduchého, levného, se zajímavými texty... Předvádění mi přijde zbytečné...*“¹²³

Image nakladatelství tvoří už jeho název, logo, viditelnost. Menší podniky, mezi něž patří i nakladatelství, mají v dnešní době největší možnost bezplatné propagace prostřednictvím internetu. Fra, jak už bylo výše zmíněno, má své přehledné internetové stránky, na nich odkazy na všechny ostatní aktivity spojené s nakladatelstvím.¹²⁴

Jako účinná nepřímá reklama funguje kulturní kapitál, například literární soutěže, literární večery, besedy čtenářů s autory.¹²⁵ V teorii marketingu se tomu říká event marketing, jinými slovy vytvoření události. Podle informací Ministerstva pro místní rozvoj se za event marketing dá označit zinscenování (plánování a organizace) zážitků, které mají za úkol vyvolat psychické podněty. Tyto psychické podněty mají podpořit image firmy a její produkty.¹²⁶ Další nepřímou reklamou je například vydávání časopisů a vedlejších produktů. Přímá reklama v sobě skýtá redaktorskou anotaci, velice důležité je jméno a věhlas autora.¹²⁷ Tady a dále zasahuje teorie paratextů, kterou analyzuji níže. Jednu z nejdůležitějších rolí v přímé reklamě, má název titulu. Při psaní anotace si nakladatel musí dát pozor hlavně na to, kdo bude uživatelem. Anotace bude jiná pro inzerci, jiná pro knihkupce, pro zpravu v tisku. Také záleží na zaměření periodika. Jde v ní o představení knihy, autora.¹²⁸ V oboru mediálních studií se tomu říká copywriting. V knize *Copywriting: praktický průvodce tvorbou textů, které prodávají*,¹²⁹ tento pojem vysvětluje Michaela Hornáková jako tvůrčí činnost, při které se vytvářejí čtivé a poutavé texty, které prodávají produkty a služby.¹³⁰ U autora je

---

¹²³ ŠEVČÍKOVÁ, Barbora: NOZ: NAKLADATELSTVÍ FRA A MICHAL RYDVAL. *Artyčok.tv* [online]. Artyčok, 2015 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://artycok.tv/27790/noz-nakladatelstvi-fra>.

¹²⁴ Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.

¹²⁵ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 67.

¹²⁶ Event marketing, *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/58c98a7f-18f5-48b4-9a7d-d82513d70e97/GetFile34>.

¹²⁷ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 67.

¹²⁸ Tamtéž, s. 67.

¹²⁹ HORŇÁKOVÁ, Michaela: *Copywriting: podrobný průvodce tvorbou textů, které prodávají*. Brno: Computer Press, 2011.

¹³⁰ Tamtéž, s. 11.

dobré udat základní informace o jeho životě a tvorbě, zajímavosti. Fotografie, volba písma, titulku, slogan, použití obrazu jsou vše důležité součásti reklamy.¹³¹

Halada v knize *Člověk a kniha*¹³² rozebírá roli reklamy takto: „*Nakladatel vždy musí dobře zvážit částku věnovanou na reklamu knihy či edičního projektu, reklama musí svými vynaloženými prostředky přinést potřebný finanční efekt. Proto je důležitá volba mezi přímou a skrytou reklamou, volba kritiky, recenze a anotace.*“¹³³

Autorské honoráře jsou většinou problémem jak pro autora, tak pro nakladatele. Jednání jsou většinou komplikovaná. Protože neexistují ani minimální ani maximální sazby, jedná se opravdu o osobitou záležitost.¹³⁴ Není to obecným problémem, ale důsledkem specifické, české (postkomunistické) situace. V nakladatelství Fra se ovšem snaží řešit všechny situace s chladnou hlavou. Velkou výhodou je pro ně to, že nemusí hledět pouze na zisk z knihy (produkce knih není jejich hlavní ziskovou činností). Navíc si autory k vydávání vybírají sami, a proto si můžou stanovit podmínky. Co obecným problémem je, je problematika grantů a jiných podpůrných zdrojů financování kultury. Malé nakladatelství jako Fra má podporu grantů naprosto minimální. Z dvaceti titulů dostanou tři, čtyři nějakou dotaci.¹³⁵

Informace o tom, jaká bude výše honoráře, za jakou knihu je ve Fra natolik individuální, že se dá těžko určit. Přesto se určuje z předpokládaného zájmu a nákladů knihy. Je nutné zmínit, že ve Fra platí honoráře naprosto vždy, to i v případech, kdy ví, že naprosto prodělají. Honoráře nejsou velké, ale obstojné. Nikdy nepřistoupili na běžnou praxi, že si autor zaplatí vydání, aby „vyšel v dobrém nakladatelství“.¹³⁶

S prezentací nakladatelství souvisí také propagace. S tou to ale rozhodně nepřehánějí, mají omezené finanční prostředky. Filozofii nakladatelství je, že nejúčinnější propagací je „*dělat něco dobře a mlčet o tom, lidé si vás už najdou.*“¹³⁷ Toto vyjádření je naschvál za hranou, s nádechem ironie. Pravdou je, že se snaží o různé akce, které by mohli vyvolat zájem. Dodávají všechny informace o titulu a online ukázkou distribuci, pořádají uvedení titulu, posílají je recenzentům, anoncují knihy na webu a sociálních sítích, posílají knihy do různých soutěží. Dříve měli také projekt „Fra ke kávě“. V tomto projektu šlo o to, dostat stojan

---

¹³¹ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 67.

¹³² Tamtéž.

¹³³ Tamtéž, s. 67.

¹³⁴ Tamtéž, s. 67.

¹³⁵ ŠEVČÍKOVÁ, Barbora: NOZ: NAKLADATELSTVÍ FRA A MICHAL RYDVAL. *Artyčok.tv* [online]. Artyčok, 2015 [cit. 2018-06-05]. Dostupné z: <https://artycok.tv/27790/noz-nakladatelstvi-fra>.

¹³⁶ E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

¹³⁷ Tamtéž.

s knížkami do libovolné kavárny, která má zájem, knihy průběžně doplňovali. V současnosti je aktuální například káva zdarma k zakoupené knize. Tyto nabídky lidé využívají jen velmi málo.¹³⁸

13. Teorie paratextů

Kniha obsahuje dva typy textů různých funkcí a charakterů. Primární (autorský) text má hlavní roli při vzniku účelových sekundárních textů. Paratexty jsou součástí knižního i mimoknižního prostoru. Rozlišují se na vnější a vnitřní. Vnitřní paratexty se jinak nazývají peritexty a jsou součástí knihy jako fyzického objektu. Významnou měrou se podílejí na literární komunikaci mezi dílem a čtenářem. Jsou to například jméno autora, titul, prolog, epilóg, komentáře, záložkové texty,..., jinými slovy texty veřejné, na druhé straně texty intimní povahy. Mezi ně patří například psané poznámky nebo rukopisné věnování. Vnější paratexty jsou všechny sekundární texty existující v okolí knihy. Jsou verbální i neverbální povahy, stejně jako peritexty se podílejí na literární komunikaci mezi dílem a čtenářem. Vnější paratexty jsou epitexty. Rozdělujeme je stejně na texty veřejné a intimní. Veřejnými texty jsou u epitextů brány například rozhovor, kritika či recenze. Intimním může být například dopis.¹³⁹

V západní evropské literární vědě je koncept paratextů dostatečně etablován, v dnešní době už jsou sekundární knižní i mimoknižní texty brány jako jedna z nejdůležitějších součástí literární komunikace. Paratexty lákají a vábí čtenáře k četbě či koupi knihy. Co je důležité pro nakladatelství, je praktické využití paratextů pro lepší využití reklamy a dobré komunikaci s čtenáři. Jejich analýza umožňuje pozorovat stav čtenářských aktivit v konkrétním časovém období.¹⁴⁰

Jméno autora je obligatorním knižním paratextem, autor jako osobnost je v knižních textech zesilován třetí osobou. Tou je nejčastěji vydavatel, který sděluje čtenáři další informace o textu. O důležitosti jména autora jako paratextu Müllerová píše: „*Autor má v komunikačním procesu nezastupitelnou roli, a to jak ve fázi vzniku primárního textu, kdy je nezbytnou podmínkou vzniku díla a jeho identity, tak i ve fázi recepce díla čtenářem jako autor modelový*

---

¹³⁸ Tamtéž.

¹³⁹ MÜLLEROVÁ, Lenka: *Paratexty a česká nakladatelství: (knižní strategie v 90. letech 20. století)*. Kostelec nad Orlicí: Litterae, 2010. s. 12.

¹⁴⁰ FEDROVÁ, Stanislava, ed. *Česká literatura v intermediální perspektivě: IV. kongres světové literárněvědné bohemistiky Jiná česká literatura* : [Praha, 28.6.-3.7.2010]. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2010. s. 463.

(či interní), jenž sděluje příjemci textu prostřednictvím díla svoje názory a pocity.“¹⁴¹ Čtenáři se zajímají o autorův soukromý a veřejný život po desetiletí, podávat recipientům informace o autorovi může vytvořit, podnítit větší zájem o titul a autora. Autorovo jméno je vždy v kombinaci s názvem knihy, případně i názvem vydavatelství, názvem vydavatelské řady.¹⁴² V nakladatelství Fra, jak už bylo zmíněno výše, je kladen důraz na jednoduché a přehledné grafické uspořádání titulu. Jméno autora je sice na prvním místě, přesto je název titulu u většiny publikací napsán stejným typem písma, jen je o řádek níže. Tyto informace jsou v levém horním rohu obálky. V pravém dolním rohu je poté název nakladatelství, celý malými písmeni – fra. Výjimkou jsou obálky titulů, které pro nakladatelství dělal Martin Kubát, které se naprosto vymykají těmto pravidlům. Poslední dobou vydávají také knihy s pozměněným designem, kde jsou jména titulu a autora mnohem větší než dříve.

K přímým příkladům z nakladatelského prostředí budu analyzovat ještě nakladatelské paratexty. Jsou to všechny peritexty díla. Jsou vytvářeny pouze nakladatelem/vydavatelem. Základní peritexty této kategorie jsou hlavně text na záložce a na zadní straně obálky, autorem nesignovaný úvod, propagační a informační texty, doslov či poznámka atd. Takovými peritexty mohou být i výše zmíněný titul díla, předmluva nebo doslov. Texty na obálce mají propagačně-informační charakter, jsou obsaženy na zadní straně obálky a druhé a třetí straně obálky. V mnoha případech to jsou také texty věcné povahy. Nejfrekventovanější čtenářskou pozicí je čtvrtá strana (zadní strana obálky). Na ní hledá čtenář ve stručnosti, o co se v knize jedná, kdo je autorem. Nemusí přitom ani otevřít knihu, proto je cílem nakladatele představit text tak, aby donutil čtenáře knihu otevřít nebo ještě lépe koupit. Obálkové texty jsou významné tím, že jsou první a často také jedinou objektivní informací o knize, kterou čtenář má, před tím než jí otevře. Obraz o knize je vytvářen ne samotným textem, ale obálkovými texty. Typickým rysem obálkového textu jsou také pozitivní ohlasy experta, autority, recenzenta nebo citáty z textu, ve snaze čtenáře přesvědčit. Obálkové texty obecně jsou naprosto variabilní, záleží na nakladatelství a jeho strategii a účelu, který chce, aby měly.¹⁴³ Ve Fra se používají peritexty na zadní straně obálky podle rozhodnutí redaktorů, kteří zajišťují jednotlivé knihy. Je to rozdílné u každé knihy, v tomto případě nehraje roli, v jaké edici daná publikace vychází. Příkladem porovnáme dvě díla a jejich peritexty na obálce. Jsou

---

¹⁴¹ MÜLLEROVÁ, Lenka: *Paratexty a česká nakladatelství: (knižní strategie v 90. letech 20. století)*. Kostelec nad Orlicí: Litterae, 2010. s. 113-114.

¹⁴² Tamtéž, s. 114.

¹⁴³ Tamtéž, s. 170-171.

to *Světlá komora*¹⁴⁴ Rolanda Bartha a *Roland Barthes o Rolandu Barthesovi*,¹⁴⁵ od stejného autora. *Světlá komora*¹⁴⁶ vyšla o deset dříve než druhá zmíněná publikace, přesto nezaznamenáme skoro žádný rozdíl v grafické úpravě. Jsou to díla ze stejné edice Eseje, jediný větší rozdíl je právě ve čtvrté straně obálky. Zatímco na zadní straně obálky *Roland Barthes o Rolandu Barthesovi*¹⁴⁷ je citovaný text z primárního textu, ve *Světlé komoře*¹⁴⁸ shrnuje primární text překladatel.

14. Literární kavárna Fra

U nás neobvyklé a výjimečné je propojení kavárny a nakladatelství. Literárních kaváren v celé České republice není mnoho. V Praze takto funguje například kavárna a nakladatelství H&H¹⁴⁹ nebo nakladatelství Academia, které také provozuje literární kavárnu.¹⁵⁰ Café Fra sídlí na adrese Šafaříkova 15, Praha 2. Nejjednodušší cestou jak se od Hlavního nádraží v Praze dostat do kavárny, je nasednout na metro (linka C, směr Háje), vystoupit na stanici I. P. Pavlova a dojít přes Bělehradskou ulici až na Šafaříkovu. Celkově tato cesta zabere nanejvýše patnáct minut. Dvě minuty pěší chůzí od Café Fra, je také tramvajová zastávka s názvem Bruselská. Na této zastávce stávají tramvaje 1, 6, 11, 23, 25, 96. Pokud se člověk rozhodne jít přímo z centra pěšky (Václavské náměstí), cesta trvá přibližně 20 minut. Lokace je tedy ideální, kavárna s knihkupectvím je jen kousek od samotného centra města a velice jednoduše dostupná. Samotný objekt člověk nemůže přehlédnout, prosklená okna jsou na pravé dolní straně polepena nápisem fra, stejně tak prosklené dveře. Na dveřích jsou z levé horní strany nalepeny na třech řádcích (odshora dolů), nápisy Café, Fra, Éditions. Na zbývajících prostorech jsou vylepeny plakáty, které se snaží kolemjdoucí upoutat na nabídku literatury a plánované akce v kavárně. Na dveřích je také malým písmem napsán kontakt (mobilní číslo, e-mailová adresa) a otevírací doba. Café Fra má otevřeno od pondělí do pátku (9-23 hodin), v sobotu (16-23 hodin). Během letních měsíců, července a srpna, mají v sobotu zavřeno. Kavárna samotná není moc prostorná. Z ulice do ní vede šest schodů, které

---

¹⁴⁴ BARTHES, Roland. *Světlá komora: poznámka k fotografii*. Vyd. 2., upr., (Ve Fra 1.). Přeložil Miroslav PETŘÍČEK. Praha: Fra, 2005.

¹⁴⁵ BARTHES, Roland. *Roland Barthes o Rolandu Barthesovi*. Přeložil Josef FULKA. Praha: Fra, 2015. Eseje (Fra).

¹⁴⁶ BARTHES, Roland. *Světlá komora: poznámka k fotografii*. Vyd. 2., upr., (Ve Fra 1.). Přeložil Miroslav PETŘÍČEK. Praha: Fra, 2005.

¹⁴⁷ BARTHES, Roland. *Roland Barthes o Rolandu Barthesovi*. Přeložil Josef FULKA. Praha: Fra, 2015. Eseje (Fra).

¹⁴⁸ BARTHES, Roland. *Světlá komora: poznámka k fotografii*. Vyd. 2., upr., (Ve Fra 1.). Přeložil Miroslav PETŘÍČEK. Praha: Fra, 2005.

¹⁴⁹ Nakladatelství, kavárna HH [online]. [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <http://www.nakladatelstvihh.cz/kavarna/>.

¹⁵⁰ Nakladatelství, kavárna Academia [online]. [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <http://www.academia.cz/kontakt..>

vedle sebe mají hned dva malé stolky. Nad těmito stolky najdeme dlouhou polici, která obsahuje všechny aktuálně vydávané publikace. Velkou výhodou propojení kavárny a knihkupectví je, že si člověk s knihou může nejdříve sednout, knihu si pročíst a u kávy se rozhodnout, zda ji chce koupit nebo ne. K tomuto účelu jsou vedle baru tři barové židle, s místem pro čtení. Kavárna nabízí jak nápoje alkoholické, tak nealkoholické. Na svých internetových stránkách zmiňují hlavně, že prodávají kávu z pražírny Coffesource a 11stupňové Žatecké světlé pivo Premium. Mají velký výběr alkoholických nápojů, různé druhy vodky, ginu, rumu, whisky, vín (portské), likéry, pálenky atd. Mezi nealkoholické patří hlavně teplé nápoje a káva.¹⁵¹ Na to, že kavárna leží jen kousek od centra města, jsou ceny hodně příznivé, podobné například cenám v centru Pardubic. Do zbývajících prostor kavárny se vejde dalších pár stolků (přibližně 8-10), je tu tedy nastálo kolem 25 míst na sezení (na akce a autorská čtení se místa přidávají, vejde se až 50 lidí¹⁵²). Pokud chce mít člověk jistotu, že si bude mít kam sednout, může přes mail nebo telefonní číslo, které najde na internetových stránkách využít rezervaci. Po předchozí domluvě je také možné si celou kavárnu pronajmout, nevratná záloha je 2 000 korun.¹⁵³ V jarních a letních měsících (v dobrém počasí) je také možné sednout si ke stolkům, které jsou před kavárnou na ulici Šafaříkova.

15. Akce, autorská čtení, rozhovory, Fra Book Club

Velice důležitou aktivitou spojenou přímo s kavárnou a nakladatelstvím jsou autorská čtení. Obecně jsou autorská čtení u nás oblíbenou činností, v České republice se například koná největší středoevropský literární festival Měsíc autorského čtení (MAC).¹⁵⁴ To ukazuje na zájem diváků, který můžeme jednoznačně potvrdit i u Fra. Organizaci autorských čtení/rozhovorů a všech dalších akcí má na starosti Petr Borkovec, redaktor, dramaturg, produkční a jedna z hlavních postav Fra. Sám o nich říká: *“To, že se ve Fra, kolem čtení, vytvořila atmosféra, v níž se z posluchačů stávají debatéři, z debatérů autoři, atd., je skvělá věc. Radostná, zalitá světlem.”*¹⁵⁵ S nápadem autorských čtení přišli s otevřením Café a knihkupectví Fra, s uvedením první Fra knihy v kavárně, kolem roku 2006, kdy se stal

---

¹⁵¹ Café Fra [online]. [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/cafe-fra/>.

¹⁵² BORKOVEC, Petr: Pecha Kucha Night vol. 2 – „Ni zisk, ni slávu“. [online]. 2016 [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2016/3/18/pecha-kucha>.

¹⁵³ Café Fra [online]. [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/cafe-fra/>.

¹⁵⁴ Měsíc autorského čtení 2018 [online]. [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: http://www.autorskecteni.cz/pages/o_nas_mac.

¹⁵⁵ NECHVÍLOVÁ Kateřina: Petr Borkovec: *“Kolem čtení ve Fra se vytvořila atmosféra zalitá sluncem”*. *Literární noviny* [online]. Literární noviny, 2013 [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <http://literarky.cz/politika/rozhovory/13902-petr-borkovec-kolem-cteni-ve-fra-se-vytvoila-atmosfera-zalita-sluncem>.

součástí redakce Petr Borkovec. V té době nebyl v Praze už jediný prostor se stálým dramaturgovaným cyklem autorských čtení.¹⁵⁶ Na autorská čtení chodí přibližně 30-50 lidí, stane se, že méně, více prostor kavárny nepojme. Za deset let se stalo jen jednou, že by se čtení muselo zrušit, protože nikdo nepřišel.¹⁵⁷ Konají se každý týden v úterý, někdy i ve čtvrtek. Většina z nich je tematicky rozdělena podle jejich názvu.

Dále se budu zabývat dramaturgickými kategoriemi čtení/programů. Prvním z těchto témat jsou autorská čtení/rozhovory s názvem Rozhovory o řemesle. Zatím se jich konalo pět, jedno v roce 2015, tři v roce 2016 a jedno v roce 2017. Každý z těchto rozhovorů trvá přes hodinu, je založen na formě otázek a odpovědí. Je důležité zmínit, že se mění osoba toho, kdo rozhovor vede, klade otázky a usměřňuje jej. Je to osoba spojená s nakladatelstvím, dvakrát v této roli byli Jakub Řehák (básník, recenzent, redaktor) a Olga Stehlíková (básnířka, kritička), jednou Simona Racková (básnířka). Ten, kdo večerem provází, musí být také autorem, řemeslo je v tomto případě psaní. Na druhou stranu, autor, s kterým je rozhovor veden (do dneška to byli Petr Hruška, Miloslav Topinka, Milan Děžinský, Vít Janota a Petr Král), je na každou tuto akci pozván jiný.¹⁵⁸ Na stránkách nakladatelství je jedna z těchto akcí popsána následovně: *“Celovečerní rozhovor nejen o tom, jaké jsou vnitřní a vnější impulsy k psaní, jež nelze oslyšet. Jaké motivace člověkem zalomcují natolik, že vytvoří básníka? A jaké inspirace a determinace?”*¹⁵⁹

Jiným typem rozhovorů jsou Rozhovory pod vodou, jejich náplní je překladatelská činnost. Přesněji překládání českojazyčné poezie do němčiny a německojazyčné poezie do češtiny. Tři večery se konaly ve třech týdnech letošního května. Také u těchto rozhovorů se každou akci mění obsazení. Na první byl pozván překladatel Ivana Blatného do němčiny, Jan Faktor, diskutovat o české literatuře v německojazyčném prostoru, o překládání poezie. S překladatelem četl a diskutoval Radovan Charvát, z němčiny do češtiny tlumočila Anette Simonová.¹⁶⁰ Druhý Rozhovor pod vodou byl mezi Michaelou Jacobsonovou a Jonášem Hájkem, překladateli německého prozaika a básníka Güntera Eich.¹⁶¹ V posledním cyklu čte

---

¹⁵⁶ E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

¹⁵⁷ BORKOVEC, Petr: Pecha Kucha Night vol. 2 – „Ni zisk, ni slávu“. [online]. 2016 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2016/3/18/pecha-kucha>.

¹⁵⁸ Autorská čtení, Café Fra [online]. [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni-cafe-fra/>.

¹⁵⁹ Autorská čtení, Hruška, Stehlíková [online]. 2017 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2017/4/25/hruska-stehlikova>.

¹⁶⁰ Autorská čtení, Rozhovory pod vodou 1, Jan Faktor, Ivan Blatný [online]. 2018 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2018/5/11/rozhovory-pod-vodou-1-jan-faktor-ivan-blatny>.

¹⁶¹ Autorská čtení, Rozhovory pod vodou 2, Jonáš Hájek, Günter Eich [online]. 2018 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2018/5/17/rozhovory-pod-vodou-2-jonas-hajek-gunter-eich>.

překladatel, básník Pavel Novotný svou autorskou poezie a překlady autorů takzvané Vídeňské školy.¹⁶² Nazývat v tomto případě autorské čtení jako rozhovor je trochu zavádějící, přesto je stejně formálně vymezeno jako dvě předchozí.

Dalším tematickým okruhem autorských čtení je Open Fra s jednoduchým heslem „*Kdo chce číst, čte.*“¹⁶³ Letos v únoru se konal již šestý otevřený večer v kavárně Fra. Funguje stejně jako u v dnešní době velmi populárních hudebních Open Miců. Kdokoliv může přijít a přečíst své texty. Jedinou podmínkou je poslat je dopředu na mail Petra Borkovce i s pár slovy o sobě, nebo totéž zanechat na baru kavárny Fra.¹⁶⁴ Důvodem není jakékoliv cenzurování textů nebo autorů, opravdu zde může číst každý. Jen je potřeba udělat program, který se vyvěsí na internetových stránkách. Open Fra je výborným způsobem, jak dostat do kavárny nové lidi, kteří by jinak nemuseli o nakladatelství a jeho produkci vůbec vědět.

Nejdůležitější složkou veřejných akcí jsou autorská čtení samotná. Podle záznamů z uplynulých čtení jich bylo již 159.¹⁶⁵ Toto číslo úplně nesedí s informacemi od Petra Borkovce, od roku 2006 do roku 2016 už zde četlo přes 200 autorů.¹⁶⁶ Čtení mají vždy úvod, komentář. Zajímavostí je, že je nikdy nepíše kritik, ale vždy jiný autor. Úkolem je docílit toho, aby byly komentáře osobní.¹⁶⁷ Na autorská čtení chodí nejvíce lidí na poezii, s prózou se to ani nedá srovnávat. Jedním z důvodů může být také to, že Fra vydává pravděpodobně nejvíc básnických debutů ze všech českých nakladatelství.¹⁶⁸ Každý týden pozvou jiného autora, aby představil svou knihu, nové texty, téma a podobně. Zahraniční publikace, jež vyjdou pod hlavičkou Fra v překladu, čte většinou někdo z redakce. V kapitole o sociálních sítích jsem již výše zmiňoval, jak moc v dnešní době pomáhá propagace zdarma skrze události. Překladatele a tlumočníky k autorským čtením domlouvají redaktoři. Zahraniční autory se snaží zvat také, pokud to vzdálenost a věk dovolují. Obvykle jde o přátele/známé redaktorů a překladatelů, popřípadě jim pomůže nějaké literární centrum.¹⁶⁹

---

¹⁶² Autorská čtení, Rozhovory pod vodou 3, Pavel Novotný [online]. 2018 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2018/5/22/rozhovory-pod-vodou-3-pavel-novotny>.

¹⁶³ Autorská čtení, Open Fra [online]. 2016 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2016/4/5/open-fra>.

¹⁶⁴ Autorská čtení, Open Fra 5 [online]. 2017 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2017/2/21/open-fra-5>.

¹⁶⁵ Soundcloud Fra, Playlist [online]. [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://soundcloud.com/fracz/albums>

¹⁶⁶ BORKOVEC, Petr: Pecha Kucha Night vol. 2 – „Ni zisk, ni slávu“. [online]. 2016 [cit. 2018-06-05]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2016/3/18/pecha-kucha>

¹⁶⁷ Tamtéž.

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

Zajímavostí na závěr této kapitoly je, že někdy probíhají autorská čtení venku (v jarních/letních měsících), někdy autor vůbec nečte, nafilmuje se, jak čte a poté to jen pustí na plátno v kavárně. Jednou se konalo čtení dokonce v autopřívěsu před Café Fra, diváci chodili dovnitř po jednom, básník četl každému zvlášť.¹⁷⁰ To jen ukazuje představitost a neupjatost v pořádání těchto akcí a autorských čtení. Ve Fra mají výjimečný přístup.

16. Edice

Edice má jako pojem mnoho významů, ty se dělí z hlediska použití. Jako textologická činnost editora je to výsledek jeho práce při přípravě díla pro tisk.¹⁷¹ Podle terminologické databáze národní knihovny editor je: „*Osoba odpovědná za kompletní přípravu titulů k vydání, popřípadě za koncepci a přípravu určité ediční řady (edice)*.“¹⁷² V nakladatelství Fra má každá edice svého editora,¹⁷³ většina z těchto lidí jsou také redaktory. V nejběžnějším smyslu je pojem edice vydání souboru publikací, které mají určité společné znaky. Jak vnitřní, tak vnější. V nakladatelské činnosti je brána jako výraz profilového zaměření edičního plánu.¹⁷⁴

Výraznou roli začaly edice hrát až v polovině minulého století, na konci padesátých let. Začaly být důležitou součástí nakladatelského plánu, začaly být hlavním stavebním kamenem nakladatelství. To se týkalo všech nakladatelství. U menších nakladatelství se může stát, že tituly z edice nemusí vycházet každý rok.¹⁷⁵ V nakladatelství Fra je to realitou. V některých edicích jako například Česká nebo Světová poezie vyjde několik publikací za rok, v jiných nevyjde kniha i několik let. Jak již bylo zmíněno výše, záleží na složitosti přípravy titulu. Je samozřejmé, že připravit odborné publikace k vydání bude složitější než například básnické sbírky.

Každá edice má dvě hlavní funkce:

- Signalizační směrem ven – ke čtenářům: Pokud má edice určitou grafickou úpravu, čtenáři si mohou jednoduše všimnout nové akvizice. Zařazení titulu do edice také ukáže, v jakém žánru a jak kvalitní je.

¹⁷⁰ BORKOVEC, Petr: Pecha Kucha Night vol. 2 – „Ni zisk, ni slávu“. [online]. 2016 [cit. 2018-06-05]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2016/3/18/pecha-kucha>.

¹⁷¹ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 94.

¹⁷² CELBOVÁ, Iva. Editor. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2018-06-05]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002610&local_base=KTD.

¹⁷³ ŠEVČÍKOVÁ, Barbora: NOŽ: NAKLADATELSTVÍ FRA A MICHAL RYDVAL. *Artyčok.tv* [online]. Artyčok, 2015 [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: <https://artycok.tv/27790/noz-nakladatelstvi-fra>.

¹⁷⁴ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 94.

¹⁷⁵ Tamtéž, s. 97.

- Stabilizační směrem dovnitř – do redakce: Pomáhá redakci vyhledat nové tituly a vymezit ediční profil nakladatelství. Usnadňuje stanovení optimálního nákladu a ceny knihy.¹⁷⁶

Ediční plán se skládá z edic. Názvy edic mají být výstižné, napovídající tomu, jaké je obsahové zaměření. Nebo mohou útočit na fantazii čtenáře, provokovat. V tomto případě jde o zapsání se do podvědomí čtenáře. Jednotlivé edice mají pochopitelně různé skladby. Jejich kompozice vychází z nakladatelských potřeb a záměrů. Můžou nastat technické problémy při vydávání, změnit se záměry nakladatelství, opadne čtenářský zájem nebo není čas na to vydávat nové tituly.¹⁷⁷ To se stalo ve Fra například u edice s názvem Edice 0.1,¹⁷⁸ jednoduchým důvodem je nedostatek času a tituly z této edice se už nevydávají. Nakladatelství musí reagovat na tyto změny a například rozšířit žánrový okruh edice. Přijít s novými náměty, které čistotu žánru popírají. Přesto je pravdou, pokud edice funguje tak, jak má, a je úspěšná, dokáže svůj „žánr“ udržet. Vždy jde o to, jaká je ediční politika nakladatelství. Záleží na koncepci, na jasném edičním záměru.¹⁷⁹ Dobrým příkladem dobře fungujících edic v nakladatelství Fra jsou Světová poezie, Česká poezie, Světová próza a Česká próza. Drží si jednotný žánr, nevybočují a každoročně se v těchto edicích vydá několik titulů. Čtenář, který odebírá knihy pravidelně je samozřejmě pro nakladatele a zisk to nejlepší. Kvůli podobnosti žánrů je pravidelný odběr možný a pravděpodobný. Protože si tyto edice drží vysokou kvalitu a čtenář ví, co od titulů v nich očekává.

Edice mají své vnitřní, sjednocující znaky. K nim patří například označení edice na přebalu, jednotná tiráž, číslo svazku edice, uvedení editora alespoň v tiráži. Měl by být dodržen přibližně stejný rozsah u jednotlivých publikací. Jsou k tomu výrobní i estetické důvody. Mezi vnější sjednocující znaky patří grafická úprava. Tituly z jedné edice by měly mít stejnou grafickou podobu. Nakladatel vypíše soutěž nebo si vybere grafika na základě jeho dřívější práce. U grafického zpracování se musí dodržet stejný typ písma, stránkování, barvy, dodržení formátu. Provedení a kvalita polygrafického zpracování musí být stejná.¹⁸⁰ U Fra je ve většině případů název edice, z jaké titul je, na obálce knihy v pravém horním rohu. Není to

¹⁷⁶ PISTORIUS, Vladimír: *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. s. 147.

¹⁷⁷ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 101.

¹⁷⁸ E-shop Moleskine, Edice 0.1 [online]. [cit. 2018-06-02]. Dostupné z: <https://www.moleskine.cz/moleskine-cz/eshop/3-1-Knihy/107-2-Edice-0-1>.

¹⁷⁹ HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. s. 101-102.

¹⁸⁰ Tamtéž, s. 101-102.

tak vždy, ani to není nutností. Pokud to u nějakých titulů není, je na první stránce knihy pod názvem titulu. Pokud není ani tam, je na prvním řádku impressa (autorské tiráže).

17. Edice v nakladatelství Fra

Protože nás zajímají knihy současně vydávané, edice rozdělím na ty aktuální. Na internetových stránkách Fra najdeme rozdělení do třinácti kategorií.¹⁸¹ Jak už bylo zmíněno výše, výsadou Fra je jednoduchá grafická úprava, rozdělení do edic je tedy spíše orientačním bodem. Editory jsou v dnešní době výhradně členové redakce. Dříve byli, například u edic Vizuální teorie a Česká próza, uvedeni externí editoři, dnes už ne. Nechtějí se omezovat vkusem jednotlivce, respektive jejich záběru tato praxe nevyhovovala.¹⁸² Edice rozdělují dle žánru. Na dalších stránkách budu analyzovat hlavně edice, v kterých jsou Lidé FRA (jak je oficiálně uvedeno na internetových stránkách), tedy autoři, kteří jsou propojeni s nakladatelstvím. Podrobněji se tedy zaměřím na edice Česká poezie a Česká próza. Budu se také snažit analyzovat edice ostatní a zdůraznit jejich nejdůležitější funkce a body. Detailem, který graficky odlišuje jednotlivé edice, je odlišná barva odnímatelné, papírové pásky, která je na obalu každé nové publikace.

18. Edice Česká poezie

Nakladatelství Fra vydává jak zahraniční, tak českou poezii. V edici Česká poezie jsou všechna česky psaná lyrická díla od českých autorů. Podle internetových stránek nakladatelství vyšlo v této edici 36 titulů. Tyto údaje se shodují s údaji *České národní bibliografie*.¹⁸³ První sbírka byla vydána v roce 2004, posledních pár let se v edici daří vydávat každoročně, výjimkami jsou jen roky 2006 a 2017. Nejvíce titulů v edici bylo vydáno v letech 2014 a 2015.¹⁸⁴

Jakub Řehák

V edici České poezie mu vyšly už tři básnické sbírky. Je redaktorem webových stránek městské knihovny v Praze, píše i recenze a eseje, publikoval v kulturním čtrnáctideníku A2, Kontextech, Respektu, Tvaru a Souvislostech.¹⁸⁵ Jeho debutovou sbírkou byla *Světla mezi*

---

¹⁸¹ Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.

¹⁸² E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

¹⁸³ *Česká národní bibliografie* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: www.aleph.nkp.cz/F.

¹⁸⁴ Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.

¹⁸⁵ Lidé Fra, Jakub Řehák [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-jakub-rehak>.

prkny,¹⁸⁶ v roce 2008 byla tato sbírka nominována na Magnesii Literu a Cenu Jiřího Ortena. Tuto knihu recenzovalo 5 recenzentů, všichni kromě jednoho, v roce 2009, v témže roce o ni byl očividně největší zájem.

V časopisu *A2* vyšla recenze Jana Štolby *Výzkumy jednoho básníka*,¹⁸⁷ pro *Tvar* napsal recenzi s názvem *Tma pod prkny*¹⁸⁸ Petr Král, Miroslav ChochoLATÝ pro *Host* V průzračném světle,¹⁸⁹ v časopise *Protimluv* recenzoval knihu Martin Skýpala. Ten svou recenzi nazval *Nad básněmi jednoho Stalkera*.¹⁹⁰ Poslední recenzí je od Jakuba Grombíře v *Literárních novinách*, *Knihovnička: básnická*.¹⁹¹

Už samotné nominace na prestižní literární ceny byly výborným vstupem na literární scénu. Tato sbírka má svůj osobitý styl, hranice mizí a vše se prolíná dohromady. Čtenář si nemůže být jistý, zda je to co se děje snem či skutečností, míchá do sebe různé světy (knihy, ženy), rozebírá je do detailu a tvoří neobvyklé obrazy. Básně jsou většinou nerýmované.

Jednou z vůbec nejúspěšnějších publikací z pohledu jakékoliv edice je jeho sbírka z roku 2013 *Past na Brigitu*,¹⁹² která ve stejném roce byla oceněna Magnesii Literou za poezii. V *České bibliografické databázi*¹⁹³ jsou evidovány čtyři recenze. Z toho dvě vyšly v obtýdeníku živé literatury *Tvar* a jsou to *Na krev*¹⁹⁴ od Boženy Správcové a „Prostor se vléval do ševelicích liter“¹⁹⁵ od Wandy Heinrichové. Dalšími jsou: pro časopis *Respekt* *Milovat básnickou recidivu*,¹⁹⁶ kterou napsal Jan Štolba, pro časopis *Souvislosti* *Úplná výplň*.¹⁹⁷

---

¹⁸⁶ ŘEHÁK, Jakub. *Světla mezi prkny*. Praha: Agite/Fra, 2008. Edice české poezie.

¹⁸⁷ ŠTOLBA, Jan. *Výzkumy jednoho básníka*. *A2*, 2009, 5(2), s. 39. Dostupné také z:

<http://www.advojka.cz/archiv/2009/2/vyzkumy-jednoho-basnika>.

¹⁸⁸ KRÁL, Petr. *Tma pod prkny*. *Tvar*, 2008, 19(20), s. 22. Dostupné také z:

http://old.itvar.cz/prilohy/128/20TVAR_08.pdf.

¹⁸⁹ CHOCHOLATÝ, Miroslav. *V průzračném světě*. *Host*, 2009, 25(5), s. 66-67. Dostupné také z:

<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2009/5-2009/v-pruzracnem-svete>.

¹⁹⁰ SKÝPALA, Martin. *Nad básněmi jednoho Stalkera*. *Protimluv*, 2009, 8(1-2), s. 63-64.

¹⁹¹ GROMBÍŘ, Jakub. *Knihovnička: básnická*. *Literární noviny*, 2009, 20(2), s. 16.

¹⁹² ŘEHÁK, Jakub. *Past na Brigitu*. Praha: Fra, 2012. Česká poezie (Fra).

¹⁹³ *Česká národní bibliografie* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: www.aleph.nkp.cz/F.

¹⁹⁴ SPRÁVCOVÁ, Božena. *Na krev*. *Tvar*, 2013, 24(7), s. 3. Dostupné také z:

<http://old.itvar.cz/prilohy/587/Tvar07-2013.pdf>.

¹⁹⁵ HEINRICHOVÁ, Wanda. "Prostor se vléval do ševelicích liter". *Tvar*, 2013, 24(7), s. 3. Dostupné také z:

<http://old.itvar.cz/prilohy/587/Tvar07-2013.pdf>.

¹⁹⁶ ŠTOLBA, Jan. *Milovat básnickou recidivu*. *Respekt*, 2013, 24(9), s. 57.

¹⁹⁷ HAUZNEROVÁ, Aneta. *Úplná výplň*. *Souvislosti*, 2013, 24(4), s. 228-231.

Pocit ze sbírky, který sdílím, dobře vyjadřuje Božena Správcová: “*dynamiku bych popsala asi takto: Slunce vyšlo a kulminuje, za polovinou klesá, bylo a není. (Nemluvím o kvalitě veršů, nýbrž o energii, vášni, která z nich vyzařuje)*.”¹⁹⁸

Poslední sbírkou, kterou do dnešního dne vydal Jakub Řehák u nakladatelství Fra, je *Dny plné usínání*,¹⁹⁹ která vyšla v roce 2016. V časopisech *Host* a *Tvar* byly publikovány 4 recenze, po dvou v každém. Všechny jsou z roku 2017. Jan Štolba pro *Tvar* napsal Jakub Řehák: *Dny plné usínání*, Fra, Praha 2016: usínání, napřimování,²⁰⁰ ve stejném čísle najdeme také recenzi Boženy Správcové Jakub Řehák: *Dny plné usínání*, Fra, Praha 2016: panika na druhou.²⁰¹ Recenze v časopise *Host* jsou, první od Michala Jareše s názvem *Made in Prague* v bruselském rytmu²⁰², druhá od Milana Šedivého s názvem *Zapomeň na Brigitu*.²⁰³

Miloslav Topinka

V minulosti pracoval jako redaktor, psycholog, úředník, překladatel a obchodník.²⁰⁴ V nakladatelství Fra vydal jedno básnické dílo s názvem *Probouzení*.²⁰⁵ Na tuto sbírku vyšlo nejvíce recenzí ze všech, v roce 2016 pět, v roce 2017 jedna. Je to proto, že je Topinka v dnešní době klasikem české poezie. V časopisu *Tvar* je *Moje Probouzení* Miloslava Topinky²⁰⁶ od Kamila Boušky, *Andělé, křídla, světlo i tma*²⁰⁷ od Jiřího Zizlera a *Světlo mu proplouvá štěrbinou mezi rty*²⁰⁸ od Adama Borziče. V *Hostu* vyšla recenze Rudolfa Matyse *Probouzení do světla: nad souborem Miloslava Topinky Probouzení*,²⁰⁹ v časopise *A2 Testament pečlivého dobrodruha: půlstoletí básnického díla Miloslava Topinky*²¹⁰ Lukáše Prokopa a *Trýznit, že trní se ustrne*²¹¹ od Jiřího Feryny.

---

¹⁹⁸ SPRÁVCOVÁ, Božena. Na krev. *Tvar*, 2013, **24**(7), s. 3. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/587/Tvar07-2013.pdf>.

¹⁹⁹ ŘEHÁK, Jakub. *Dny plné usínání*. Praha: Fra, 2016. Česká poezie (Fra).

²⁰⁰ ŠTOLBA, Jan. Jakub Řehák: *Dny plné usínání*, Fra, Praha 2016: usínání, napřimování. *Tvar*, 2017, **28**(2), s. 3.

²⁰¹ SPRÁVCOVÁ, Božena. Jakub Řehák: *Dny plné usínání*, Fra, Praha 2016: panika na druhou. *Tvar*, 2017, **28**(2), s. 3, 11.

²⁰² JAREŠ, Michal. *Made in Prague* v bruselském rytmu. *Host*, 2017, **33**(1), s. 52-55.

²⁰³ ŠEDIVÝ, Milan. *Zapomeň na Brigitu*. *Host*, 2017, **33**(1), s. 50-51.

²⁰⁴ Lidé Fra, Miloslav Topinka [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-miloslav-topinka>.

²⁰⁵ TOPINKA, Miloslav. *Probouzení*. Praha: Fra, 2015. Česká poezie (Fra).

²⁰⁶ BOUŠKA, Kamil. *Moje Probouzení* Miloslava Topinky. *Tvar*, 2016, **27**(17), s. 17.

²⁰⁷ ZIZLER, Jiří. *Andělé, křídla, světlo i tma*. *Tvar*, 2016, **27**(13), s. 3, 19.

²⁰⁸ BORZIČ, Adam. *Světlo mu proplouvá štěrbinou mezi rty*. *Tvar*, 2016, **27**(13), s. 3.

²⁰⁹ MATYS, Rudolf. *Probouzení do světla: nad souborem Miloslava Topinky Probouzení*. *Host*, 2016, **32**(9), s. 46-50.

²¹⁰ PROKOP, Lukáš. *Testament pečlivého dobrodruha: půlstoletí básnického díla Miloslava Topinky*. *A2*, 2017, **13**(4), s. 4. Dostupné také z: <https://www.advojka.cz/archiv/2017/4/testament-pecliveho-dobrodruha>.

²¹¹ FERYNA, Marie. *Trýznit, že trní se ustrne*. *Psí víno*, 2016, **19**(77), s. 148-151.

V *Probouzení*²¹² spojuje dřívější sbírky s novými verši. Je to souborné básnické dílo, čtenáři se tak mohou dostat k básním ze sbírek, které jsou jen těžce k dohledání, vyšly totiž v šedesátých letech.²¹³ Je řeč o básnických sbírkách *Utopír*²¹⁴ a *Krysí hnízdo*.²¹⁵ Ve sbírce je tak i pár textů z knihy *Trhlina*.²¹⁶ Kniha ještě k tomu obsahuje experimentální fotografickou sérii ze sedmdesátých let s názvem *Já je někdo jiný*.

Ondřej Lipár

V edici Česká poezie vyšla jeho sbírka *Komponent*.²¹⁷ Obsahově „vypovídá o rozežrání všednosti, o úmorném střídání dní bez obsahu, o snesitelném a dostupném odžívání a strachu ze selhání.“²¹⁸ Obdivuhodná je chladnost, se kterou jsou všední činnosti zobrazovány. Lipár tak dává prostor pro detaily, které jsou skryty ve skulinách a zdání všednosti. V časopise *Tvar* vyšla recenze *Jak daleko lze jít s čipovou kartou?*,²¹⁹ kterou napsal Adam Borzič, v časopise *Host* Světlo vprostřed básně²²⁰ od Kuhary Daňhelové a Z fragmentů skládat vlastní komponent²²¹ v časopise *Psí víno*. Všechny recenze jsou z roku, kdy byla sbírka vydána, tedy 2004.

Ondřej Lipár žije v Praze, na Univerzitě Karlově vystudoval marketingovou komunikaci, PR a mediální studia. Působí také jako fotograf a editor časopisu.²²²

Kateřina Rudčenková

Básnířka, prozaička, recenzentka, fotografka, dramatička. Všechny tyto útvary, texty, které napsala, publikovala a publikuje v desítkách českých i zahraničních časopisů a novin. U nás například v Literárních novinách, A2, Host, Tvar, Souvislosti, Mladá fronta Dnes atd.

---

²¹² TOPINKA, Miloslav: *Probouzení*. Praha: Fra, 2015. Česká poezie (Fra).

²¹³ Prosvítá. Básník Miloslav Topinka se probouzí a hoří. *ČT 24* [online]. ČT24, 2016 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/1758763-prosvita-basnik-miloslav-topinka-se-probouzi-a-hori>.

²¹⁴ TOPINKA, Miloslav: *Utopír*. Praha: Mladá fronta, 1969.

²¹⁵ TOPINKA, Miloslav: *Krysí hnízdo*. Praha: Mladá fronta, 1971.

²¹⁶ TOPINKA, Miloslav: STEJSKAL Martin - ZADROBÍLEK Vladislav: *Trhlina*. Praha: Trigon, 2002.

²¹⁷ LIPÁR, Ondřej: *Komponent*. Praha: Fra, 2014. Česká poezie (Fra).

²¹⁸ Kosmas, *Komponent* [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/190375/komponent/>.

²¹⁹ BORZIČ, Adam. *Jak daleko lze jít s čipovou kartou?*. *Tvar*, 2014, **25**(21), s. 27. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/925/Tvar21-2014.pdf>.

²²⁰ KUHAR DAÑHELOVÁ, Lenka: Světlo vprostřed básně. *Host*, 2014, **30**(3), s. 99-100. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2014/3-2014/svetlo-vprostred-basne>.

²²¹ MIKYŠKA, Ian: Z fragmentů skládat vlastní komponent. *Psí víno*, 2014, **18**(69), s. 62-64. Dostupné také z: <http://www.psvino.cz/dudek/wp-content/uploads/e-PV69.pdf>.

²²² Lidé Fra, Ondřej Lipár [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-ondrej-lipar>.

V zahraničních časopisech také v Rakousku, Rumunsku, Srbsku, Itálii a Polsku. Sbíрка, kterou vydala u Fra, je jejím čtvrtým básnickým počinem.²²³

Další oceněnou knihou vydanou pod hlavičkou nakladatelství Fra, v edici Česká poezie, je básnická sbírka *Chůze po dunách*.²²⁴ Vyšla v roce 2013 a v roce 2014 za ní autorka získala Magnesii Literu v kategorii poezie. Skládá se ze tří oddílů, Rudčenkova využívá barvy jako hlavní stimul. Rozděluje je do období, do krajin. Ve své recenzi Tištěno do písku před přílivem²²⁵ rozebírá Ladislav Zedník, jak autorka promítá proces lidského zrání pomocí barevných odstínů. Je schopná umně proplouvat mezi věcnými a expresivními výrazy. Typickým znakem její básnické tvorby jsou kontrasty, v této sbírce se plno rozvinul existenciální rozměr jejích básní a pocit pro smyslovost. Symbolika barev s dospíváním, pokus o uchopení či pochopení neuchopitelnosti se nadmíru povedl. Je výjimečné, s jakou lehkostí je autorka schopna vyvarovat se abstrakci, která by text udělala odtažitým. Obrazová složka je silnou stránkou. Pozorovatelský pohled v mnoha básních dobře vyobrazuje svobodu člověka, který je schopen sledovat věci z povzdálí, a určitý pocit úlevy. Existenciální rozměr je přesto natolik silný, že nutí zamýšlet se nad věcmi do hloubky. Vznikají tím ironické, sebeironické situace, které jsou i humorné. Na druhou stranu je zřetelně znát únava, kterou cítí autorka už jenom ze samotné nutnosti být součástí světa, který pozoruje. Chce totiž být i jeho součástí. Na začátku sbírky je vyobrazeno dítě jako bíle bledé, nepopsané čisté plátno, ironicky využívá autorka obrazu cyklu lidského života. Ten končí přechodem z červené barvy do růžové (červená se míchá s dětskou bílou). Rozhodně je to jedna ze sbírek, ke kterým se čtenář vrací. Je znát, že to není básnická prvotina (Rudčenkova vydala první sbírku *Ludwig*²²⁶ už v roce 1999), je to vyspělé dílo, ve kterém se těžko hledají slabá místa.

Další recenze vyšla v časopise *Souvislosti*, napsal ji Jiří Zizler a nazval ji Bagatelly o Dunách, výročích a čtyři sny jako bonus,²²⁷ pro časopis *Tvar* napsala Simona Racková Oranžové období,²²⁸ oproti ostatním recenzím, které jsou vesměs pozitivní, sbírku „strhali“ Milan Šedivý v recenzi *Poezie bez kouzla*, zato o autorce: rozpaký nad oceněnou sbírkou Kateřiny

---

²²³ Kateřina Rudčenkova, biografie [online]. [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <http://rudcenkova.freehostia.com/biografie.html>.

²²⁴ RUDČENKOVÁ, Kateřina: *Chůze po dunách*. Praha: Fra, 2013. Česká poezie (Fra).

²²⁵ ZEDNÍK, Ladislav: Tištěno do písku před přílivem. *Tvar*, 2014, **25**(1), s. 3. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/780/Tvar01-2014.pdf>.

²²⁶ RUDČENKOVÁ, Kateřina: *Ludwig*. Příbram: Klokočí/Knihovna Jana Drdy, 1999.

²²⁷ ZIZLER, Jiří: Bagatelly o Dunách, výročích a čtyři sny jako bonus. *Souvislosti*, 2014, **25**(1), s. 250-255.

²²⁸ RACKOVÁ, Simona: Oranžové období. *Tvar*, 2014, **25**(1), s. 3. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/780/Tvar01-2014.pdf>.

Rudčenkové²²⁹ a Jana Sieberová v Období oranžové? Poetická šed'²³⁰ publikovány v časopise *Psí víno*.

Viola Fischerová

Autorka rozhlasových her, knih pro děti a deseti básnických sbírek. Většinu života žila ve Švýcarsku a Německu, kde spolupracovala s časopisem Svědectví a rádiem Svobodná Evropa, po revoluci se vrátila do České republiky. Překládala také z polštiny a němčiny (Kafka, Wojacek).²³¹ V roce 2006 dostala Magnesii Literu za dětskou knihu *Co vyprávěla dlouhá chvíle*,²³² v roce 2010 za sbírku básní *Domek na vinici*,²³³ která vyšla v nakladatelství Fra v roce 2010. Dalšími básnickými díly, které vydalo nakladatelství Fra, jsou její *Předkonec*²³⁴ a *Písečné dítě*.²³⁵ Výbor z těchto tří sbírek vyšel v roce 2013 pod názvem *Předkonec, Písečné dítě, Domek na vinici, Hrana*.²³⁶

Duch autorčiny tvorby je dle mého názoru nejlépe vystižen komentářem Radky Denemarkové na e-shopu nakladatelství, a to u souborného vydání: "*Viola je jaro, které dumá o listopadu. Tak živá, živá. Upovídaná holčička, jejíž tělo stárne a mysl moudří, jejíž tělo se drolí a mysl bledne. Přesto se jim nepoddá. Každou vteřinu je všechno jinak. V příští vteřině se lze zabít, v příští vteřině lze poznat lásku, například.*"²³⁷

Recenze na *Domek na vinici*²³⁸ vyšly celkem čtyři. Pro časopis *Tvar* Mezi bylo, není a jsem,²³⁹ napsal Petr Šimek, pro časopis *A2* Mrtví spolu²⁴⁰ Michal Špína, pro *Literární*

---

²²⁹ ŠEDIVÝ, Milan: Poezie bez kouzla, zato o autorce: rozpaky nad oceněnou sbírkou Kateřiny Rudčenkové. *Host*, 2014, **30**(7), s. 83. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2014/7-2014/poezie-bez-kouzla-zato-o-autorce>.

²³⁰ SIEBEROVÁ, Jana: Období oranžové? Poetická šed'. *Psí víno*, 2014, **18**(67), s. 88-90. Dostupné také z: <http://www.psvino.cz/dudek/wp-content/uploads/e-PV67.pdf>.

²³¹ Lidé Fra, Viola Fischerová [online]. [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-viola-fischerova>.

²³² FISCHEROVÁ, Viola: *Co vyprávěla Dlouhá chvíle*. Ilustroval Jan HÍSEK. Praha: Meander, 2005. Modrý slon (Meander).

²³³ FISCHEROVÁ, Viola: *Domek na vinici*. Praha: Agite/Fra, 2009. Česká poezie (Agite/Fra).

²³⁴ FISCHEROVÁ, Viola: *Předkonec*. Praha: Agite/Fra, 2007.

²³⁵ FISCHEROVÁ, Viola: *Písečné dítě*. Praha: Agite/Fra, 2007.

²³⁶ FISCHEROVÁ, Viola: *Předkonec: Písečné dítě ; Domek na vinici ; Hrana*. Praha: Fra, 2013. Česká poezie (Fra).

²³⁷ E-shop Moleskine, Hrana [online]. [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <https://www.moleskine.cz/moleskine-cz/eshop/3-1-knihy/0/5/606-Hrana>.

²³⁸ FISCHEROVÁ, Viola: *Domek na vinici*. Praha: Agite/Fra, 2009. Česká poezie (Agite/Fra).

²³⁹ ŠIMEK, Petr: Mezi bylo, není a jsem. *Tvar*, 2009, **20**(16), s. 20. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/144/Tvar16-2009.pdf>.

²⁴⁰ ŠPÍNA, Michal: Mrtví spolu. *A2*, 2009, **5**(21), s. 7. Dostupné také z: <http://www.advojka.cz/archiv/2009/21/mrtvi-spolu>.

noviny Úsporná slova, průzračný zážitek²⁴¹ Vojtěch Probst a pro časopis *Právo* Místo za zadní branou ráje²⁴² Tereza Radváková. Na sbírku *Předkonec*²⁴³ vyšlo recenzí pět. Pro příklad Básně, které dokážou zahrnout zahrnout smrt do života²⁴⁴ od Radima Kopáče pro časopis *Mladá fronta Dnes*, Mrtvá a živá voda Violy Fischerové²⁴⁵ od Markéty Pilátové pro *Respekt*. Čtyři recenze vyšly také na sbírku *Písečné dítě*.²⁴⁶ Všechny vyšly v roce vydání sbírky. Jsou to Něha, fousy, slzy,²⁴⁷ kterou napsal Vladislav Reisinger pro časopis *Tvar*, Nová sbírka Violy Fischerové...,²⁴⁸ z časopisu *Souvislosti*, kterou napsal Jakub Řehák, Nové narození²⁴⁹ od Kamily Příkrylové z časopisu *Psí víno* a Ve světle zrnek Jitřenky²⁵⁰ od Karla Kovaříka z časopisu A2.

Jonáš Hájek

Vystudoval hudební vědu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Pracuje jako redaktor v hudebním nakladatelství, také v redakci internetové revue A tempo. Na stránkách respekt.cz publikuje texty o literatuře, v současné době překládá texty německého básníka Güntera Eichs.²⁵¹ Přes nakladatelství Fra vydal v roce 2007 sbírku *Suť*,²⁵² ta se dočkala velkého úspěchu, v stejném roce vyhrála Cenu Jiřího Ortena, v roce 2008 byla nominována na Magnesii Literu.

Tento básnický debut Hájka byl velmi oceňován, vyšly na něj tři recenze. Jan Hejk napsal pro časopis *Tvar* Děravou kapsou věčnosti,²⁵³ Milena Fucimanová Na břehu věží mnoho skrytých drátů.²⁵⁴ V recenzi Hájek je slibný, ale nehotový autor²⁵⁵ dobře vystihuje Radim Kopáč, velmi

---

²⁴¹ PROBST, Vojtěch: Úsporná slova, průzračný zážitek. *Literární noviny*, 2009, **20**(36). *Nové knihy [příloha]*, s. A.

²⁴² RADVÁKOVÁ, Tereza: Místo za zadní branou ráje. *Právo - Praha - Střední Čechy*, 2009, **19**(268), s. 13.

²⁴³ FISCHEROVÁ, Viola: *Předkonec*. Praha: Agite/Fra, 2007.

²⁴⁴ KOPÁČ, Radim: Básně, které dokážou zahrnout smrt do života. *Mladá fronta Dnes*, 2007, **18**(139). *Ekonomika [příloha]*, s. B/4.

²⁴⁵ PILÁTOVÁ, Markéta: Mrtvá a živá voda Violy Fischerové. *Respekt*, 2008, **19**(10), s. 48-49.

²⁴⁶ FISCHEROVÁ, Viola: *Písečné dítě*. Praha: Agite/Fra, 2007.

²⁴⁷ REISINGER, Vladislav: Něha, fousy, slzy. *Tvar*, 2008, **19**(10), s. 20. Dostupné také z: http://old.itvar.cz/prilohy/118/10TVAR_08.pdf.

²⁴⁸ ŘEHÁK, Jakub: Nová sbírka Violy Fischerové... *Souvislosti*, 2008, **19**(1), s. 219, 220, 221.

²⁴⁹ PŘIKRYLOVÁ, Kamila: Nové narození. *Psí víno*, 2009, **13**(48), s. 52-54. Dostupné také z: http://www.psvino.cz/dudek/wp-content/uploads/PV48_Viktor-Puci.pdf.

²⁵⁰ KOLARÍK, Karel: Ve světle zrnek Jitřenky. A2, 2008, **4**(26), s. 7. Dostupné také z: <http://www.advojka.cz/archiv/2008/26/ve-svetle-zrnek-jitrenky>.

²⁵¹ Lidé Fra, Jonáš Hájek [online]. [cit. 2018-06-09]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-jonas-hajek>.

²⁵² HÁJEK, Jonáš: *Suť: 2003-2006*. Praha: Agite/Fra, 2007.

²⁵³ HEJK, Jan: Děravou kapsou věčnosti. *Tvar*, 2007, **18**(15), s. 21. Dostupné také z: http://old.itvar.cz/prilohy/104/15TVAR_07.pdf.

²⁵⁴ FUCIMANOVÁ, Milena: Na břehu věží plno skrytých drátů. *Host*, 2008, **24**(6), s. 67. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2008/6-2008/na-brehu-vezi-plno-skrytych-dratu>.

slibné nakročení Hájka na českou literární scénu. Zároveň s tím upozorňuje na to, že určité prohřešky v kvalitě jsou u první sbírky pochopitelné, ale Hájek by si je měl uvědomit a v další sbírce zapracovat. Podle kritiky se to nepovedlo. Další sbírku vydal v roce 2010 pod názvem *Vlastivěda*,²⁵⁶ ta zdaleka neměla takový úspěch jako sbírka předchozí.

Petr Borkovec

Narodil se v Louňovicích nad Labem, za svůj dosavadní život vydal 10 básnických sbírek. Překládá ruskou poezii 20. století (Ivanov, Nabokov, aj.), s Matyášem Havrdou přeložil také *Krále Oidipa*²⁵⁷ a Aischylovu *Oresteiu*.²⁵⁸ S Vladimírem Puckem uspořádal antologii klasické korejské poezie *Jasná luna v prázdných horách*.²⁵⁹ Pod hlavičkou nakladatelství Fra vydal čtyři básnické sbírky. *Vnitrozemí: vybrané a nové básně: 1990-2005*,²⁶⁰ *Wernisch*,²⁶¹ v letošním roce *Herbář k čemusi horšímu*.²⁶² Podrobněji se zaměřím na sbírku z roku 2013 *Milostné básně*,²⁶³ ta se dočkala svého druhého vydání v roce 2015.

Vyšlo na ní pět recenzí, všechny, kromě jedné, v roce prvního vydání. Dvě v časopisu *Tvar*, *Tíseň a drobení*²⁶⁴ od Petra Krále, *Zneklidňující citlivost*²⁶⁵ od Adama Borziče. V časopisu *Host*, *Od rýmu k volnému verši*²⁶⁶ od Jakuba Řeháka, v časopisu *Protimluv* *Kolorující Borkovec*²⁶⁷ od Michél Baladránové a *Vábnička ze samých slov*²⁶⁸ od Jany Sieberové v časopisu *Psí víno*.

---

²⁵⁵ KOPÁČ, Radim: Hájek je slibný, ale nehotový autor. *Mladá fronta Dnes*, 2007, **18**(266). *Ekonomika [příloha]*, s. B/4.

²⁵⁶ HÁJEK, Jonáš: *Vlastivěda*. Praha: Fra, 2010.

²⁵⁷ SOFOKLÉS: *Král Oidipús*. Přeložil Petr BORKOVEC, přeložil Matyáš HAVRDA. Brno: Větrné mlýny, 1999. Dramatické texty.

²⁵⁸ AISCHYLOS – KUDLÁČKOVÁ Johana: *Aischylos, Oresteia: tragická trilogie : premiéra 18. a 20. června 2002 ve Stavovském divadle*. Přeložil Petr BORKOVEC, přeložil Matyáš HAVRDA. V Praze: Národní divadlo, 2002.

²⁵⁹ PUCEK, Vladimír: *Jasná luna v prázdných horách: korejské básnictví 14.-19. století*. Přeložil Petr BORKOVEC. Praha: Paseka, 2001. Klub přátel poezie (Paseka).

²⁶⁰ BORKOVEC, Petr: *Vnitrozemí: vybrané a nové básně 1990-2005*. Praha: Fra, 2005.

²⁶¹ BORKOVEC, Petr: *Wernisch*. Vydání druhé, rozšířené. Praha: Fra, 2015. Česká poezie (Fra).

²⁶² BORKOVEC, Petr: *Herbář k čemusi horšímu*. Praha: Fra, 2018.

²⁶³ BORKOVEC, Petr: *Milostné básně*. Praha: Fra, 2012. Česká poezie (Fra).

²⁶⁴ KRÁL, Petr: *Tíseň a drobení*. *Tvar*, 2013, **24**(6), s. 3. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/577/Tvar06-2013.pdf>.

²⁶⁵ BORZIČ, Adam: *Zneklidňující citlivost*. *Tvar*, 2013, **24**(6), s. 3. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/577/Tvar06-2013.pdf>.

²⁶⁶ ŘEHÁK, Jakub: *Od rýmu k volnému verši*. *Host*, 2013, **29**(2), s. 87-88. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/2-2013/od-rymu-k-volnemu-versi>.

²⁶⁷ BALADRÁNOVÁ, Michél: *Kolorující Borkovec*. *Protimluv*, 2014, 13(1-2), s. 121.

²⁶⁸ SIEBEROVÁ, Jana: *Vábnička ze samých slov*. *Psí víno*, 2013, **17**(64), s. 63-64. Dostupné také z: <http://www.psvino.cz/dudek/wp-content/uploads/e-PV64.pdf>.

Kamil Bouška

Narodil se v Kladně, vystudoval religionistiku na Univerzitě Pardubice. Pracuje jako knihovník, v současnosti žije v Praze. Je spoluzakladatelem básnické skupiny Fantasia (spolu s Adamem Borzičem a Petrem Řehákem). Se skupinou pravidelně vystupuje po klubech i kavárnách (i v Café Fra).²⁶⁹ Debutoval sbírkou *Oheň po slavnosti*²⁷⁰ v roce 2011, ta byla oceněna dvěma nominacemi na Magnesium Literu (2012), vyšly na ní čtyři recenze. Dvě v roce vydání sbírky, další dvě v roce 2012. Pro časopis *A2* napsal Jan Štolba Pozorné vyladění k šumu světa,²⁷¹ v časopisu *Psí víno* najdeme recenzi Ondřeje Hanuse Slova proti hlasu.²⁷² Recenzi se shrnutím akce vyhlášení cen Magnesia Litera 2012 napsala pro *Respekt* Simona Martínková-Racková, pojmenovala ji Budoucnost je tady: hned ve třech kategoriích soutěže Magnesia Litera uspěly básnické sbírky,²⁷³ ve stejném roce také recenzovala tuto knihu pro časopis *Host* s názvem Oheň ve verších: básnická prvotina Kamila Boušky nabízí ojedinělou harmonii pozorného popisu a expresivity.²⁷⁴ Na úspěšný debut navázal další básnickou sbírkou s názvem *Hemisféry*.²⁷⁵ Autor se snaží co nejpřesněji popsat jevy pod povrchem skutečného, k pointám zraje pomalu, ne prvoplánově, zpravidla za přítomnosti melancholické atmosféry. Ve sbírkách nejde o konkrétní příběhy, člověk, rodina fungují spíše jako nástroj k popisu vnímání světa. Na druhou zmíněnou knihu vyšlo pět recenzí, všechny v roce 2016, rok po samotném vydání. Božena Správcová napsala pro *Tvar* Příšerné hemisféry Kamila Boušky,²⁷⁶ Michal Jareš pro *Host* V krvi mezi světlem a tmou: sbírka je nadána expresivitou, jíž nás vytrhává z všednodenní konformity,²⁷⁷ Aneta Hanznerová pro *Souvislosti* text Bouškova prudká řeč,²⁷⁸ Jiří Feryna pro časopis *Psí víno* Demonstrant a Severin: Fantasia 2015²⁷⁹ a F. X. Halda pro *Tvar* Komická maska morbidní fantazie.²⁸⁰

²⁶⁹ Lidé Fra, Kamil Bouška [online]. [cit. 2018-06-09]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-kamil-bouska>.

²⁷⁰ BOUŠKA, Kamil: *Oheň po slavnosti*. Praha: Fra, 2011. Česká poezie (Fra).

²⁷¹ ŠTOLBA, Jan: Pozorné vyladění k šumu světa: nad debutem Kamila Boušky. *A2*, 2011, 7(18), s. 39.

Dostupné také z: <http://www.advojka.cz/archiv/2011/18/pozorne-vyladeni-k-sumu-sveta>.

²⁷² HANUS, Ondřej: Slova proti hlasu. *Psí víno*, 2011, 15(57), s. 31. Dostupné také z:

http://www.psivino.cz/dudek/wp-content/uploads/PV57_Viktor-Puci.pdf.

²⁷³ RACKOVÁ, Simona: Budoucnost je tady: hned ve třech kategoriích soutěže Magnesia Litera uspěly básnické sbírky. *Respekt*, 2012, 23(13), s. 62.

²⁷⁴ RACKOVÁ, Simona: Oheň ve verších: básnická prvotina Kamila Boušky nabízí ojedinělou harmonii pozorného popisu a expresivity. *Host*, 2012, 28(2), s. 79. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2012/02-2012/ohen-ve-versich>.

²⁷⁵ BOUŠKA, Kamil: *Hemisféry*. Praha: Fra, 2015. Česká poezie (Fra).

²⁷⁶ SPRÁVCOVÁ, Božena: Příšerné hemisféry Kamila Boušky. *Tvar*, 2016, 27(6), s. 3.

²⁷⁷ JAREŠ, Michal: V krvi mezi světlem a tmou: sbírka je nadána expresivitou, jíž nás vytrhává z všednodenní konformity. *Host*, 2016, 32(7), s. 83.

²⁷⁸ HAUZNEROVÁ, Aneta: Bouškova prudká řeč. *Souvislosti*, 2016, 27(2), s. 205-207.

²⁷⁹ FERYNA, Marie: Demonstrant & Severin: Fantasia 2015. *Psí víno*, 2016, 19(75), s.127-132.

²⁸⁰ HALDA, F. X.: Komická maska morbidní fantazie. *Tvar*, 2016, 27(6), s. 3.

Martina Blažeková

Narodila se v Bratislavě, vystudovala akademii Josefa Škvoreckého v Praze, obory tvůrčí psaní a redakční práce. Je doktorandkou komparatistiky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, věnuje se české a slovenské poezii. Básně publikovala v mnoha časopisech (např. Souvislosti, Host, A2, apod.), píše i prozaická díla.²⁸¹ Nakladatelství Fra v roce 2013 vydalo její básnickou sbírku *Lom*.²⁸² V recenzi *Lomí se to, nebo se to láme?*²⁸³ v časopise *Tvar* Milan Šedivý chválí vyjadřovací úspornost básnířky, oceňuje její schopnost rozeznávat poetickou podstatu a s ní se dobrat k jasné hodnotě. Celá sbírka je kromě jedné výjimky v podobě barmana naprosto vylidněná, autorka si drží odstup pozorovatelky věcí a procesů. Na obálce knihy se píše: „*Martina Blažeková nehodnotí, neinterpretuje: popisuje a poslouchá fascinující svět, sahá si na něj. Chce být rovnocenným partnerem motivům, které vstupují do jejich básní. Lom charakterizuje detail, důraz na proměnlivost věcí, na přechody stínů a záblesky světla, pohyb vodních vln či přesýpání písku.*“²⁸⁴ Velkou zajímavostí je, že i když je tato publikace zařazena v edici Česká poezie, je v ní většina básní ve slovenštině.

Závěr k edici Česká poezie

V edici vydalo básnickou sbírku také dalších devatenáct autorů. Analyzoval jsem ty, kteří jsou podle internetových stránek součástí jakési neformální skupiny Lidé FRA a vybral sbírky podle mých kritérií nejzajímavější nebo ty, které byly oceněny nějakou cenou. Zbytek českých poetických děl a jejich autorů je zveřejněn na stránkách nakladatelství.²⁸⁵

19. Edice Česká próza

Od roku 2005 se podařilo v této edici nakladatelství vydat 22 publikací.²⁸⁶ Dle informací *České národní bibliografie*²⁸⁷ vydalo titulů jen devatenáct. Podle Michala Rydvala za to můžou neaktualizované údaje na stránkách CNB, na internetových stránkách jsou počty správné.²⁸⁸ V roce 2007 vydali čtyři česky psaná prozaická díla, v roce 2016 tři.²⁸⁹ To z nich

²⁸¹ Lidé Fra, Martina Blažeková [online]. [cit. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-martina-blazekova>.

²⁸² BLAŽEKOVÁ, Martina: *Lom*. Praha: Fra, 2013. Česká poezie (Fra).

²⁸³ ŠEDIVÝ, Milan: *Lomí se to, nebo se to láme?*. *Tvar*, 2014, 25(15), s. 20. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/905/Tvar15-2014.pdf>.

²⁸⁴ BLAŽEKOVÁ, Martina: *Lom*. Praha: Fra, 2013. Česká poezie (Fra).

²⁸⁵ Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.

²⁸⁶ Tamtéž.

²⁸⁷ *Česká národní bibliografie* [online]. [cit. 2018-06-14]. Dostupné z: www.aleph.nkp.cz/F.

²⁸⁸ E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

²⁸⁹ Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-14]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.

dělá roky nejméně úspěšnější. Petr Borkovec, jedna z hlavních postav celého nakladatelství vydal také tři prozaické texty, které v jeho medailonu (Česká poezie) nezmiňují. V minulém roce to byla sbírka dvanácti italských povídek *Lido di Dante*,²⁹⁰ v roce 2008 *Berlínský sešit: Zápisky ze Saint-Nazaire*,²⁹¹ a v roce 2014 *Zlodějíček*,²⁹² druhé rozšířené vydání *Berlínského sešitu*.²⁹³

Adéla Knapová

Vystudovala Univerzitu Karlovu v Praze, od svých osmnácti let se žíví jako novinářka. Od roku 2009 je kmenovou autorkou časopisu *Reflex*, v roce 2003 vydala svůj první román *Nezvaní*²⁹⁴.²⁹⁵ V nakladatelství Fra zatím vydala novelu *Nemožnost nuly*,²⁹⁶ kterou Český rozhlas zařadil mezi nejlepší české a světové knihy roku²⁹⁷ a román *Slabikář*.²⁹⁸ Na novelu *Nemožnost nuly*²⁹⁹ vyšla recenze v časopisu *Host*. Napsala ji Zuzana Děngeová a jmenuje se Nulové ambice: novela s hrdinou, jenž je antipodem současného ideálu.³⁰⁰

Ladislav Šerý

Vystudoval francouzštinu a češtinu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Je významným překladatelem francouzské literatury (Artauda, Bataille, Daumala, Queneau, Camuse, atd.), přednášel o moderní francouzské literatuře.³⁰¹ Ve Fra vydal publikace *Laserová romance 2*,³⁰² *Laserová romance 3*³⁰³ a *Nikdy nebylo líp*.³⁰⁴ Nejúspěšnější jeho knihou, která vyšla pod nakladatelstvím Fra, je poslední zmíněná. Na ní napsali recenze Černé slunce a čas: nová kniha Ladislava Šerého³⁰⁵ Josef Fulka, pro časopis *A2* a Všichni nakonec skončí stejně³⁰⁶ Jan Gabriel, pro *Tvar*. Hlavním tématem této knihy jsou mezilidské vztahy, kamarádké a

²⁹⁰ BORKOVEC, Petr: *Lido di Dante*. Praha: Fra, 2017. Česká próza (Fra).

²⁹¹ BORKOVEC, Petr: *Berlínský sešit: Zápisky ze Saint-Nazaire*. Praha: Agite/Fra, 2008.

²⁹² BORKOVEC, Petr: *Zlodějíček*. Vydání druhé, rozšířené. Praha: Fra, 2014.

²⁹³ BORKOVEC, Petr: *Berlínský sešit: Zápisky ze Saint-Nazaire*. Praha: Agite/Fra, 2008.

²⁹⁴ KNAPOVÁ, Adéla: *Nezvaní*. Praha: BB art, 2003.

²⁹⁵ Adéla Knapová, profil autorky. *Reflex* [online]. [cit. 2018-06-14]. Dostupné z:

<https://www.reflex.cz/writerprofile/33/adela-knapova>.

²⁹⁶ KNAPOVÁ, Adéla: *Nemožnost nuly*. Praha: Fra, 2016. Česká próza (Fra).

²⁹⁷ Knihu nemožnost nuly Adély Knapové Český rozhlas zařadil mezi nejlepší počiny roku. *Reflex* [online].

Reflex, 2016 [cit. 2018-06-14]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/kultura/72691/knihu-nemoznost-nuly-adely-knapove-cesky-rozhlas-zaradil-mezí-nejlepsi-pociny-roku.html>.

²⁹⁸ KNAPOVÁ, Adéla: *Slabikář*. Praha: Fra, 2017. Česká próza (Fra).

²⁹⁹ KNAPOVÁ, Adéla: *Nemožnost nuly*. Praha: Fra, 2016. Česká próza (Fra).

³⁰⁰ DĚNGEOVÁ, Zuzana: Nulové ambice: novela s hrdinou, jenž je antipodem současného ideálu. *Host*, 2017, **33**(4), s. 69-70.

³⁰¹ Lidé Fra, Ladislav Šerý [online]. [cit. 2018-06-15]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-ladislav-sery>

³⁰² ŠERÝ, Ladislav: *Laserová romance 2*. Praha: Fra, 2008.

³⁰³ ŠERÝ, Ladislav: *Laserová romance 3*. Praha: Fra, 2009.

³⁰⁴ ŠERÝ, Ladislav: *Nikdy nebylo líp*. Praha: Fra, 2016. Česká próza (Fra).

³⁰⁵ FULKA, Josef: Černé slunce a čas: nová kniha Ladislava Šerého. *A2*, 2016, **12**(19), s. 3. Dostupné také z:

<https://www.advojka.cz/archiv/2016/19/cerne-slunce-a-cas>.

³⁰⁶ GABRIEL, Jan. Všichni nakonec skončí stejně. *Tvar*, 2016, **27**(14), s. 22.

partnerské, které procházejí nejkritičtějšími fázemi. Hrdiny této prózy jsou vyhořelí outsideri, muži bez iluzí. Ve vztazích (často mimomanželských) hledají dobrodružství a v kontrastu s jejich každodenním životem, který je monotónním, vyniká právě výrazná proměna jejich osobnosti. Kniha je smutná, ideálním slovem, které vystihuje život hrdinů je zápolení. Fulka ve své recenzi shrnuje: „*Navzdory spoustě lokálních legrací, hlodů a historek vypovídá o tom, jak se nálepky všelijakých sociálních identit postupně slouávají a nezbyvá toho mnoho, jen černé slunce a čas, který roste pomalu jako strom. Možná mi to jenom tak přijde, ale je mi holt taky přes čtyřicet, byť relativně čerstvě. Je to taky o tom, že láska je průser a bez toho průseru se neobejdeme. Je to o životě. A v první řadě je to dobře napsaná kniha, zjevně dost vysezená. Je málo takových knih. Dá se to číst pořád znova. Je to literatura.*“³⁰⁷

Jana Šrámková

Vystudovala Evangelikální teologický seminář a Literární akademii Josefa Škvoreckého. Dnes na Literární akademii vyučuje tvůrčí psaní. Recenzuje beletrii pro časopisy *Respekt*, *A2*, debutovala prozaickým dílem *Hruškadóttir*,³⁰⁸ za které byla v roce 2009 oceněna Cenou Jiřího Orteny.³⁰⁹ V roce 2013 vydala novelu *Zázemí*³¹⁰ u nakladatelství Fra, která měla velký kritický ohlas. V témže roce na ní vyšlo šest recenzí, o rok později ještě jedna. V časopisu *Tvar* vyšlo 969 slov o próze,³¹¹ recenze, kterou napsal Pavel Janoušek, v týdeníku *Respekt* Po křehkém mostku: subtilní novela Jany Šrámkové je v mnohém důslednější než její prvotina³¹² od Evy Klíčové, v čtrnáctideníku *A2* Kouzlo nicoty: nová kniha Jany Šrámkové³¹³ od Olgy Pavlové, v časopisu *Protimluv* Nedeník, nesnář, nevzpomínkář³¹⁴ od Ivety Jansové, pro *Host* recenzi Superhrdinky taky vymřely,³¹⁵ napsala autorka Kateřina Bukovjanová. V časopisu *Souvislosti* vyšly recenze dvě, jedna v roce 2013, Zapouzdřené sklo,³¹⁶ jejíž autorkou je

³⁰⁷ FULKA, Josef: ČERNÉ SLUNCE A ČAS. *A2* [online]. *A2*, 2016 [cit. 2018-06-15]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2016/19/cerne-slunce-a-cas>.

³⁰⁸ ŠRÁMKOVÁ, Jana: *Hruškadóttir*. V Praze: Labyrint, 2008. Labyrint fresh.

³⁰⁹ Lidé Fra, Jana Šrámková [online]. [cit. 2018-06-15]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-jana-sramkova>.

³¹⁰ ŠRÁMKOVÁ, Jana: *Zázemí*. Praha: Fra, 2013.

³¹¹ JANOUŠEK, Pavel: 969 slov o próze. *Tvar*, 2013, **24**(19), s. 2. Dostupné také z:

<http://old.itvar.cz/prilohy/739/Tvar19-2013.pdf>.

³¹² KLÍČOVÁ, Eva: Po křehkém mostku: subtilní novela Jany Šrámkové je v mnohém důslednější než její prvotina. *Respekt*, 2013, **24**(32), s. 56.

³¹³ PAVLOVA, Olga: Kouzlo nicoty: nová kniha Jany Šrámkové. *A2*, 2013, **9**(15), s. 5. Dostupné také z: <http://www.advojka.cz/archiv/2013/15/kouzlo-nicoty>.

³¹⁴ JANSOVÁ, Iveta: Nedeník, nesnář, nevzpomínkář. *Protimluv*, 2013, **12**(3-4), s. 109-110.

³¹⁵ BUKOVJANOVÁ, Kateřina: Superhrdinky taky vymřely. *Host*, 2013, **29**(10), s. 82-83. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/10-2013/superhrdinky-taky-vymrely>.

³¹⁶ KOSTŘICOVÁ, Blanka: Zapouzdřené sklo. *Souvislosti*, 2013, **24**(3), s. 219-220.

Blanka Kostřicová, v roce 2014 druhá, *Žeň žen*,³¹⁷ kde Marta Ljubková recenzuje pět, podle ní nejvýznamnějších, děl od ženských autorek roku 2013.

Veronika Bendová

V Edici Česká próza je také debut vystudované scenáristky a dramaturgyně Veroniky Bendové *Nonstop Eufkrat*.³¹⁸ V novele řeší různé podoby víry a modloslužebnictví v dnešní době, skrze hlavní postavu bývalého katolického kněze. Publikace byla vydána v roce 2013 nakladatelstvím Fra, v témže roce na ni vyšly tři recenze. V časopisu *Respekt* Kněz mezi černou a bílou,³¹⁹ kterou napsal Tomáš Weiss, v časopisu *Host* Krize identity, kněžské: prvotina míří vysoko,³²⁰ v které Marek Lollok přirovnává styl autorky k Jakubu Demlovi a Janu Balabánovi, hlavně kvůli častému vnitřnímu monologu a dal knize čtyři možné hvězdy z pěti. Pro časopis *Tvar* napsal Pavel Janoušek 969 slov o próze,³²¹ kde novelu také recenzuje.

Ivana Myšková

Narodila se v Roudnici nad Labem, vystudovala Literární akademii v Praze (obory mediální komunikace, tvůrčí psaní). Pro stanici Český rozhlas 3 – Vltava natáčí rozhovory a reportáže o literatuře, které jsou součástí pořadu Mozaika.³²² V nakladatelství Fra ji v roce 2013 vyšla prozaická publikace *Nícení*.³²³ Debut autorky nemá jednoznačnou dějovou linku, hlavním fokusem tohoto díla je jazyková vytríbenost. Román byl kladně přijat kritikou, vyšlo na něj pět recenzí, z toho dvě v časopisu *Tvar*. V roce 2013 napsala recenzi *Nícení touhy a zánět soucitu*³²⁴ Michaela Otterová, v roce následujícím napsal Pavel Janoušek *Ivana Myšková: Nícení*, Fra, Praha 2012.³²⁵ Janoušek ve své recenzi oceňuje dar autorky zacházet s jazykem jako s něčím nesamozřejmým, jako problém vnímá, že je schopna svým jedinečným stylem oslovit pouze úzkou skupinu adresátů, kteří jsou na tuto nedějovost naladěni. Otterová si na

---

³¹⁷ LJUBKOVÁ, Marta: *Žeň žen* 2013. *Souvislosti*, 2014, **25**(3), s. 20-24. Dostupné také z: <http://www.souvislosti.cz/clanek.php?id=1673>.

³¹⁸ BENDOVÁ, Veronika: *Nonstop Eufkrat*. Praha: Fra, 2012. Česká próza (Fra).

³¹⁹ WEISS, Tomáš: Kněz mezi černou a bílou. *Respekt*, 2013, **24**(4), s. 57.

³²⁰ LOLLOK, Marek: Krize identity, kněžské: prvotina míří vysoko. *Host*, 2013, **29**(8), s. 82. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/8-2013/krize-identity-knezske>.

³²¹ JANOUŠEK, Pavel: 969 slov o próze. *Tvar*, 2013, **24**(6), s. 2. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/577/Tvar06-2013.pdf>.

³²² Lidé Fra, Ivana Myšková [online]. [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-ivana-myskova>.

³²³ MYŠKOVÁ, Ivana: *Nícení*. Praha: Fra, 2012. Česká próza (Fra).

³²⁴ OTTEROVÁ, Michaela: *Nícení touhy a zánět soucitu*. *Tvar*, 2013, **24**(5), s. 21. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/563/Tvar05-2013.pdf>.

³²⁵ JANOUŠEK, Pavel: *Ivana Myšková: Nícení*, Fra, Praha 2012. *Tvar*, 2014, **25**(4), s. 2. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/807/Tvar04-2014.pdf>.

této novele nejvíce cení pečlivosti, s níž váží autorka každou slabiku a slovo, jako debutový počin jej řadí vysoko.

Další tři recenze vyšly v jiných časopisech. Pro *Revolver Revue* napsal Petr Adámek Kreslení do prachu,³²⁶ pro *Host* napsala Milena M. Marešová Pitva nitra: čtenář je v prozaickém debutu přitahován situacemi, od nichž běžně raději odvrací zrak,³²⁷ pro *Respekt* Jana Šrámková Mezi vílou a děvkou: román o tom, proč je na člověku nejcennější zranitelnost.³²⁸

Závěr k edici Česká próza, antologie

Jako u edice Česká poezie jsem vybíral podle stejných kritérií. Na internetových stránkách nakladatelství³²⁹ je dalších osm autorů, kteří vydali prozaické dílo v nakladatelství.

Mimo řady v roce 2005 také vyšla *Antologie nové české literatury 1995-2004*,³³⁰ kterou sestavili Radim Kopáč a Karolína Jirkalová.

20. Další edice

20.1 Světová poezie

Více vydaných titulů než v edici Česká poezie je v edici Světová poezie. O úspěšnosti této edice řekl redaktor Michal Rydval v roce 2009: „*Dodnes si hodně lidí myslí, že Fra vydává jen světovou poezii, takže úspěšná se zdá být až moc. Podobně nejvíc ohlasů a recenzí vychází právě na ni.*“³³¹ Od roku 2010 se ale nakladatelství rozhodlo pro cestu vydávání mnohem více českých poetických publikací. Když porovnáváme edice České a Světové poezie, v edici Světové poezie je za posledních osm let vydána jedna čtvrtina titulů toho, co v edici České poezie. Do dnešního data vyšlo podle stránek v nakladatelství 26 titulů. Tyto údaje „nesedí“ s údaji z *České národní bibliografie*.³³² Na stránkách CNB je jen 21 titulů. To se dá vysvětlit chybami v přidávání informací o knihách do této databáze, často chybí svazky. Číslo z internetových stránek je pravdivé.

³²⁶ ADÁMEK, Petr: Kreslení do prachu. *Revolver Revue*, 2013, **28**(93), s. 222-223.

³²⁷ MAREŠOVÁ, Milena M: Pitva nitra: čtenář je v prozaickém debutu přitahován situacemi, od nichž běžně raději odvrací zrak. *Host*, 2013, **29**(5), s. 78. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/5-2013/pitva-nitra>.

³²⁸ ŠRÁMKOVÁ, Jana: Mezi vílou a děvkou: román o tom, proč je na člověku nejcennější zranitelnost. *Respekt*, 2013, **24**(13), s. 54.

³²⁹ Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.

³³⁰ KOPÁČ, Radim – JIRKALOVÁ Karolína, ed. *Antologie nové české literatury 1995-2004*. Praha: Fra, 2004.

³³¹ KOUBA, Karel: Kniha je užitečný archaismus. A2 [online]. A2, 2009 [cit. 2018-06-17]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2009/8/kniha-je-uzitecny-archaismus>.

³³² *Česká národní bibliografie* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: www.aleph.nkp.cz/F.

Pro příklad zmíním autory a jejich díla, která vyšla v posledních třech letech, v letech 2013, 2014, 2015 nevyšla ani jedna sbírka. V roce 2016 Fra vydalo *Hroby v povětrí: Poezie Bukoviny*,³³³ v minulém roce *Výřezy z těla*³³⁴ Bernarda Noëla a *Nepřibližuj se ke mně*³³⁵ Aldy Merini.

K tomu je také aktuálně k prodeji *Antologie současné lotyšské poezie*³³⁶ a *Antologie současné polské poezie*³³⁷ (další antologie jsou pod hlavičkou již zaniklého Agite/Fra). Zbytek autorů a jejich publikací je na internetových stránkách Fra.³³⁸

20.2 Slovenská poezie

Fra vydalo v roce 2013 také dvě básnické sbírky od našich sousedů ze Slovenska. Výbor básní *Šest slovenských básníků*,³³⁹ který dala dohromady Mila Haugová, knihu autorky Juliany Sokolové *My house will have a roof / Moj dom bude mať strechu*.³⁴⁰ Na začátku letošního roku (2018) vydalo Fra sbírku *Úvod*³⁴¹ od autora Nil. Tyto díla vychází ve slovenštině.

20.3 Světová próza

Nakladatelství se podařilo v edici Světová próza vydat již 33 titulů. Do této edice patří prozaická díla od zahraničních autorů. Nejvíce, sedm, jich vyšlo v roce 2007. V letech 2011 a 2016 v této edici vydali pět knih. Za posledních jedenáct let vyšla každý rok alespoň jedna publikace.³⁴²

V posledních třech letech vyšly *Leninův polibek*³⁴³ od Váno Kruegera, výbor povídek slavného polského spisovatele a dramatika Sławomira Mrożka *Ti co mě nesou*³⁴⁴ a *Tři truchliví tygři*³⁴⁵ Guillerma Infante Cabrery. Na e-shopu nakladatelství jsou

---

³³³ MALÝ, Radek: *Hroby v povětrí: poezie Bukoviny*. Praha: Fra, 2015. Světová poezie (Fra).

³³⁴ NOËL, Bernard – ZAVADIL Petr: *Výřezy z těla*. Praha: Fra, 2017. Světová poezie.

³³⁵ MERINI, Alda: *Nepřibližuj se ke mně, poezie*. Přeložil Hana SEDALOVÁ. Praha: Fra, 2017.

³³⁶ ŠTOLL, Pavel – DZIŁUMA Marta – BORKOVEC Petr: *Antologie současné lotyšské poezie*. Praha: Agite/Fra, 2006. Edice X (Agite/Fra).

³³⁷ BARGIELSKA, Justyna, JANKOWICZ, Grzegorz – ZAKOPALOVÁ Lucie, ed. *Antologie současné polské poezie*. Praha: Fra, 2011. Světová poezie.

³³⁸ Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-17]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.

³³⁹ HAUGOVÁ, Mila: *Šest slovenských básníků*. Praha: Fra, 2013. Světová poezie (Fra).

³⁴⁰ SOKOLOVÁ, Juliana: *My house will have a roof / Mój dom bude mať strechu*. Praha: Fra, 2013.

³⁴¹ Nil: *Úvod*. Praha: Fra, 2018.

³⁴² Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.

³⁴³ KRUEGER, Váno: *Leninův polibek*. Praha: Fra, 2018.

³⁴⁴ MROŽEK, Sławomir – STACHOVÁ Helena: *Ti, co mě nesou*. Praha: Fra, 2017. Světová próza (Fra).

³⁴⁵ CABRERA INFANTE, Guillermo. *Tři truchliví tygři*. Praha: Fra, 2016. Světová próza (Fra).

nejprodávanějšími tituly v této edici *Královnina šavle*³⁴⁶ Doroty Maslowské, *Čarový kód*³⁴⁷ Krisztiny Tóth a *Zoufalství*³⁴⁸ Yasminy Reza. Další autory a jejich díla najdeme na stránkách nakladatelství.³⁴⁹

Jedinou antologií, vydanou mimo řadu, je *Antologie příběhů z Bretaně*.³⁵⁰

20.4 Vizuální teorie

V edici Vizuální teorie bylo doposud vydáno 5 publikací. Zaměřeno na fotografie, to jak správně fotit. Nejúspěšnější knihou je *Světlá komora*³⁵¹ od Rolanda Barthesa.³⁵² Přehled dalších autorů a publikací, které nakladatelství vydalo v této edici, je na dostupný na internetových stránkách.³⁵³

20.5 Eseje

Do dnešního dne vydalo Fra devět esejů. V edici najdeme jak texty původní, od českých autorů, tak texty přeložené. Abych analyzoval také malou část odborné literatury, popisují zde vydané publikace více do podrobností. Nejprodávanějšími knihami této edice jsou eseje od Rolanda Barthesa *Říše znaků*,³⁵⁴ která vyšla v roce 2013 a *Roland Barthes o Rolandu Barthesovi*,³⁵⁵ kterou nakladatelství vydalo v roce 2015. Dalšími tituly, jež stojí za zmínku, je publikace Petra Borkovce *Rozvláčná vyjádření radosti*,³⁵⁶ *Čínský písemný znak jako básnické médium*³⁵⁷ Ezra Pounda a Francisca Ernesta Fenollosy, *Maliřské rozpravy Mnicha Okurky*³⁵⁸ Tao-ťiho nebo *Buddhismus*³⁵⁹ od Claude Levensonové. Poslední zmíněná kniha je jednou z mých nejoblíbenějších, které jsem ve Fra zakoupil. Na sto stránkách rozebírá pohled západního světa na buddhismus, odkud buddhismus pochází, podařilo se jí

---

³⁴⁶ MASŁOWSKA, Dorota. *Královnina šavle*. Přeložil Bára GREGOROVÁ. Praha: Agite/Fra, 2008.

³⁴⁷ TÓTH, Krisztina. *Čarový kód: patnáct příběhů*. Praha: Fra, 2011. Světová próza (Fra).

³⁴⁸ REZA, Yasmina. *Zoufalství*. Praha: Agite/Fra, 2007.

³⁴⁹ Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.

³⁵⁰ BLANCHARD, Nelly, Mannaig THOMAS – ŠOTOLOVÁ Jovanka, ed. *Kde i mrtví pochodují: antologie příběhů z Bretaně*. Praha: Fra, 2015.

³⁵¹ BARTHES, Roland. *Světlá komora: poznámka k fotografii*. Vyd. 2., upr., (Ve Fra 1.). Přeložil Miroslav PETŘÍČEK. Praha: Fra, 2005.

³⁵² E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

³⁵³ Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.

³⁵⁴ BARTHES, Roland: *Říše znaků*. Praha: Fra, 2012. Eseje (Fra).

³⁵⁵ BARTHES, Roland: *Roland Barthes o Rolandu Barthesovi*. Přeložil Josef FULKA. Praha: Fra, 2015. Eseje (Fra).

³⁵⁶ BORKOVEC, Petr: *Rozvláčná vyjádření radosti*. Praha: Fra, 2016. Café Fra.

³⁵⁷ FENOLLOSA, Ernest Francisco – POUND Ezra: *Čínský písemný znak jako básnické médium*. Přeložil Oldřich KRÁL, přeložil Martin POKORNÝ. Praha: Fra, 2005.

³⁵⁸ TAO-ŤI: *Maliřské rozpravy Mnicha Okurky*. Vyd. 2., upr., (Ve Fra 1.). Přeložil Oldřich KRÁL. Praha: Agite/Fra, 2007.

³⁵⁹ LEVENSONOVÁ, Claude: *Buddhismus*. Praha: Fra, 2009.

propojit historické poznatky s praktickými pro současný život. Přehledně a výstižně. Dále v této edici vyšel *Zuřivý vzdor*³⁶⁰ Paola Piera Pasoliniho, *Noční kádrový dotazník a jiné boje: texty z let 1977-1989*³⁶¹ od Václava Bendy a *Židovská mystika*³⁶² Vladimíra Sadka, její první vydání vyšlo v roce 2003, druhé upravené vydání v roce 2009.

20.6 Libri prohibiti

V překladu zakázané knihy. Primárně jde o knihy, které byly nebo jsou zakázány, popřípadě nemohly vyjít v zemi autora. Zatím jich bylo vydáno 9.

Carlos Victoria, Carlos A. Aguilera, Atík Rahímí, Guillermo Rosales, Muhammad Šukrí, Jan Jařáb, Raúl Rivero, Kang Čol-hwan, Pierre Rigoulot jsou autory spadajícími pod tuto edici.

Do Libri prohibiti patří také *Zápisky z mrtvého ostrova*³⁶³ od Kubánské skupiny Diáspora(s).

20.7 Novelas

Nakladatelství Fra vydává také publikace nepřeložené z původního jazyka. Kromě edice Slovenská poezie taky edici Novelas. Od roku 2010 snaží vydávat alespoň jednu španělsky psanou publikaci ročně. Kromě roku 2011 se to povedlo každý rok, v roce 2013 dokonce dvakrát. S nápadem vydávat kubánské romány přišli přes přátele, napojené na kubánský exil. Velkou zajímavostí je, že se Kubánská edice neprodává, prodávat se ani nesmí, ale pašuje se na Kubu.³⁶⁴

Autory v této edici jsou Nonardo Perea, Abel Fernández-Larrea, Julio Jiménez, Abel Arcos, Frank Correa, Ángel Santiesteban Prats, Ahmel Echevarría a Ernesto Santana.

20.8 Film a divadlo

V edici Film a divadlo vyšly zatím jen dva přepisy divadelních vystoupení. *Dva ubohý Rumuni, co uměj polsky*³⁶⁵ od Doroty Masłowské a experimentální hra Ernsta Jandla *Frederike Mayröckerová*.³⁶⁶

---

³⁶⁰ PASOLINI, Pier Paolo: *Zuřivý vzdor*. Praha: Fra, 2011. Eseje (Fra).

³⁶¹ BENDA, Václav: *Noční kádrový dotazník a jiné boje: texty z let 1977-1989*. Praha: Agite/Fra, 2009.

³⁶² SADEK, Vladimír: *Židovská mystika*. Praha: Fra, 2003.

³⁶³ ZAVADIL, Petr: *Zápisky z mrtvého ostrova - Kubánská skupina Diáspora(s)*. Praha: Agite/Fra, 2007.

³⁶⁴ E-mailová korespondence s Michalem Rydvalem ze dne 7. 6. 2018 (uloženo v archivu autora).

³⁶⁵ MASŁOWSKA, Dorota: *Dva ubohý Rumuni, co uměj polsky*. Praha: Agite/Fra, 2010.

³⁶⁶ Informace o citaci nejsou k nalezení.

20.9 Pro FRA

Součástí této edice jsou dvě publikace. Knihy ukazující vnitřní svět nakladatelství a propojení s kavárnou. Jsou tím *Fra Blank Reader 09 (FRA 2002-08)*³⁶⁷ a *Chez Erik: kuchařka Fra 2010*.³⁶⁸

20.10 Monografie

Fra vydalo také 7 monografií. Monografie zpracovávají úzce specializované téma, jsou to monografie výtvarné.

20.11 Autorské knihy

Obsahem této edice jsou umělecké knihy (autorské knihy). Může to být například konceptuální umění, akční umění nebo vizuální poezie.³⁶⁹

Jediným autorem, který zatím vydal knihy v edici Autorské knihy, je Martin Kubát. Vydal 2 publikace. První, kterou vydal v roce 2009, se jmenuje *Je večer, vypusťte čerta!*,³⁷⁰ druhá z roku 2013 se jmenuje *Čistka*.³⁷¹

21. Lidé FRA (překladařelé)

Toto rozdělení najdeme na internetových stránkách, autory, kteří vydali svou publikaci v některé z edic, jsem analyzoval výše v textu. Práci spojenou s nakladatelstvím ale vykonávají také další autoři/překladařelé, které jsem ještě nezmínil.

Barbora Gregorová

Narodila se v Turnově, na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy studovala polštinu a ruštinu. Je spisovatelkou, publicistkou, překladařelkou, cestovatelkou a muzikantkou. Několikrát pobývala v Polsku, Rusku, ve Střední Asii. Překladařelá současnou polskou a ruskou prózu (Maslowska, Pilch, Loziński, Sorokin, Děněžkina). Pro nakladatelství Fra přeložila tři prozaická díla. Dvě od polské spisovatelky Doroty Maslowske, v roce 2008 *Královnina*

---

³⁶⁷ *Fra Blank Reader 09: [Fra 2002-08]*. Praha: Agite/Fra, 2008.

³⁶⁸ LUKAVSKÝ, Erik – RYDVAL Michal, ed.: *Chez Erik: kuchařka Fra 2010*. Praha: Agite/Fra, 2009.

³⁶⁹ RICHTEROVÁ, Zuzana: Evropská autorská kniha/Artist's books on tour. *Czech design* [online]. Czech design, 2012 [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <http://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/evropska-autorska-knihaartists-books-on-tour>.

³⁷⁰ KUBÁT, Martin: *Je večer, vypusťte Čerta!*. Praha: Agite/Fra, 2009.

³⁷¹ KUBÁT, Martin: *Čistka*. Praha: Fra, 2013.

šavle,³⁷² v roce 2010 *Dva ubohý Rumuni, co uměj polsky*,³⁷³ jedno od spisovatelky stejné národnosti, Sylwii Chutnik. Tento román vyšel v roce 2014 a jmenuje se *Kapesní atlas žen*.³⁷⁴ Sama překladatelka se ve svém psaní inspiruje tvorbou, kterou překládá, sama napsala knihu *Kámen – hora – papír*.³⁷⁵ Tento její debut vydalo nakladatelství Labyrint v roce 2008 a byla za něj nominována na cenu Jiřího Ortena.³⁷⁶

Anežka Charvátová

Několik let působila jako nakladatelská redaktorka v nakladatelstvích Mladá Fronta a Garamond, nyní externě spolupracuje s nakladatelstvím Fra.³⁷⁷ Je česká hispanistka, romanistka, významná překladatelka, překládá ze španělštiny, francouzštiny a italštiny.³⁷⁸ V roce 2012 dostala cenu Josefa Jungmanna za nejlepší překlad románu chilského autora Roberta Bolaña *2666*.³⁷⁹ Pro nakladatelství Fra přeložila rozsáhlé prozaické dílo *Tři truchliví tygři*³⁸⁰ Guillerma Infante Cabrery, který vyšel v roce 2016.

Petr Zavadil

Vystudoval francouzštinu a španělštinu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, od roku 2013 pracuje pro Českou televizi jako zpravodaj ve Francii.³⁸¹ Je předním českým překladatelem, romanistou a novinářem.³⁸² Překládá hlavně ze španělštiny a francouzštiny, od roku 2004 přeložil pro Fra již 13 publikací, ze španělštiny 8, z francouzštiny 5. V roce 2010 dostal cenu Josefa Jungmanna za nejlepší překlad a to za knihu Antonia Gamonedy *Tohle světlo*³⁸³.³⁸⁴ Protože nejsou jeho překlady k nalezení na jedné stránce, vypíši je dále. První přeloženou knihou ze španělštiny pro nakladatelství Fra byla *V kořenech světla ryby*³⁸⁵ José

³⁷² MASŁOWSKA, Dorota: *Královnina šavle*. Přeložil Bára GREGOROVÁ. Praha: Agite/Fra, 2008.

³⁷³ MASŁOWSKA, Dorota: *Dva ubohý Rumuni, co uměj polsky*. Praha: Agite/Fra, 2010.

³⁷⁴ CHUTNIK, Sylwia: *Kapesní atlas žen*. Praha: Fra, 2014. Světová próza (Fra).

³⁷⁵ GREGOROVÁ, Barbora: *Kámen - hora - papír*. Praha: Labyrint, 2008.

³⁷⁶ Lidé Fra, Bára Gregorová [online]. [cit. 2018-06-20]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-bara-gregorova/>.

³⁷⁷ ŠKODOVÁ, Denisa: Charvátová, Anežka. *iLiteratura.cz* [online]. iLiteratura, 2013 [cit. 2018-06-20].

Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/32113/charvatova-anezka>.

³⁷⁸ Lidé Fra, Anežka Charvátová [Dostupné online]. [cit. 2018-06-20]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-anezka-charvatova>.

³⁷⁹ BOLAÑO, Roberto: *2666*. Praha: Argo, 2012.

³⁸⁰ CABRERA INFANTE, Guillermo: *Tři truchliví tygři*. Praha: Fra, 2016. Světová próza (Fra).

³⁸¹ Lidé Česká televize, Petr Zavadil [online]. [cit. 2018-06-21]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/lide/petr-zavadil/>.

³⁸² Lidé Fra, Petr Zavadil [online]. [cit. 2018-06-21]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-petr-zavadil>.

³⁸³ GAMONEDA, Antonio: *Tohle světlo*. Praha: Agite/Fra, 2010. Edice světové poezie (Agite/Fra).

³⁸⁴ Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. | Česká literární bibliografie - Literární ceny (Cena Josefa Jungmanna). www.ucl.cas.cz [online]. [cit. 2017-12-10]. Dostupné on-line.

³⁸⁵ VALENTE, José Ángel a Petr ZAVADIL: *V kořenech světla ryby*. Praha: Fra, 2004.

Ángela Valenteho, dále *Boarding home*³⁸⁶ Guillerma Rosalese, *Křídla na konci všeho*³⁸⁷ Blancy Varela, *V těle světa*³⁸⁸ Andrése Sánchése Robayany, *Zápisky z mrtvého ostrova – Kubánská skupina Diáspora(s)*,³⁸⁹ *Teorie o čínské duši*³⁹⁰ Carlose Aquilery, už zmíněné *Tohle světlo*³⁹¹ Antonia Gamonedy, *Stíny na pláži*³⁹² Carlose Victoria. Z francouzštiny pro nakladatelství poprvé překládal společně s Erikem Lukavským a Václavem Jamkem výbor z básní prokletých básníků 20. století. Pojmenovali jej *Bytosti schopné zemřít*.³⁹³ Už sám přeložil dílo Guye Viarrehu *Bílé předání*,³⁹⁴ následoval jej výbor básní současného francouzského básníka Cédrica Demangeota *Slota*,³⁹⁵ poslední dvě přeložené publikace od Petra Zavadila jsou zmíněny v textu výše. Jsou to *Říše znaků*³⁹⁶ Rolanda Barthesa a *Výřezy z těla*³⁹⁷ Bernarda Noëla.

---

³⁸⁶ ROSALES, Guillermo: *Boarding home*. Praha: Agite/Fra, 2006.

³⁸⁷ VARELA, Blanca, ZAVADIL, Petr, ed.: *Křídla na konci všeho*. Praha: Agite/Fra, 2006.

³⁸⁸ SÁNCHEZ ROBAYNA, Andrés: *V těle světa*. Praha: Agite/Fra, 2007.

³⁸⁹ ZAVADIL, Petr: *Zápisky z mrtvého ostrova - Kubánská skupina Diáspora(s)*. Praha: Agite/Fra, 2007.

³⁹⁰ AGUILERA, Carlos A: *Teorie o čínské duši*. Praha: Agite/Fra, 2009. Lidská práva a literatura.

³⁹¹ GAMONEDA, Antonio: *Tohle světlo*. Praha: Agite/Fra, 2010. Edice světové poezie (Agite/Fra).

³⁹² VICTORIA, Carlos: *Stíny na pláži*. Praha: Fra, 2011. Libri prohibiti (Fra).

³⁹³ *Bytosti schopné zemřít: francouzští prokletí básníci 20. století*. Přeložil Václav JAMEK, přeložil Erik LUKAVSKÝ, přeložil Petr ZAVADIL. Praha: Agite/Fra, 2008.

³⁹⁴ VIARRE, Guy: *Bílé předání*. Přeložil Petr ZAVADIL. Praha: Agite/Fra, 2008.

³⁹⁵ DEMANGEOT, Cédric: *Slota*. Přeložil Petr ZAVADIL. Praha: Fra, 2012. Světová poezie.

³⁹⁶ BARTHES, Roland: *Říše znaků*. Praha: Fra, 2012. Eseje (Fra).

³⁹⁷ NOËL, Bernard – ZAVADIL Petr. *Výřezy z těla*. Praha: Fra, 2017. Světová poezie.

Závěr

V současné době nemáme k dispozici publikaci, která by obsahovala syntetický přehled a důkladný rozbor všech českých nakladatelství. Jediná kniha, která se snaží alespoň o přehledný popis (Haladova *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*³⁹⁸) byla vydána před jedenácti lety a ještě k tomu obsahuje nepřesné údaje. O nakladatelství Fra píše, že bylo založeno v roce 2005, i když své první publikace vydávali již v roce 2002. Tím pádem není jednoduché dostat se k pramenům, které by zobrazovaly skutečnost. Spolehlivějším zdrojem informací se pro mě tak staly internetové stránky Fra³⁹⁹ či rozhovor s redaktorem Michalem Rydvaem, ale také další dostupné zdroje, které průběžně v práci uvádím. V nakladatelství Fra se od začátku snaží zůstat věrni tomu, proč je zakládali, tedy vydávat publikace, které se redaktorům líbí. Protože jim primárně nejde o zisk z prodaných publikací (hlavní příjem mají z prodeje Moleskinů), nemusí dělat ústupky v grafické úpravě nebo podobě textu. Dělalí to „po svém“. Jejich vlastní slova z internetových stránek: „*Nijak to neprožíváme, prostě jsme rádi občas spolu*“,⁴⁰⁰ čímž zdůrazňují, jak je pro ně přátelská atmosféra v kavárně i nakladatelství důležitá.

Z analýzy edic v textu vidíme, jak široký záběr v ediční činnosti ve Fra mají. Jejich úspěch se v průběhu času měnil, dlouhodobě nejúspěšnější (vydaly v nich nejvíce publikací) jsou edice Světová próza a Česká poezie. Pokud bychom měli úspěšnost hodnotit dle jiného kritéria, v edici Česká poezie je mnoho sbírek oceněných řadou literárních cen (např. Magnesia Litera). Další edice, kde najdeme řadu vydaných titulů, jsou Česká próza, Světová poezie a Eseje (v ní jsou nejprodávanější knihy od Rolanda Barthesa). Velký výběr z beletrie a překladové literatury přináší vysoké nároky na redaktorskou a překladatelskou práci. Překladatelé pro Fra pracují externě (dříve byl interně zaměstnán Petr Zavadil, v současnosti však už nepokračuje). Jinak se o edice starají členové stálého redaktorského týmu, kde mají hlavní slovo Erik Lukavský, Michal Rydval a Petr Borkovec. Například poslední zmíněný má značný podíl na většině sbírek edice Česká poezie, kde nejednou pomáhá autorům i se samotným obsahem textu. Kromě toho Petr Borkovec zastává také funkci hlavního dramaturga autorských čtení a jiných veřejných akcí konaných v literární kavárně Café Fra.

---

³⁹⁸ HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri, 2007.

³⁹⁹ Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-22]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.

⁴⁰⁰ BORKOVEC, Petr: Pecha Kucha Night vol. 2 – „Ni zisk, ni slávu“. [online]. 2016 [cit. 2018-06-22]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2016/3/18/pecha-kucha>.

Právě kavárna v centru hlavního města spojená rovněž s knihkupectvím je samotným srdcem činnosti Fra. Autorská čtení, která se konají nejméně jednou do týdne, jsou velkým lákadlem do kavárny zajít a strávit zde čas. Čtou zde jak tuzemští autoři, tak autoři zahraniční (za účasti překladatele). Na jejich začátku je Petr Borkovec vždy představí a řekne pár slov o jejich tvorbě v komentáři. Jinak také ve Fra pořádají akce jako Rozhovory o řemesle, ty fungují formou veřejného dialogu (o překladatelské, autorské činnosti) nebo Open Fra, na který může přijít úplně kdokoli a číst veřejně vlastní texty shromážděným posluchačům. Je důležité zmínit, že u nás v České republice není obvyklé, aby mělo nakladatelství menší velikosti svou vlastní kavárnu a knihkupectví. Propojením těchto dvou aktivit vytvořili „Lidé FRA“ zajímavé kulturní prostředí, čtenář má možnost si knihu před zakoupením pročíst nebo si jen užít zdejší přátelské atmosféry.

Do propagace Fra nekládají přehnaně vysoké finanční obnosy, snaží se využívat hlavně internetu, svých internetových stránek, Facebooku a Instagramu. Přímo spojeny s kavárnou jsou tato média nabídkou právě vydaných titulů, nově pořádaných akcí i všeobecným přehledem o životě ve Fra. Knihy, které nakladatelství vydává se po internetu dají najít na e-shopu či internetových stránkách distributora (Kosmas). Odkazy všech těchto stránek jsou již dříve uvedeny v textu.

Použitá literatura

Primární zdroje:

- AGUILERA, Carlos A: *Teorie o čínské duši*. Praha: Agite/Fra, 2009. Lidská práva a literatura. ISBN 978-80-86603-86-5.
- AISCHYLOS – KUDLÁČKOVÁ Johana: *Aischylos, Oresteia: tragická trilogie : premiéra 18. a 20. června 2002 ve Stavovském divadle*. Přeložil Petr BORKOVEC, přeložil Matyáš HAVRDA. V Praze: Národní divadlo, 2002. ISBN 80-7258-104-X.
- BARGIELSKA, Justyna, JANKOWICZ, Grzegorz – ZAKOPALOVÁ Lucie, ed. *Antologie současné polské poezie*. Praha: Fra, 2011. Světová poezie. ISBN 978-80-87429-15-0.
- BARTHES, Roland: *Roland Barthes o Rolandu Barthesovi*. Přeložil Josef FULKA. Praha: Fra, 2015. Eseje (Fra). ISBN 978-80-87429-33-4.
- BARTHES, Roland: *Říše znaků*. Praha: Fra, 2012. Eseje (Fra). ISBN 978-80-87429-25-9.
- BARTHES, Roland. *Světlá komora: poznámka k fotografii*. Vyd. 2., upr., (Ve Fra 1.). Přeložil Miroslav PETŘÍČEK. Praha: Fra, 2005. ISBN 80-86603-28-8.
- BENDA, Václav: *Noční kádrový dotazník a jiné boje: texty z let 1977-1989*. Praha: Agite/Fra, 2009. ISBN 978-80-86603-85-8.
- BENDOVIÁ, Veronika: *Nonstop Eufkrat*. Praha: Fra, 2012. Česká próza (Fra). ISBN 978-80-87429-28-0.
- BLANCHARD, Nelly, Mannaig THOMAS – ŠOTOLOVÁ Jovanka, ed. *Kde i mrtví pochodují: antologie příběhů z Bretaně*. Praha: Fra, 2015. ISBN 978-80-87429-65-5.
- BLAŽEKOVÁ, Martina: *Lom*. Praha: Fra, 2013. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-44-0.
- BOLAÑO, Roberto: *2666*. Praha: Argo, 2012. ISBN 978-80-257-0611-4.
- BORKOVEC, Petr: *Berlínský sešit: Zápisky ze Saint-Nazaire*. Praha: Agite/Fra, 2008. ISBN 978-80-86603-74-2.
- BORKOVEC, Petr: *Herbář k čemusi horšímu*. Praha: Fra, 2018. ISBN 978-8075-21-053-1.
- BORKOVEC, Petr: *Lido di Dante*. Praha: Fra, 2017. Česká próza (Fra). ISBN 978-80-7521-045-6.
- BORKOVEC, Petr: *Milostné básně*. Praha: Fra, 2012. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-32-7.
- BORKOVEC, Petr: *Rozvláčná vyjádření radosti*. Praha: Fra, 2016. Café Fra. ISBN 978-80-7521-043-2.
- BORKOVEC, Petr: *Vnitrozemí: vybrané a nové básně 1990-2005*. Praha: Fra, 2005. ISBN 80-86603-25-3.
- BORKOVEC, Petr: *Wernisch*. Vydání druhé, rozšířené. Praha: Fra, 2015. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-7521-021-0.
- BORKOVEC, Petr: *Zlodějíček*. Vydání druhé, rozšířené. Praha: Fra, 2014. ISBN 978-80-87429-54-9.
- BOUŠKA, Kamil: *Hemisféry*. Praha: Fra, 2015. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-7521-031-9.
- BOUŠKA, Kamil: *Oheň po slavnosti*. Praha: Fra, 2011. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-06-8.
- *Bytosti schopné zemřít: francouzští prokletí básníci 20. století*. Přeložil Václav JAMEK, přeložil Erik LUKAVSKÝ, přeložil Petr ZAVADIL. Praha: Agite/Fra, 2008. ISBN 978-80-86603-36-0.

- CABRERA INFANTE, Guillermo: *Tři truchliví tygři*. Praha: Fra, 2016. Světová próza (Fra). ISBN 978-80-87429-34-1.
- DEMANGEOT, Cédric: *Slota*. Přeložil Petr ZAVADIL. Praha: Fra, 2012. Světová poezie. ISBN 978-80-87429-36-5.
- FENOLLOSA, Ernest Francisco – POUND Ezra: *Čínský písemný znak jako básnické médium*. Přeložil Oldřich KRÁL, přeložil Martin POKORNÝ. Praha: Fra, 2005. ISBN 80-86603-03-2.
- FISCHEROVÁ, Viola: *Co vyprávěla Dlouhá chvíle*. Ilustroval Jan HÍSEK. Praha: Meander, 2005. Modrý slon (Meander). ISBN 80-86283-37-2.
- FISCHEROVÁ, Viola: *Domek na vinici*. Praha: Agite/Fra, 2009. Česká poezie (Agite/Fra). ISBN 978-80-86603-88-9.
- FISCHEROVÁ, Viola: *Písečné dítě*. Praha: Agite/Fra, 2007. ISBN 978-80-86603-59-9.
- FISCHEROVÁ, Viola: *Předkonec*. Praha: Agite/Fra, 2007. ISBN 978-80-86603-46-9.
- FISCHEROVÁ, Viola: *Předkonec: Písečné dítě ; Domek na vinici ; Hrana*. Praha: Fra, 2013. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-20-4.
- *Fra Blank Reader 09: [Fra 2002-08]*. Praha: Agite/Fra, 2008. ISBN 978-80-86603-93-3.
- GAMONEDA, Antonio: *Tohle světlo*. Praha: Agite/Fra, 2010. Edice světové poezie (Agite/Fra). ISBN 978-80-87429-01-3.
- GREGOROVÁ, Barbora: *Kámen - hora - papír*. Praha: Labyrint, 2008. ISBN 978-80-85935-89-9.
- HAUGOVÁ, Míla: *Šest slovenských básníků*. Praha: Fra, 2013. Světová poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-45-7.
- HÁJEK, Jonáš: *Suť: 2003-2006*. Praha: Agite/Fra, 2007. ISBN 978-80-86603-60-5.
- HÁJEK, Jonáš: *Vlastivěda*. Praha: Fra, 2010. ISBN 978-80-86603-83-4.
- HORÁK, Lukáš: *Amensch*. Praha: Fra, 2014. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-64-8.
- HULME, Thomas Ernest – MIKEŠ Petr: *Modlitba za úsměv luny: básně, eseje, dokumenty*. Ilustroval Helena ŠANTAVÁ. Praha: Fra, 2002. Poezie (Fra). ISBN 80-86603-00-8.
- CHUTNIK, Sylwia: *Kapesní atlas žen*. Praha: Fra, 2014. Světová próza (Fra). ISBN 978-80-87429-58-7.
- KNAPOVÁ, Adéla: *Nemožnost nuly*. Praha: Fra, 2016. Česká próza (Fra). ISBN 978-80-7521-024-1.
- KNAPOVÁ, Adéla: *Nezvaní*. Praha: BB art, 2003. ISBN 80-7341-169-5.
- KNAPOVÁ, Adéla: *Slabikář*. Praha: Fra, 2017. Česká próza (Fra). ISBN 978-80-7521-049-4.
- KOPÁČ, Radim – JIRKALOVÁ Karolína, ed. *Antologie nové české literatury 1995-2004*. Praha: Fra, 2004. ISBN 80-86603-22-9.
- KRUEGER, Váno: *Leninův polibek*. Praha: Fra, 2018. ISBN 978-80-7521-051-7.
- KUBÁT, Martin: *Čistka*. Praha: Fra, 2013. ISBN 978-80-87429-26-6.
- KUBÁT, Martin: *Je večer, vypusťte Čerta!*. Praha: Agite/Fra, 2009. ISBN 978-80-86603-58-2.

- LÁNÍKOVÁ, Kristina: *Pomlčka v těle*. Praha: Fra, 2015. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-55-6.
- LEVENSONOVÁ, Claude: *Buddhismus*. Praha: Fra, 2009. ISBN 978-80-86603-49-0.
- LIPÁR, Ondřej: *Komponent*. Praha: Fra, 2014. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-53-2.
- LUKAVSKÝ, Erik – RYDVAL Michal, ed.: *Chez Erik: kuchařka Fra 2010*. Praha: Agite/Fra, 2009. ISBN 978-80-86603-04-9.
- MADĚRA, Petr: *Filtrační papíry*. Praha: Fra, 2014. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-63-1.
- MALÝ, Radek: *Hroby v povětrí: poezie Bukoviny*. Praha: Fra, 2015. Světová poezie (Fra). ISBN 978-80-7521-037-1.
- MASŁOWSKA, Dorota: *Dwa ubohý Rumuni, co uměj polsky*. Praha: Agite/Fra, 2010. ISBN 978-80-86603-29-2.
- MASŁOWSKA, Dorota. *Královnina šavle*. Přeložil Bára GREGOROVÁ. Praha: Agite/Fra, 2008. ISBN 978-80-86603-66-7.
- MERINI, Alda: *Nepřibližuj se ke mně, poezie*. Přeložil Hana SEDALOVÁ. Praha: Fra, 2017. ISBN 978-80-87429-69-3.
- MICHALOVÁ, Alžběta: *Zřetelně nevyprávíš*. Praha: Fra, 2014. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-67-9.
- MROŹEK, Sławomir – STACHOVÁ Helena: *Ti, co mě nesou*. Praha: Fra, 2017. Světová próza (Fra). ISBN 978-80-87429-29-7.
- MYŠKOVÁ, Ivana: *Nícení*. Praha: Fra, 2012. Česká próza (Fra). ISBN 978-80-87429-30-3.
- Nil: *Úvod*. Praha: Fra, 2018. ISBN 978-80-752-1050-0.
- NOĚL, Bernard – ZAVADIL Petr: *Výřezy z těla*. Praha: Fra, 2017. Světová poezie. ISBN 978-80-7521-038-8.
- PASOLINI, Pier Paolo: *Zuřivý vzdor*. Praha: Fra, 2011. Eseje (Fra). ISBN 978-80-87429-14-3.
- PUCEK, Vladimír: *Jasná luna v prázdných horách: korejské básnictví 14.-19. století*. Přeložil Petr BORKOVEC. Praha: Paseka, 2001. Klub přátel poezie (Paseka). ISBN 80-7185-408-5.
- REZA, Yasmina. *Zoufalství*. Praha: Agite/Fra, 2007. ISBN 978-80-86603-31-5.
- ROSALES, Guillermo: *Boarding home*. Praha: Agite/Fra, 2006. ISBN 80-86603-33-4.
- RUDČENKOVÁ, Kateřina: *Chůze po dunách*. Praha: Fra, 2013. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-51-8.
- RUDČENKOVÁ, Kateřina: *Ludwig*. Příbram: Klokočí/Knihovna Jana Drdy, 1999. ISBN 80-900277-9-2.
- ŘEHÁK, Jakub. *Dny plné usínání*. Praha: Fra, 2016. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-7521-040-1.
- ŘEHÁK, Jakub. *Past na Brigitu*. Praha: Fra, 2012. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-37-2.
- ŘEHÁK, Jakub. *Světla mezi prkny*. Praha: Agite/Fra, 2008. Edice české poezie. ISBN 978-80-86603-73-5.
- SADEK, Vladimír: *Židovská mystika*. Praha: Fra, 2003. ISBN 80-86603-05-9.

- SÁNCHEZ ROBAYNA, Andrés: *V těle světa*. Praha: Agite/Fra, 2007. ISBN 978-80-86603-48-3.
- SOFOKLÉS: *Král Oidipús*. Přeložil Petr BORKOVEC, přeložil Matyáš HAVRDA. Brno: Větrné mlýny, 1999. Dramatické texty. ISBN 80-86151-24-7.
- SOKOLOVÁ, Juliana: *My house will have a roof / Můj dom bude mať strechu*. Praha: Fra, 2013. ISBN 978-80-87429-46-4.
- SVOBODA, Luboš: *Vypadáme, že máváme*. Praha: Fra, 2014. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-62-4.
- ŠERÝ, Ladislav: *Laserová romance 2*. Praha: Fra, 2008. ISBN 978-80-86603-95-7.
- ŠERÝ, Ladislav: *Laserová romance 3*. Praha: Fra, 2009. ISBN 978-80-86603-07-0.
- ŠERÝ, Ladislav: *Nikdy nebylo líp*. Praha: Fra, 2016. Česká próza (Fra). ISBN 978-80-7521-018-0.
- ŠRÁMKOVÁ, Jana: *Hruškadóttir*. V Praze: Labyrint, 2008. Labyrint fresh. ISBN 978-80-85935-98-1.
- ŠRÁMKOVÁ, Jana: *Zázemí*. Praha: Fra, 2013. ISBN 978-80-87429-42-6.
- ŠTOLL, Pavel – DZIŁUMA Marta – BORKOVEC Petr: *Antologie současné lotyšské poezie*. Praha: Agite/Fra, 2006. Edice X (Agite/Fra). ISBN 80-86603-17-2.
- TAO-ŤI: *Malířské rozpravy Mnicha Okurky*. Vyd. 2., upr., (Ve Fra 1.). Přeložil Oldřich KRÁL. Praha: Agite/Fra, 2007. ISBN 978-80-86603-32-2.
- TOPINKA, Miloslav: *Probouzení*. Praha: Fra, 2015. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-68-6.
- TÓTH, Krisztina: *Čarový kód: patnáct příběhů*. Praha: Fra, 2011. Světová próza (Fra). ISBN 978-80-87429-12-9.
- URIANEK, Karel, RYDVAL, Michal - ŘEHÁK, Jakub ed.: *Beránek*. Praha: Fra, 2012. Česká poezie (Fra). ISBN 978-80-87429-07-5.
- VALENTE, José Ángel a Petr ZAVADIL: *V kořenech světla ryby*. Praha: Fra, 2004. ISBN 80-86603-11-3.
- VARELA, Blanca, ZAVADIL, Petr, ed.: *Křídla na konci všeho*. Praha: Agite/Fra, 2006. ISBN 80-86603-44-X.
- VIARRE, Guy: *Bílé předání*. Přeložil Petr ZAVADIL. Praha: Agite/Fra, 2008. ISBN 978-80-86603-76-6.
- VICTORIA, Carlos: *Stíny na pláži*. Praha: Fra, 2011. Libri prohibiti (Fra). ISBN 978-80-86603-82-7.
- ZAVADIL, Petr: *Zápisky z mrtvého ostrova - Kubánská skupina Diáspora(s)*. Praha: Agite/Fra, 2007. ISBN 978-80-86603-61-2.

Sekundární literatura:

- BOURDIEU, Pierre: *Pravidla umění: geneze a struktura literárního pole*. Brno: Host, 2010. Teoretická knihovna. ISBN 978-80-7294-364-7.
- FEDROVÁ, Stanislava, ed. *Česká literatura v intermediální perspektivě: IV. kongres světové literárněvědné bohemistiky Jiná česká literatura* : [Praha, 28.6.-3.7.2010]. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2010. ISBN 978-80-85778-73-1.
- HALADA, Jan: *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-767-2.
- HALADA, Jan: *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-165-3.
- HORNÁKOVÁ, Michaela: *Copywriting: podrobný průvodce tvorbou textů, které prodávají*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3269-2.
- MACURA, Vladimír - JEDLIČKOVÁ, Alice, (eds.): *Průvodce po světové literární teorii 20. století*. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-848-2.
- MAGINCOVÁ, Dagmar: *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008. ISBN 978-80-86818-83-2.
- MÜLLEROVÁ, Lenka: *Paratexty a česká nakladatelství: (knižní strategie v 90. letech 20. století)*. Kostelec nad Orlicí: Litterae, 2010. ISBN 978-80-254-6612-4.
- PAVLÍČEK, Antonín: *Nová média a sociální síť*. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1742-1.
- PIORECKÝ, Karel: *Česká literatura a nová média*. Praha: Academia, 2016. Literární řada. ISBN 978-80-200-2578-4.
- PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. ISBN 978-80-87053-50-8.
- POSLEDNÍ, Petr: *Měřítka souvislostí: česká a polská literární kultura po roce 1945*. Praha: Euroslavica, 2000. ISBN 80-85494-59-0.
- ŠIDÁK, Pavel: *Úvod do studia genologie: teorie literárního žánru a žánrová krajina*. Praha: Akropolis, 2013. ISBN 978-80-7470-040-8.
- ŠIMEČEK, Zdeněk – TRÁVNÍČEK, Jiří: *Knihy kupovati--: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2404-6.
- SLAWINSKI, Janusz. *Dzielo, jezyk, tradycja*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1974.
- TRÁVNÍČEK, Jiří: *Čteme?: Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize*. Brno: HOST, 2008. ISBN 978-80-7294-270-1.
- TRÁVNÍČEK, Jiří: *Čtenáři a internauti: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)*. Brno: Host ve spolupráci s Národní knihovnou České republiky, 2011. ISBN 978-80-7294-515-3.

- TUREČKOVÁ, Marcela: *Zpráva o českém knižním trhu 2016/2017*. Praha: SČKN, 2017. ISBN 978-80-907020-0-4.

Časopisecké studie:

- ADÁMEK, Petr: Kreslení do prachu. *Revolver Revue*, 2013, **28**(93), s. 222-223. ISSN 1210-2881.
- BALADRÁNOVÁ, Michèl: Kolorující Borkovec. Protimluv, 2014, 13(1-2), s. 121. ISSN 1802-0321.
- BORZIČ, Adam. Jak daleko lze jít s čipovou kartou?. *Tvar*, 2014, **25**(21), s. 27. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/925/Tvar21-2014.pdf>.
- BORZIČ, Adam. Světlo mu proplovává štěrbinou mezi rty. *Tvar*, 2016, **27**(13), s. 3. ISSN 0862-657X.
- BORZIČ, Adam: Zneklidňující citlivost. *Tvar*, 2013, **24**(6), s. 3. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/577/Tvar06-2013.pdf>.
- BOUŠKA, Kamil. Moje Probouzení Miloslava Topinky. *Tvar*, 2016, **27**(17), s. 17. ISSN 0862-657X.
- BUKOVJANOVÁ, Kateřina: Superhrdinky taky vymřely. *Host*, 2013, **29**(10), s. 82-83. ISSN 1211-9938. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/10-2013/superhrdinky-taky-vymrely>.
- DĚNGEOVÁ, Zuzana: Nulové ambice: novela s hrdinou, jenž je antipodem současného ideálu. *Host*, 2017, **33**(4), s. 69-70. ISSN 1211-9938.
- FERYNA, Marie: Demonstrant & Severin: Fantasia 2015. *Psí víno*, 2016, **19**(75), s.127-132. ISSN 1801-0202.
- FERYNA, Marie. Trýznit, že trní se ustrne. *Psí víno*, 2016, **19**(77), s. 148-151. ISSN 1801-0202.
- FUCIMANOVÁ, Milena: Na břehu vězí plno skrytých drátů. *Host*, 2008, **24**(6), s. 67. ISSN 1211-9938. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2008/6-2008/na-brehu-vezi-plno-skrytych-dratu>.
- FULKA, Josef: Černé slunce a čas: nová kniha Ladislava Šerého. *A2*, 2016, **12**(19), s. 3. ISSN 1803-6635. Dostupné také z: <https://www.advojka.cz/archiv/2016/19/cerne-slunce-a-cas>.
- GABRIEL, Jan. Všichni nakonec skončí stejně. *Tvar*, 2016, **27**(14), s. 22. ISSN 0862-657X.
- GROMBÍŘ, Jakub. Knihovnička: básnická. *Literární noviny*, 2009, **20**(2), s. 16. ISSN 1210-0021.
- HALDA, F. X.: Komická maska morbidní fantazie. *Tvar*, 2016, **27**(6), s. 3. ISSN 0862-657X.
- HANUS, Ondřej: Slova proti hlasu. *Psí víno*, 2011, **15**(57), s. 31. ISSN 1801-0202. Dostupné také z: http://www.psvino.cz/dudek/wp-content/uploads/PV57_Viktor-Puci.pdf.
- HAUZNEROVÁ, Aneta: Bouškova prudká řeč. *Souvislosti*, 2016, **27**(2), s. 205-207. ISSN 0862-6928.
- HAUZNEROVÁ, Aneta. Úplná výplň. *Souvislosti*, 2013, **24**(4), s. 228-231. ISSN 0862-6928.
- HEINRICHOVÁ, Wanda. "Prostor se vléval do ševlících liter". *Tvar*, 2013, **24**(7), s. 3. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/587/Tvar07-2013.pdf>.

- HEJK, Jan: Děravou kapsou všednosti. *Tvar*, 2007, **18**(15), s. 21. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: http://old.itvar.cz/prilohy/104/15TVAR_07.pdf.
- CHOCHOLATÝ, Miroslav. V průzračném světě. *Host*, 2009, **25**(5), s. 66-67. ISSN 1211-9938. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2009/5-2009/v-pruzracnem-svete>.
- JANOUŠEK, Pavel: Ivana Myšková: Nícení, Fra, Praha 2012. *Tvar*, 2014, **25**(4), s. 2. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/807/Tvar04-2014.pdf>.
- JANOUŠEK, Pavel: 969 slov o próze. *Tvar*, 2013, **24**(19), s. 2. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/739/Tvar19-2013.pdf>.
- JANSOVÁ, Iveta: Nedeník, nesnář, nevzpomínkář. *Protimluv*, 2013, **12**(3-4), s. 109-110.
- JAREŠ, Michal. Made in Prague v bruselském rytmu. *Host*, 2017, **33**(1), s. 52-55. ISSN 1211-9938.
- JAREŠ, Michal: V krvi mezi světlem a tmou: sbírka je nadána expresivitou, již nás vytrhává z všednodenní konformity. *Host*, 2016, **32**(7), s. 83. ISSN 1211-9938.
- KLÍČOVÁ, Eva: Po křehkém mostku: subtilní novela Jany Šrámkové je v mnohém důslednější než její prvotina. *Respekt*, 2013, **24**(32), s. 56. ISSN 0862-6545.
- KOLARÍK, Karel: Ve světle zrnek Jitřenky. *A2*, 2008, **4**(26), s. 7. ISSN 1801-4542. Dostupné také z: <http://www.advojka.cz/archiv/2008/26/ve-svetle-zrnek-jitrenky>.
- KOPÁČ, Radim: Básně, které dokážou zahrnout smrt do života. *Mladá fronta Dnes*, 2007, **18**(139). *Ekonomika [příloha]*, s. B/4. ISSN 1210-1168.
- KOPÁČ, Radim: Hájek je slibný, ale nehotový autor. *Mladá fronta Dnes*, 2007, **18**(266). *Ekonomika [příloha]*, s. B/4. ISSN 1210-1168.
- KOSTŘICOVÁ, Blanka: Zapouzdřené sklo. *Souvislosti*, 2013, **24**(3), s. 219-220. ISSN 0862-6928.
- KRÁL, Petr: Tíseň a drobení. *Tvar*, 2013, **24**(6), s. 3. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/577/Tvar06-2013.pdf>.
- KRÁL, Petr. Tma pod prkny. *Tvar*, 2008, **19**(20), s. 22. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: http://old.itvar.cz/prilohy/128/20TVAR_08.pdf.
- KUHAR DAŇHELOVÁ, Lenka: Světlo vprostřed básně. *Host*, 2014, **30**(3), s. 99-100. ISSN 1211-9938. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2014/3-2014/svetlo-vprostred-basne>.
- LJUBKOVÁ, Marta: Žeň žen 2013. *Souvislosti*, 2014, **25**(3), s. 20-24. ISSN 0862-6928. Dostupné také z: <http://www.souvislosti.cz/clanek.php?id=1673>.
- LOLLOK, Marek: Krize identity, kněžské: prvotina míří vysoko. *Host*, 2013, **29**(8), s. 82. ISSN 1211-9938. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/8-2013/krize-identity-knezske>.
- MAREŠOVÁ, Milena M: Pitva nitra: čtenář je v prozaickém debutu přitahován situacemi, od nichž běžně raději odvrací zrak. *Host*, 2013, **29**(5), s. 78. ISSN 1211-9938. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/5-2013/pitva-nitra>.
- MATYS, Rudolf. Probouzení do světla: nad souborem Miloslava Topinky Probouzení. *Host*, 2016, **32**(9), s. 46-50. ISSN 1211-9938.

- MIKYSKA, Ian: Z fragmentů skládat vlastní komponent. *Psí víno*, 2014, **18**(69), s. 62-64. ISSN 1801-0202. Dostupné také z: <http://www.psvino.cz/dudek/wp-content/uploads/e-PV69.pdf>.
- OTTEROVÁ, Michaela: Nícení touhy a zánět soucitu. *Tvar*, 2013, **24**(5), s. 21. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/563/Tvar05-2013.pdf>.
- PAVLOVA, Olga: Kouzlo nicoty: nová kniha Jany Šrámkové. *A2*, 2013, **9**(15), s. 5. ISSN 1801-4542. Dostupné také z: <http://www.advojka.cz/archiv/2013/15/kouzlo-nicoty>.
- PILÁTOVÁ, Markéta: Mrtvá a živá voda Violy Fischerové. *Respekt*, 2008, **19**(10), s. 48-49. ISSN 0862-6545.
- PROBST, Vojtěch: Úsporná slova, průzračný zážitek. *Literární noviny*, 2009, **20**(36). *Nové knihy [příloha]*, s. A. ISSN 1210-0021.
- PROKOP, Lukáš. Testament pečlivého dobrodruha: půlstoletí básnického díla Miloslava Topinky. *A2*, 2017, **13**(4), s. 4. ISSN 1803-6635. Dostupné také z: <https://www.advojka.cz/archiv/2017/4/testament-pecliveho-dobrodruha>.
- PŘIKRYLOVÁ, Kamila: Nové narození. *Psí víno*, 2009, **13**(48), s. 52-54. ISSN 1801-0202. Dostupné také z: http://www.psvino.cz/dudek/wp-content/uploads/PV48_Viktor-Puci.pdf.
- RACKOVÁ, Simona: Budoucnost je tady: hned ve třech kategoriích soutěže Magnesia Litera uspěly básnické sbírky. *Respekt*, 2012, **23**(13), s. 62. ISSN 0862-6545.
- RACKOVÁ, Simona: Oheň ve verších: básnická prvotina Kamila Boušky nabízí ojedinělou harmonii pozorného popisu a expresivity. *Host*, 2012, **28**(2), s. 79. ISSN 1211-9938. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2012/02-2012/ohen-ve-versich>.
- RACKOVÁ, Simona: Oranžové období. *Tvar*, 2014, **25**(1), s. 3. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/780/Tvar01-2014.pdf>.
- RADVÁKOVÁ, Tereza: Místo za zadní branou ráje. *Právo - Praha - Střední Čechy*, 2009, **19**(268), s. 13. ISSN 1211-2119.
- REISINGER, Vladislav: Něha, fousy, slzy. *Tvar*, 2008, **19**(10), s. 20. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: http://old.itvar.cz/prilohy/118/10TVAR_08.pdf.
- ŘEHÁK, Jakub: Nová sbírka Violy Fischerové... *Souvislosti*, 2008, **19**(1), s. 219, 220, 221. ISSN 0862-6928.
- ŘEHÁK, Jakub: Od rýmu k volnému verši. *Host*, 2013, **29**(2), s. 87-88. ISSN 1211-9938. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/2-2013/od-rymu-k-volnemu-versi>.
- SIEBEROVÁ, Jana: Období oranžové? Poetická šed'. *Psí víno*, 2014, **18**(67), s. 88-90. ISSN 1801-0202. Dostupné také z: <http://www.psvino.cz/dudek/wp-content/uploads/e-PV67.pdf>.
- SIEBEROVÁ, Jana: Vábníčka ze samých slov. *Psí víno*, 2013, **17**(64), s. 63-64. ISSN 1801-0202. Dostupné také z: <http://www.psvino.cz/dudek/wp-content/uploads/e-PV64.pdf>.
- SKÝPALA, Martin: Nad básněmi jednoho Stalkera. *Protimluv*, 2009, **8**(1-2), s. 63-64. ISSN 1802-0321.
- SPRÁVCOVÁ, Božena: Jakub Řehák: Dny plné usínání, Fra, Praha 2016: panika na druhou. *Tvar*, 2017, **28**(2), s. 3, 11. ISSN 0862-657X.

- SPRÁVCOVÁ, Božena: Na krev. *Tvar*, 2013, **24**(7), s. 3. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/587/Tvar07-2013.pdf>.
- SPRÁVCOVÁ, Božena: Příšerné hemisféry Kamila Boušky. *Tvar*, 2016, **27**(6), s. 3. ISSN 0862-657X.
- ŠEDIVÝ, Milan: Poezie bez kouzla, zato o autorce: rozpaky nad oceněnou sbírkou Kateřiny Rudčenkové. *Host*, 2014, **30**(7), s. 83. ISSN 1211-9938. Dostupné také z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2014/7-2014/poezie-bez-kouzla-zato-o-autorce>.
- ŠEDIVÝ, Milan: Lomí se to, nebo se to láme?. *Tvar*, 2014, **25**(15), s. 20. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/905/Tvar15-2014.pdf>.
- ŠEDIVÝ, Milan. Zapomeň na Brigitu. *Host*, 2017, **33**(1), s. 50-51. ISSN 1211-9938.
- ŠIMEK, Petr: Mezi bylo, není a jsem. *Tvar*, 2009, **20**(16), s. 20. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/144/Tvar16-2009.pdf>.
- ŠPÍNA, Michal: Mrtví spolu. *A2*, 2009, **5**(21), s. 7. ISSN 1803-6635. Dostupné také z: <http://www.advojka.cz/archiv/2009/21/mrtvi-spolu>.
- ŠRÁMKOVÁ, Jana: Mezi vílou a děvkou: román o tom, proč je na člověku nejcennější zranitelnost. *Respekt*, 2013, **24**(13), s. 54. ISSN 0862-6545.
- ŠTOLBA, Jan: Jakub Řehák: Dny plné usínání, Fra, Praha 2016: usínání, napřimování. *Tvar*, 2017, **28**(2), s. 3. ISSN 0862-657X.
- ŠTOLBA, Jan: Milovat básnickou recidivu. *Respekt*, 2013, **24**(9), s. 57. ISSN 0862-6545.
- ŠTOLBA, Jan: Pozorné vyladění k šumu světa: nad debutem Kamila Boušky. *A2*, 2011, **7**(18), s. 39. ISSN 1801-4542. Dostupné také z: <http://www.advojka.cz/archiv/2011/18/pozorne-vyladeni-k-sumu-sveta>.
- ŠTOLBA, Jan: Výzkumy jednoho básníka. *A2*, 2009, **5**(2), s. 39. ISSN 1803-6635. Dostupné také z: <http://www.advojka.cz/archiv/2009/2/vyzkumy-jednoho-basnika>.
- WEISS, Tomáš: Kněz mezi černou a bílou. *Respekt*, 2013, **24**(4), s. 57. ISSN 0862-6545.
- ZEDNÍK, Ladislav: Tištěno do písku před přílivem. *Tvar*, 2014, **25**(1), s. 3. ISSN 0862-657X. Dostupné také z: <http://old.itvar.cz/prilohy/780/Tvar01-2014.pdf>
- ZIZLER, Jiří. Andělé, křídla, světlo i tma. *Tvar*, 2016, **27**(13), s. 3, 19. ISSN 0862-657X.
- ZIZLER, Jiří: Bagately o Dunách, výročích a čtyři sny jako bonus. *Souvislosti*, 2014, **25**(1), s. 250-255. ISSN 0862-6928.

Internetové zdroje:

- Adéla Knapová, profil autorky. *Reflex* [online]. [cit. 2018-06-14]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/writerprofile/33/adela-knapova>.
- Autorská čtení, Café Fra [online]. [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni-cafe-fra/>.
- Autorská čtení, Hruška, Stehliková [online]. 2017 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2017/4/25/hruska-stehlikova>.
- Autorská čtení, Rozhovory pod vodou 1, Jan Faktor, Ivan Blatný [online]. 2018 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2018/5/11/rozhovory-pod-vodou-1-jan-faktor-ivan-blatny>.
- Autorská čtení, Rozhovory pod vodou 2, Jonáš Hájek, Günter Eich [online]. 2018 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2018/5/17/rozhovory-pod-vodou-2-jonas-hajek-gunter-eich>.
- Autorská čtení, Rozhovory pod vodou 3, Pavel Novotný [online]. 2018 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2018/5/22/rozhovory-pod-vodou-3-pavel-novotny>.
- Autorská čtení, Open Fra [online]. 2016 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2016/4/5/open-fra>.
- Autorská čtení, Open Fra 5 [online]. 2017 [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2017/2/21/open-fra-5>.
- BORKOVEC, Petr: Pecha Kucha Night vol. 2 – „Ni zisk, ni slávu“. [online]. 2016 [cit. 2018-06-22]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2016/3/18/pecha-kucha>.
- BORKOVEC, Petr: Pecha Kucha Night vol. 2 – „Ni zisk, ni slávu“. [online]. 2016 [cit. 2018-06-05]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2016/3/18/pecha-kucha>.
- BORKOVEC, Petr: Pecha Kucha Night vol. 2 – „Ni zisk, ni slávu“. [online]. 2016 [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2016/3/18/pecha-kucha>.
- BORKOVEC, Petr: Pecha Kucha Night vol. 2 – „Ni zisk, ni slávu“. [online]. 2016 [cit. 2018-06-17]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/autorska-cteni/2016/3/18/pecha-kucha>.
- Café Fra [online]. [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/cafe-fra/>.
- CELBOVÁ, Iva. Editor. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2018-06-05]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002610&local_base=KTD.
- CELBOVÁ, Iva. Knižní trh. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2018-05-31]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002641&local_base=KTD.
- CELBOVÁ, Iva. Nakladatelství. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002661&local_base=KTD.

- ČERNÝ, Michal: Issuu: publikační platforma i sociální síť. *Čtenářská gramotnost a projektové vyučování* [online]. 2012 [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <http://www.ctenarska-gramotnost.cz/medialni-vychova/mv-casopisy/issuu>.
- Česká národní bibliografie [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: www.aleph.nkp.cz/F.
- Event marketing, *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/58c98a7f-18f5-48b4-9a7d-d82513d70e97/GetFile34>.
- E-shop Moleskine [online]. [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: <https://www.moleskine.cz/moleskine-cz/eshop/3-1-Knihy>.
- Éditions Fra, issuu [online]. [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: <https://issuu.com/fracz>.
- Éditions Fra [online]. [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: www.fra.cz.
- Éditions Fra, issuu [online]. [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <https://issuu.com/fracz>.
- E-shop Moleskine [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.moleskine.cz/moleskine-cz/eshop/3-1-Knihy>.
- E-shop Moleskine, Edice 0.1 [online]. [cit. 2018-06-02]. Dostupné z: <https://www.moleskine.cz/moleskine-cz/eshop/3-1-Knihy/107-2-Edice-0-1>.
- E-shop Moleskine, Hrana [online]. [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <https://www.moleskine.cz/moleskine-cz/eshop/3-1-knihy/0/5/606-Hrana>.
- Éditions Fra, issuu [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://issuu.com/fracz>.
- Facebook Fra [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/editionsfra/>.
- Facebook Fra, informace [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/editionsfra/about/?ref=page_internal.
- Facebook Fra, program e-mailem [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/editionsfra/app/100265896690345/>.
- Facebook Fra, Hodnocení [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/editionsfra/reviews/?ref=page_internal.
- Facebook Fra, Videa [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/editionsfra/videos/?ref=page_internal.
- Facebook Fra, Obchod [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/editionsfra/shop/?ref=page_internal.
- FISH, Stanley: Je v této třídě nějaký text? Autorita interpretačních komunit. [online]. 2004 [cit. 2018-06-02]. Dostupné z: <http://www.ucl.cas.cz/edicee/images/data/prirucky/obsah/pruvodce/Je%20v%20t%C3%A9to%20t%C5%99%C3%ADd%C4%9B%20n%C4%9Bjak%C3%BD%20text.pdf>.
- Flickr Fra [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.flickr.com/photos/fra/flickr/>.
- FULKA, Josef: ČERNÉ SLUNCE A ČAS. A2 [online]. A2, 2016 [cit. 2018-06-15]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2016/19/cerne-slunce-a-cas>.
- Instagram Fra [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/editionsfra/>.

- Jak šířit nekomerční literaturu? A2. [online]. A2, 2007 [cit. 2018-06-02]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2007/6/jak-sirit-nekomercni-literaturu>.
- Kosmas:nakladatelství FRA [online]. [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/hledej/?Filters.Display=Squares&Filters.PublisherId=5442&Filters.Part=EKnih a&sortBy=datum&Filters.CategoryId=1304>.
- KOUBA, Karel: Kniha je užitečný archaismus. A2 [online]. A2, 2009 [cit. 2018-06-03]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2009/8/kniha-je-uzitecny-archaismus>.
- KOUBA, Karel: Kniha je užitečný archaismus. A2 [online]. A2, 2009 [cit. 2018-06-05]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2009/8/kniha-je-uzitecny-archaismus>.
- Kosmas:nakladatelství FRA [online]. [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/hledej/?Filters.Display=Squares&Filters.PublisherId=5442&Filters.Part=EKnih a&sortBy=datum&Filters.CategoryId=1304>.
- Kosmas, Komponent [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/190375/komponent/>.
- Kateřina Rudčenková, biografie [online]. [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <http://rudcenkova.freehostia.com/biografie.html>.
- KOUBA, Karel: Kniha je užitečný archaismus. A2 [online]. A2, 2009 [cit. 2018-06-17]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2009/8/kniha-je-uzitecny-archaismus>.
- Knihu nemožnost nuly Adély Knapové Český rozhlas zařadil mezi nejlepší počiny roku. *Reflex* [online]. Reflex, 2016 [cit. 2018-06-14]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/kultura/72691/knihu-nemoznost-nuly-adely-knapove-cesky-rozhlas-zaradil-mezí-nejlepsi-pociny-roku.html>.
- LORENC, Jakub: Jak se daří jednotlivým sociálním sítím v České republice? *LinkedIn* [online]. LinkedIn, 2017 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/pulse/jak-se-da%C5%99%C3%AD-jednotliv%C3%BDm-soci%C3%A1ln%C3%ADm-s%C3%ADt%C3%AD-v-%C4%8Desk%C3%A9-republice-jakub-lorenc>.
- Lidé Fra, Jakub Řehák [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-jakub-rehak>.
- Lidé Fra, Miloslav Topinka [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-miloslav-topinka>.
- Lidé Fra, Ondřej Lipár [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-ondrej-lipar>.
- Lidé Fra, Viola Fischerová [online]. [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-viola-fischerova>.
- Lidé Fra, Jonáš Hájek [online]. [cit. 2018-06-09]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-jonas-hajek>.
- Lidé Fra, Kamil Bouška [online]. [cit. 2018-06-09]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-kamil-bouska>.
- Lidé Fra, Martina Blažeková [online]. [cit. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-martina-blazekova>.

- Lidé Fra, Ladislav Šerý [online]. [cit. 2018-06-15]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-ladislav-sery>.
- Lidé Fra, Jana Šrámková [online]. [cit. 2018-06-15]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-jana-sramkova>.
- Lidé Fra, Ivana Myšková [online]. [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-ivana-myskova>.
- Lidé Fra, Bára Gregorová [online]. [cit. 2018-06-20]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-bara-gregorova/>.
- Lidé Fra, Anežka Charvátová [Dostupné online]. [cit. 2018-06-20]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-anezka-charvatova>.
- Lidé Česká televize, Petr Zavadil [online]. [cit. 2018-06-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/petr-zavadil/>.
- Lidé Fra, Petr Zavadil [online]. [cit. 2018-06-21]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/lide-fra-petr-zavadil>.
- Měsíc autorského čtení 2018 [online]. [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: http://www.autorskecteni.cz/pages/o_nas_mac.
- Nakladatelství, kavárna HH [online]. [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <http://www.nakladatelstvihh.cz/kavarna/>.
- Nakladatelství, kavárna Academia [online]. [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <http://www.academia.cz/kontakt>.
- Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.
- Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.
- Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.
- Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.
- Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-14]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.
- Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.
- Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-17]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.
- Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.
- Nakladatelství Fra [online]. [cit. 2018-06-22]. Dostupné z: <https://www.fra.cz/nakladatelstvi/>.
- NECHVÍLOVÁ Kateřina: Petr Borkovec: “Kolem čtení ve Fra se vytvořila atmosféra zalitá sluncem“. *Literární noviny* [online]. Literární noviny, 2013 [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <http://literarky.cz/politika/rozhovory/13902-petr-borkovec-kolem-teni-ve-fra-se-vytvoila-atmosfera-zalita-sluncem>.
- Prosvítá. Básník Miloslav Topinka se probouzí a hoří. *ČT 24* [online]. ČT24, 2016 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1758763-prosvita-basnik-miloslav-topinka-se>.

[probouzi-a-hori](#).

- RICHTEROVÁ, Zuzana: Evropská autorská kniha/Artist's books on tour. *Czech design* [online]. Czech design, 2012 [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <http://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/evropska-autorska-knihaartists-books-on-tour>.
- Soundcloud Fra [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://soundcloud.com/fracz>.
- Soundcloud Fra, Playlist [online]. [cit. 2018-06-04]. Dostupné z: <https://soundcloud.com/fracz/albums>.
- ŠEVČÍKOVÁ, Barbora: NOZ: NAKLADATELSTVÍ FRA A MICHAL RYDVAL. *Artyčok.tv* [online]. Artyčok, 2015 [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: <https://artycok.tv/27790/noz-nakladatelstvi-fra>.
- ŠEVČÍKOVÁ, Barbora: NOZ: NAKLADATELSTVÍ FRA A MICHAL RYDVAL. *Artyčok.tv* [online]. Artyčok, 2015 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://artycok.tv/27790/noz-nakladatelstvi-fra>.
- ŠEVČÍKOVÁ, Barbora: NOZ: NAKLADATELSTVÍ FRA A MICHAL RYDVAL. *Artyčok.tv* [online]. Artyčok, 2015 [cit. 2018-06-05]. Dostupné z: <https://artycok.tv/27790/noz-nakladatelstvi-fra>.
- ŠEVČÍKOVÁ, Barbora: NOZ: NAKLADATELSTVÍ FRA A MICHAL RYDVAL. *Artyčok.tv* [online]. Artyčok, 2015 [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: <https://artycok.tv/27790/noz-nakladatelstvi-fra>.
- ŠKODOVÁ, Denisa: Charvátová, Anežka. *iLiteratura.cz* [online]. iLiteratura, 2013 [cit. 2018-06-20]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/32113/charvatova-anezka>.
- Twitter Fra [online]. [cit. 2018-06-17]. Dostupné z: <https://twitter.com/fracz>.
- UHLÍŘ, Zdeněk. Knižní kultura. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002562&local_base=KTD.

Summary

The publishing house FRA was founded in 2001, later in 2005 they added literary Café and bookstore based in the same spot in Prague (Šafaříkova 15). Since it's not very easy to find a lot of information about current publishing houses I had to use mainly web pages and my interview with editor Michal Rydval. In the beginning of the work, to give reader wider perspective and better point of view, I analysed concepts related to publishing work, book market, literary, book culture and theory of paratexts. The first part also consists of the history of publishing work and houses in the Czech Republic as a whole and the way it's/they've been transforming through the years. Most notably since Fra came on the market. In the second part of thesis I'm analysing internet and social media and their usage in marketing purposes for publishing house and Café. I'm taking a closer look at their Facebook, Instagram pages, how they're creating events and inviting people to author readings. These take place once or twice a week and are one of the most prominent tools for presentation and advertising stuff. They don't want to put that much money into advertising their authors, books or editions, because they want the book to sell itself (with nice binding, graphic arrangement and quality writing).

The same goes for the events they're arranging. They vary, readers are authors/translators from the Czech republic or abroad writers. There are just normal author readings or there could be other events. Whatever else dramaturgist Petr Borkovec has in mind. It's very important to mention that in Fra they're using social media for letting people know about new books, they're publishing and anything that is related to the work of publishing house or Café. In the part three I analysed firstly, editions as a concept/as a whole, secondly editions created by Fra and authors who participated in creating these editions to look the way they do in this date. I went by the category „Lidé FRA“ from their web page, by the awards they were nominated for or just by liking the work (book) of an artist. I'm going into details in editions Česká poezie and Česká próza because they're most connected with internal work of publishing house. I'm mentioning other editions as well, for example in edition Eseje there are best selling books (by Roland Barthes) or Světová poezie, Světová próza. The last two mentioned step out of line with most published books (other than in Česká próza, Česká poezie). Then I'm presenting translators who work for FRA and their work.